

Tamilske balansekunstnere

*Orientering mot bostedsland og opprinnelsesland
blant brukere av Tamilsk ressurs- og
veiledningssenter*

Sarah Fossen Sinnathamby

Masteroppgave i statsvitenskap
Institutt for statsvitenskap

UNIVERSITETET I OSLO

Høst 2013

Tamilske balansekunstnere

Orientering mot bostedsland og opprinnelsesland blant brukere av
Tamilsk ressurs- og veiledningssenter.

Antall ord: 32 809 ord alt inkludert. 31 115 ord ekskludert litteraturliste.

*Tittelen på oppgaven, ”Tamilske balansekunstnere”, er inspirert av tittelen på Rohinton Mistris roman *Balansekunst* (1997) og tittelen på Annick Prieurs studie *Balansekunstnere – betydningen av innvandrerbakgrunn i Norge* (2004).

© Sarah Fossen Sinnathamby

2013

Tamilske balansekunstnere. Orientering mot bostedsland og opprinnelsesland blant brukere av Tamilsk ressurs- og veiledningssenter.

Sarah Fossen Sinnathamby

<http://www.duo.uio.no>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

Sammendrag

Tema for denne oppgaven er innvandrersorganisasjoner og deltakelse og tilhørighet til bostedsland og opprinnelsesland. Mens de to hovedstrømmene innen studier av norske innvandrersorganisasjoner ser på organisasjonenes interne og eksterne demokratiske funksjon, søker jeg et nedenfra-perspektiv der jeg ser på hvordan brukerne av slike organisasjoner opplever at deltakelsen påvirker deres orientering mot både bostedsland og opprinnelsesland. Oppgaven er designet som en case studie av Tamilsk ressurs- og veiledningssenter (TRVS) på Stovner i Oslo. TRVS besøkes ukentlig av over 1000 første- og andregenerasjons tamiler. Senteret tilbyr kurs og aktiviteter som leksehjelp, morsmålsundervisning og valgdebatter. Målet med oppgaven er mer overordnet å diskutere hvordan innvandrersorganisasjoner kan fungere integrerende og hva som av innvandrere selv kan anses som en god tilpasning til det norske samfunnet. Mitt analyseverktøy er primært hentet fra teori om sosial kapital. Som utgangspunkt anvender jeg Robert Putnams (2000; 2007) distinksjon mellom bonding og bridging sosial kapital. Ut fra Putnams teoretiske perspektiv kan man forvente at deltakelse i et bonding nettverk (nettverk der deltakerne har sammenfallende egenskaper, eksempelvis etnisitet), leder til utvikling av en sterk sosial kapital innad i nettverket. Putnam knytter sosial kapital til tillit. Men i følge Putnam vil tilliten som utvikles i et bonding nettverk ikke styrke deltakernes tillit til og deltakelse i storsamfunnet (Putnam 2000: 22-23; 2007: 150-151). TRVS kan anses som et bonding nettverk. I tråd med Putnams argument finner jeg at det skapes en sterk bonding sosial kapital på TRVS. Samtidig finner jeg at deltakelse på TRVS synes å styrke brukernes tillit til og deltakelse i det norske samfunnet. Dette bryter med antakelsene i Putnams teoretiske perspektiv. Jeg anvender teoretiske perspektiver om lenkende sosial kapital (Szreter og Woolcock 2004), selektiv akkulturasjon (Portes og Rumbaut 2001) og transnasjonalisme (Fuglerud og Engebrigtsen 2006) for å belyse hvordan TRVS styrker brukernes orientering *både* mot Norge og Sri Lanka. Oppgaven bidrar mer overordnet sett til å belyse hvordan balanseringen mellom orientering mot bostedsland og opprinnelsesland ikke er et nullsumspill, der en sterk orientering mot bostedslandet nødvendigvis medfører en svekket orientering mot opprinnelseslandet. Jeg finner at for innvandrere kan det å ha en organisasjon å henvende seg til, der man kan snakke sitt eget morsmål og bli møtt og forstått på bakgrunn av hva som oppleves som meningsfullt i ens eget liv, bidra til å styrke ens tilpasning til det norske samfunnet.

Forord

Mange personer fortjener en stor takk for å ha bidratt i prosessen med å skrive denne oppgaven. Jeg vil først takke veilederne mine, Tore Hansen ved UIO og Jon Rogstad ved Fafo for uvurderlig støtte gjennom alle de ulike fasene av arbeidet med oppgaven. En spesiell takk til Jon Rogstad som lot meg få en lesesalplass på Fafo, og lot meg delta på faglige og sosiale arrangementer sammen med Fafos AIK-seksjon. Det har vært veldig lærerikt og stimulerende. Tilknytningen til Fafo har gitt meg både verdifulle faglige bidrag og nye venner. En stor takk går også til alle informantene og til ledelsen ved TRVS, som har delt sine erfaringer og tanker med meg. Uten dere ville denne oppgaven sett svært annerledes ut. Jeg retter også en takk til Svein Blom i Statistisk sentralbyrå, som har gjort en spesialkjøring av statistikk om innvandrere fra Sri Lanka og deres tilknytning til norsk arbeidsliv basert på en forespørsel fra meg.

Jeg vil også takke gode venner og kollegaer som har oppmuntret meg og kommet med konstruktive råd og tips underveis i skriveprosessen. En spesiell takk til Johan Christensen som har lest gjennom flere oppgaveutkast og kommet med uvurderlige råd og forslag til forbedringer; Jon Horgen Friberg, som har gitt meg mange gode litteraturtips og innspill; og Kaja Reegård for å ha lest gjennom flere kapitler og gitt meg både faglige råd og oppmuntring i innspurten av skriveprosessen. En stor takk går også til Thor Steinhovden for teknisk assistanse i installeringen av et transkriberingsprogram som jeg lenge trodde jeg kunne skyldes på at det var noe galt med. Jeg vil også takke mine medstudenter på Fafo, som har bidratt til å gjøre hverdagen morsom også på dager hvor jeg har stått skikkelig fast i skrivingen.

Sist vil jeg rette en stor takk til nære venner og til familien min for å ha oppmuntret meg og bidratt til at jeg har kommet meg helskinnet gjennom det siste året. En spesiell takk til mamma – Elin – for å ha vært en god motivator og diskusjonspartner underveis i skriveprosessen og for å lese korrektur, og til pappa – Kumar – for alle gangene jeg har kommet på middag og vi har endt opp med å diskutere aspekter ved det tamilske samfunnet som senere har vist seg relevante for oppgaven.

Alle feil og mangler er selvfølgelig kun mine egne.

Oslo, 15. juli 2013

Sarah Fossen Sinnathamby

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	V
Forord.....	VII
Forkortelser	XI
Kapittel 1 Introduksjon.....	2
1.1 "Puzzle", problemstilling og relevans	2
1.2 Deltakelse og tilhørighet til bostedsland og opprinnelsesland	5
1.3 Teori	7
1.4 Norske innvandrersorganisasjoner	9
1.5 Tidligere forskning.....	10
1.6 Metode	11
1.7 Operasjonalisering av samfunnstillit.....	12
1.8 Funn	13
1.9 Oppgavens videre gang	15
Kapittel 2 Bakgrunn	16
2.1 Tamiler i Norge.....	16
2.2 Borgerkrig og den tamilske diaspora	17
2.3 Den tamilske diasporaen i Norge, norsk-tamilske organisasjoner og TRVS.....	19
2.3.1. Tamilske organisasjoner og det norsk-tamilske samfunnet	19
2.3.2 TRVS.....	20
2.3.3 LTTE og den tamilske diaspora etter 2009.....	23
2.4 Tamlers orientering mot bostedslandet	23
Tabell 2.1 Innvandringsårsak, ankomstalder og -periode, utdanning og orientering mot bostedsland og opprinnelsesland for innvandrere fra Chile, Iran, Sri Lanka og Vietnam	25
2.5 Oppsummering.....	27
Kapittel 3 Teori	28
3.1 Bonding og bridging sosial kapital	28
3.1.1 Bonding sosial kapital svekker samfunnstillit og -deltakelse.....	28
3.1.2 Relevans av Putnams perspektiv i en norsk kontekst	30
3.1.3 Relevans for min analyse	31
3.2 Lenkende sosial kapital.....	31
3.2.1 Sosial kapital styres ovenfra	32
3.2.2 Relevans av LSK i en norsk kontekst	32
3.2.3 Relevans for min analyse	33
3.3 Selektiv akkulturasjon.....	33
3.3.1 Sterke etniske nettverk kan styrke innvandreres orientering mot bostedslandet	34
3.3.2 Relevans for min analyse	35
3.4 Transnasjonalisme og politisk engasjement.....	36
3.4.1 Innvandreres tilknytning til opprinnelseslandet opprettholdes etter migrasjon	36
3.4.2 Fuglerud og Engebrihtsens transnasjonale perspektiv.....	37
3.4.3 Relevans for min analyse	38
3.5 Oppsummering.....	38
Kapittel 4 Metode	40
4.1 Hvorfor case studie	40

4.2 Kvalitative intervju	41
4.2.1 Utvalg og rekruttering.....	42
Tabell 4.1 Fordeling over kjønn og rolle blant hovedinformantene.....	44
Tabell 4.2 Fordeling over kjønn og rolle blant de øvrige informantene	44
4.2.2 Gjennomføring av intervju	45
4.3 Anvendelse av andre metoder.....	45
4.3.1 Deltakende observasjon.....	45
4.3.2 Andrehåndskilder	46
4.4 Validitet.....	46
4.5 Reliabilitet.....	47
4.6 Tilgang til feltet og etiske betraktninger	48
Kapittel 5 Analyse: "Getting by" eller "getting ahead"?	50
5.1 Bonding sosial kapital og TRVS.....	50
5.2 Bonding sosial kapital synes ikke å svekke bridging sosial kapital.....	54
5.3 Lenkende sosial kapital, myndiggjøring og transnasjonalisme.....	58
5.4 Selektiv akkulturasjon, høye utdanningsaspirasjoner og transnasjonalisme	62
5.5 Oppsummering	70
Kapittel 6 Avslutning: Diskusjon og implikasjoner	72
6.1 Besvarelse av problemstilling.....	72
6.2 En dobbel orientering mot bosteds- og opprinnelses-land kan styrke integrering	76
6.3 Generaliserbarhet av funn fra TRVS til andre innvandrersorganisasjoner	79
6.4 Sluttord.....	82
Litteraturliste	84
Appendiks	90
Appendiks 1 Intervjuguide	90
Appendiks 2 Kort presentasjon av hovedinformantene som er anonymisert.....	94

Forkortelser

APTK:	Annai Poopathi tamilske kultursenter
FUR:	Familie- og ungdomsrådgivning (ved TRVS)
LTTE:	Liberation Tigers of Tamil Eelam
TCC:	Tamil Coordinating Committee
TRVS:	Tamilsk ressurs- og veiledningssenter

Kapittel 1 Introduksjon

Tema for denne studien er innvandrersorganisasjoner og deltakelse og tilhørighet til bostedsland og opprinnelsesland. Mer overordnet søker jeg å erverve kunnskap om hvilke konsekvenser det har for innvandrere å balansere mellom livet *her* og *der*: Går *det* å være orientert mot opprinnelseslandet på bekostning av orienteringen mot bostedslandet (og vice versa), eller kan man ha en ”både-og” orientering? Innvandrersorganisasjoner er interessante å studere i så måte, fordi de mobiliserer på basis av tilhørighet til en etnisk gruppe eller et land. Samtidig må de ha et integrerende siktemål for å motta driftsstøtte. Jeg har valgt å gjøre en case studie av Tamilsk ressurs- og veiledningssenter (TRVS) på Stovner i Oslo. Grunnen til at det nettopp er interessant å studere en tamilsk innvandrersorganisasjon, er at tamiler scorer høyt på integreringsindikatorer som yrkes- og valgdeltakelse samtidig som de har en sterk orientering mot opprinnelseslandet. TRVS besøkes ukentlig av over 1000 første- og andre-generasjons tamiler. Senteret tilbyr kurs og aktiviteter som leksehjelp, morsmålsundervisning, seminarer om psykisk helse, valgdebatter og minneseremonier for ofre for den srilankiske borgerkrigen. Målet med oppgaven er mer overordnet å diskutere hvordan innvandrersorganisasjoner kan fungere integrerende, og hva som av innvandrere selv kan anses som en god tilpasning til det norske samfunnet.

1.1 ”Puzzle”, problemstilling og relevans

Utover 1990- og 2000-tallet ble debatten om hvordan etniske minoriteter i vestlige land skulle gis rett til anerkjennelse og like muligheter som majoritetsbefolkning, erstattet av en debatt om hva som skulle utgjøre limet i et samfunn med en stadig mer heterogen sammensetning. Frykten var utvikling av parallelle samfunn, der innvandrere og innfødte lever i separate verdener med lav tillit og samhandling på tvers (Hagelund og Loga 2009: 17, 20). Innvandrersorganisasjoner er eksempel på møteplasser som har etnisk tilhørighet som basis for deltakelse, og som i det offentlige ordskiftet anses å *kunne* styrke forskjellen mellom ”vi” og ”dem” og hemme innvandreres deltakelse på norske majoritetsarenaer (se bl.a. NOU 2011: 287).

Debatten om innvandrersorganisasjoners påvirkning på integrering ble ytterligere aktualisert vinteren 2012-2013, da FrP i sitt forslag til alternativt statsbudsjett foreslo å kutte all offentlig støtte til innvandrersorganisasjoner og heller dreie midlene over på frivillige organisasjoner som jobber med integreringsarbeid i lokalmiljøene (FrP 2012). Per Sandberg uttalte i den forbindelse til Dagsavisen at FrP "...er meget restriktive til å gi midler til organisasjoner eller lag med grunnlag i medlemmenes etniske eller kulturelle opprinnelse" (Dagsavisen 2013). Det er nærliggende å lese uttalelsen ut fra et ønske om å motvirke etableringen av parallellsamfunn.

Norsk-tamiler utgjør en interessant gruppe når det gjelder debatten om innvandrersorganisasjoner og integrering. De kombinerer høy oppslutning om tamilske organisasjoner med høy deltakelse på norske arenaer. Innvandrere fra Sri Lanka¹ har flest innvandrersorganisasjoner som mottar statlig støtte i Norge (St. meld. nr. 39 (2006-2007): 164). Over halvparten av norsk-tamilske barn og unge i alderen 3-18 år og deres foreldre tilbringer ukentlig tid på tamilske kultursentre spredd over hele Norge (se APTK 2010; SSB 2013a)². Det tamilske samfunnet i Norge anses dessuten som tett sammenknyttet med "...sterke, interne nettverk, parallelt med en klar markering av etniske grenser", og med en klar orientering mot opprinnelseslandet (Fuglerud og Engebrigtsen 2009: 55).

Samtidig er tamilene blant de best integrerte ikke-vestlige innvandrersgruppene i Norge. Gruppen har over lang tid hatt høy sysselsetting og valgdeltakelse. Ved utgangen av 2012 var 69,6 % av innvandrere fra Sri Lanka sysselsatt, 57,2 % deltok i kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011 og 55,8 % av alle andregenerasjons innvandrere fra Sri Lanka i alderen 19-24 år var i 2009 i høyere utdanning (SSB 2012a; SSB 2013b; Henriksen, Østby og Ellingsen(red.) 2010: 75)³. Innvandrerne fra Sri Lanka utgjør dessuten en av de ikke-vestlige innvandrersgruppene som oppgir å føle sterkest tilhørighet til Norge (Blom og Henriksen

---

¹ Tamilene som denne oppgaven omhandler, har sin opprinnelse fra Sri Lanka. I følge SSB er om lag 95 % av den srilankiske befolkningen i Norge tamiler (Blom og Henriksen 2008: 29). Når jeg referer til statistisk data, anvender jeg begrepet "innvandrere fra Sri Lanka", men jeg antar altså at det store flertallet av innvandrerne er tamiler.

² 2500 barn var ved siste publiserte telling, i 2010, medlemmer av Annai Poopathi tamilske kultursenter (APTK), som er Norges største kjede av tamilske kultursentre. Ved inngangen til 2013 bodde det 5648 norskfødte med srilankiske foreldre i Norge. Men en del av disse er eldre enn 18 år, og derfor ikke i kultursentrenes målgruppe (APTK 2010; SSB 2013a).

³ Til sammenligning var 68,7 % av den norske befolkningen sett under ett sysselsatt ved utgangen av 2012. 64,5 % av den norske befolkningen sett under ett deltok i lokalvalgene i 2011, mens 30 % av den norske befolkningen i alderen 19-24 år var i høyere utdanning i 2009 (SSB 2013c; SSB 2011; Henriksen, Østby, & Ellingsen(red.) 2010: 56)

2008: 39). Hvordan kan det ha seg at en av de best integrerte ikke-vestlige innvandrergруппene (ut fra kjente integreringsindikatorer) samtidig synes å ha svært sterke etniske nettverk, blant annet illustrert via høy deltakelse i innvandrersorganisasjoner?

For å studere dette nærmere, vil jeg gjøre en case studie av Tamilsk ressurs- og veiledningssenter (TRVS) på Stovner i Oslo. TRVS er valgt som case fordi det er den største tamilske organisasjonen i Norge, målt i medlemstall, med bredest aktivitetstilbud (TRVS 2009). Senteret brukes ukentlig av om lag 1000 andregenerasjons tamiler som deltar på leksehjelp, morsmålsundervisning og kulturaktiviteter⁴. Kun barna regnes som medlemmer av TRVS, men senteret tilbyr også en rekke aktiviteter for voksne tamiler. Aktivitetene for voksne omfatter blant annet IKT-kurs, idrettsdager og seminarer om psykisk helse. TRVS kan derfor regnes som et kultur- og ressurscenter for både barn og voksne med tamilsk bakgrunn.

TRVS har vunnet en rekke priser for sitt arbeid for å opprettholde tamilsk kultur og for å styrke gruppens integrering i det norske samfunnet. TRVS ble i 2006 utnevnt til OXLO-ambassadør av Oslo kommune for sitt leksehjelpstilbud og for å motivere andregenerasjons tamiler til å ta høyere utdanning. Senteret har også mottatt Oslo bys kunstnerpris (2005) for sitt arbeid for tamilsk kultur, Stovner bydelspris (2005) for sitt arbeid for å ivareta norsk-tamilenes behov i forbindelse med tsunamien i 2004 og Norske Kvinners Sanitetsforenings pris for sitt arbeid for tamilene i Norge.

Problemstillingen for denne studien er: Hvorvidt og hvordan påvirker deltakelse på TRVS brukernes⁵ deltakelse og tilhørighet til bostedslandet (Norge) og opprinnelseslandet (Sri Lanka)?

Målet med oppgaven er dessuten, med utgangspunkt i TRVS, å diskutere hvordan innvandrersorganisasjoner mer generelt kan fungere integrerende og hva som av innvandrere selv anses som en god tilpasning til det norske samfunnet. I kapittel 4.4 og 6.3 følger en lengre diskusjon av populasjonen for denne studien og overførbarheten av funnene til andre innvandrersorganisasjoner.

---

⁴ Basert på TRVS-ledelsens tall over betalte medlemskontingenter.

⁵ ”Brukerne” viser i denne sammenheng både til førstegenerasjons tamiler/ tamilske innvandrere og andregenerasjons tamiler/norskfødte med to tamilske foreldre.

1.2 Deltakelse og tilhørighet til bostedsland og opprinnelsesland

I denne studien utgjør deltakelse og tilhørighet til bostedsland og opprinnelsesland den avhengige variabelen. I norsk offentlighet brukes begrepet *integrering* om samfunnsprosessene som leder til at innvandrere blir en del av det norske majoritetssamfunnet, og om den nye helheten som oppstår som følge av interaksjon mellom innvandrede og innfødte samfunnsborgere (NOU 2011: 28). Integrering er et politisk begrep og et fagbegrep på én og samme tid, og kan anses som både et politisk mål og et middel. *Målet* med norsk integreringspolitikk er å sikre alle individer ”lik mulighet” til å delta i samfunnet (Rogstad 2011: 158).

I denne oppgaven tar jeg et nedenfra-perspektiv, der jeg er interessert i å forstå hvordan tamiler selv opplever balanseringen mellom å orientere seg mot bostedslandet og opprinnelseslandet. Mer spesifikt er jeg interessert i hvordan deltakelse på TRVS påvirker brukernes orienteringsprosesser. Fordi tamilene i liten grad selv synes å oppleve at målet med deltakelsen på TRVS er å bli integrert i det norske samfunnet, ser jeg det som lite hensiktsmessig å anvende begrepet ”integrering”, særlig ettersom begrepet i tillegg er såpass politisk ladet. Jeg anser det i stedet mer passende å kalle den første komponenten av min avhengige variabel for ”deltakelse og tilhørighet til bostedslandet” – også kalt ”orientering mot bostedslandet”. Dette begrepet er mindre ladet enn ”integrering”, men fanger samtidig inn det jeg er ute etter, ettersom tamilene i sin diasporatilværelse jo er orientert mot det norske samfunnet, selv om de ikke nødvendigvis anser denne orienteringen som integrering.

”Orientering mot bostedslandet” omfatter for førstegenerasjons tamiler, fire indikatorer: De tre første er I) deltakelse i arbeidslivet II) deltakelse i politiske valg og III) deltakelse i sosiale nettverk som omfatter majoritetsnordmenn. Gjennom disse indikatorene søker jeg å dekke tre sentrale dimensjoner for integrering: *Økonomisk integrering* går ut på å ha samme levekår og deltakelse i arbeidslivet og i utdanningssystemet som den øvrige befolkningen. *Politisk integrering* handler om å påvirke og *delta* i politiske prosesser. *Sosial integrering* omfatter deltakelse i sivilsamfunnet, i sosiale nettverk og i sosiale relasjoner (NOU 2011: 18)⁶.

---

⁶ Kulturell integrering utgjør en fjerde integreringsdimensjon, og refererer til *deltakelse* i samfunnets verdier og tradisjoner (NOU 2011: 28). Eksempler er demokrati, likestilling og toleranse. Disse verdiene er ikke særnorske, men anses som viktige i det norske samfunnet (NOU 2011: 19). Jeg inkluderer ikke denne

Jeg har dessuten valgt å inkludere en fjerde indikator som jeg har kalt IV) ”samfunnstillit”. Dette fordi jeg i denne oppgaven er interessert i den sosiale kapitalen som utvikles på TRVS, og hvorvidt den kan overføres til storsamfunnet. Jeg legger Robert Putnams teoretiske perspektiv om sosial kapital til grunn for mitt teoretiske rammeverk (se kapittel 1.3 og kapittel 3). For Putnam utgjør samfunnstillit en sentral komponent av sosial kapital (se blant annet Putnam 2007: 150-151). Jeg operasjonaliserer ”samfunnstillit” i kapittel 1.7. Jeg anvender denne indikatoren kun på foreldreinformantene. Jeg er mest interessert i hvorvidt disse informantene føler tillit til det norske samfunnet, ettersom de i motsetning til andregenerasjons tamiler, ikke er grunnsosialisert inn i det norske samfunnet. Jeg anser det å ha tillit til det norske samfunnet som et mål på tilhørighet til bostedslandet.

For andregenerasjons tamiler anvendes tre indikatorer på ”orientering mot bostedslandet”: I) hvorvidt de oppgir å ha høye utdanningsaspirasjoner⁷ II) hvorvidt de oppgir å delta i sosiale nettverk som omfatter majoritetsnordmenn og III) hvorvidt de føler primær tilhørighet til Norge. Den tredje indikatoren måles via spørsmål om hvorvidt informanten kunne tenke seg å flytte til opprinnelseslandet. Jeg anser ”nei” som at man har en primær tilhørighet til bostedslandet (Norge), mens ”ja” anses som at man føler primær/høy tilhørighet til opprinnelseslandet.

Den andre komponenten av min avhengige variabel heter ”deltakelse og tilhørighet til opprinnelseslandet” – også kalt ”orientering mot opprinnelseslandet”. Med denne komponenten søker jeg å identifisere informantenes transnasjonale tilhørighet. Transnasjonal tilhørighet refererer til ”...the process by which immigrants build social fields that link together their country of origin and their country of settlement” (Basch, Schiller og Blanc 1994: 27). Jeg anser informantene å være orientert mot opprinnelseslandet dersom de I) kan tenke seg å flytte til opprinnelseslandet og/eller II) oppgir å være engasjert i (den politiske) situasjonen i opprinnelseslandet og/eller III) deltar på tamilske markeringer og seremonier i Norge og/eller IV) oppgir at det er viktig for dem å opprettholde tamilsk kultur. For foreldrene regnes det å sende barna på tamilske språk- og kulturaktiviteter som en indikasjon på å ville opprettholde tamilsk kultur.

---

dimensjonen i min variabel, fordi jeg anser det dithen at informantenes muntlige tilsagn til disse verdiene vanskelig kan avgjøre om de er godt integrert eller ei.

⁷ Ettersom flere av andregenerasjons informantene er under 19 år, er det mindre relevant å stille spørsmål om deltakelse i høyere utdanning.

1.3 Teori

I oppgaven anvender jeg fire ulike teoretiske perspektiver som kan belyse hvordan deltakelse på TRVS påvirker deltakernes orientering mot bostedsland og opprinnelsesland. Disse perspektivene belyser mer overordnet spørsmålet om hvorvidt og hvordan deltakelse i et bonding nettverk (et nettverk bestående av mennesker med sammenfallende egenskaper, eksempelvis en innvandrersorganisasjon)⁸ bidrar til å styrke eller svekke deltakernes generelle samfunnstillit og -deltakelse. Jeg anvender Putnams (2000; 2007) perspektiv om bonding/bridging sosial kapital, Simon Szreter og Michael Woolcocks (2004) arbeid om lenkende sosial kapital, Alejandro Portes og Rubén Rumbauts (2001) perspektiv om selektiv akkulturasjon og Øivind Fuglerud og Ada Engebrigtsens (2006) transnasjonale perspektiv.

Putnams (2000: 22-23) teoretiske perspektiv omhandler hvordan man i et samfunn kan skape sosial kapital som kommer hele samfunnet til gode. For Putnam er sosial kapital "...features of social organization, such as trust, norms, and networks, that can improve the efficiency of society by facilitating coordinated actions" (Putnam 1993: 167). For Putnam (2000) er deltakelse i formaliserte sosiale nettverk (frivillige organisasjoner) en sentral kilde til å skape sosial kapital. Han knytter sosial kapital til samfunnstillit (se blant annet Putnam 2007: 150-151).

Putnam (2000: 22-23) skiller videre mellom bonding og bridging sosial kapital. Bonding sosial kapital utvikles i bonding nettverk. Slike nettverk består av mennesker med sammenfallende bakgrunn, eksempelvis med hensyn til etnisitet. TRVS er et typisk eksempel på et bonding nettverk. Bridging sosial kapital utvikles i bridging nettverk. Slike nettverk viser til arenaer for mennesker med ulik bakgrunn. Putnam hevder at det primært er bridging nettverk som produserer sosial kapital som kommer hele samfunnet til gode. Bakgrunnen for dette argumentet er at Putnam anser hovedkilden til sosial kapital å være samhandling mellom mennesker ansikt til ansikt. I bonding nettverk møter man primært likesinnede, derfor vil deltakelsen i liten grad styrke deltakernes generelle tillit til samfunnsborgere som er annerledes enn dem selv. I et bridging nettverk møtes derimot mennesker med ulik bakgrunn. Derfor vil tilliten som skapes i slike nettverk i større grad kunne overføres til et overordnet samfunnsnivå (se Putnam 2000: 22-23; 2007). Putnam anser videre at samfunns-deltakelse påvirkes av hvorvidt man har en generell samfunnstillit. Han hevder at dersom man i liten

---

⁸ Se definisjon nedenfor.

grad tror at man har makt til å påvirke samfunnet rundt seg, vil man i mindre grad delta på ulike samfunnsarenaer, for eksempel i politiske valg. Putnam indikerer at for mye bonding sosial kapital i et samfunn vil lede til utvikling av parallellsamfunn og lav generell samfunnstillit- og deltakelse (Putnam 2007: 150-151).

Putnams arbeid om sosial kapital som jeg baserer meg på i denne oppgaven, bygger primært på data om det amerikanske samfunnet (se Putnam 2000; 2007). I USA anses sivilsamfunnet å spille en viktigere rolle som samfunnslim enn i Norge, hvor blant annet velferdsstaten bidrar til å fylle denne rollen (se Brochmann 2002: 78). Dag Wollebæk og Signe Bock Seggaard hevder i forlengelse av dette, at en måte å gjøre Putnam relevant på i en norsk kontekst er å anse samfunnsborgeres møte med norske institusjoner som *hovedkilden* til deres sosiale kapital. Samtidig hevder de at (frivillige) organisasjoner *bevarer* samfunnstilliten som skapes i borgernes møte med institusjonene (Wollebæk og Seggaard 2011: 38,44). Gitt at Putnams (2000; 2007) distinksjon mellom bonding og bridging sosial kapital er gyldig i en norsk kontekst er det samtidig rimelig å anta at den sosiale kapitalen som deltakerne av et norsk bonding nettverk utvikler i mindre grad kan overføres til et overordnet samfunnsnivå enn tilfellet er med den sosiale kapitalen som utvikles i et norsk bridging nettverk. Ut fra Putnams teoretiske perspektiv (2000; 2007) kan man snarere anta at den sosiale kapitalen som utvikles i et bonding nettverk vil gå på bekostning av deltakernes generelle samfunnstillit og samfunnsdeltakelse.

Perspektivet om lenkende sosial kapital (Szreter og Woolcock 2004) og perspektivet om selektiv akkulturasjon (Portes og Rumbaut 2001) utfordrer begge Putnams teoretiske perspektiv. De førstnevnte perspektivene bidrar til å belyse hvordan sosial kapital som er utviklet i det Putnam beskriver som bonding nettverk, kan fungere brobyggende. Perspektivet om lenkende sosial kapital går i sin opprinnelige form ut på at myndighetene kan styre den sosiale kapitalen i formaliserte og uformaliserte nettverk *ovenfra*. Ved å styre samfunnsborgeres tilgang på eksempelvis finansielle-, materielle- og kunnskapsressurser, kan myndighetene påvirke borgernes tillit til samfunnet og motivere borgerne til økt samfunnsdeltakelse. På den måten kan også deltakelse i bonding nettverk lede til økt samfunnsinkludering og -deltakelse (se Szreter og Woolcock 2004: 655, 656; Ødegård 2011: 131). Fordi jeg er interessert i et nedenfra-perspektiv i denne oppgaven, gjør jeg imidlertid en justering av perspektivet om lenkende sosial kapital, hvor jeg fokuserer på hvordan

formaliserte nettverk selv kan koble seg opp til ressurser i storsamfunnet, og på den måten skape sosial kapital *nedenfra*.

Perspektivet om selektiv akkulturasjon belyser hvordan et etnisk nettverk der det eksisterer en sterk bonding sosial kapital (tillit og nettverksressurser) gjør det mulig for førstegenerasjons innvandrere å kontrollere at barna handler i tråd med interne normer og praksis. I etniske nettverk der utdanning vektlegges, kan en sterk nettverksstruktur gjøre det mulig for foreldre å dreie barna inn på et utdanningsspor. Slike etniske nettverk kan dessuten fungere som et trykkammer hvor deltakerne diskuterer felles erfaringer knyttet til inkluderingsprosessen i bostedslandet og tilegner seg informasjon, kunnskap og selvtillit som kan bidra til å styrke innvandrernes samfunnsdeltakelse (Portes og Rumbaut 2001: 54,65; Kivisto og Faist 2010: 115).

Fuglerud og Engebrigtsens (2006: 1119,1124) transnasjonale perspektiv framholder hvordan innvandreres verdier og praksis i bostedslandet reflekterer verdier og praksis i opprinnelseslandet. Perspektivet kan bidra til å belyse hvordan den sosiale kapitalen som utvikles i en innvandrersorganisasjon påvirkes av verdier og praksis i innvandrernes opprinnelsesland. En mer utfyllende diskusjon av de teoretiske perspektivene følger i kapittel 3.

1.4 Norske innvandrersorganisasjoner

TRVS er eksempel på en innvandrersorganisasjon. Det finnes ingen klar definisjon av begrepet innvandrersorganisasjon i forskningslitteraturen (Hagelund og Loga 2009: 30). I min definisjon har jeg valgt å legge til grunn myndighetenes kriterier for tildeling av midler til såkalte ”innvandrersorganisasjoner”. Det kan imidlertid hevdes at det å legge tilskuddskriteriet til grunn for definisjonen, munner ut i en for smal definisjon. Dette fordi en del innvandrersorganisasjoner ikke er tilstrekkelig formalisert til å motta støtte, eller ikke ønsker å forme sine aktiviteter etter myndighetenes kriterier (Hagelund og Loga 2009: 33). Eksempelvis regnes det totale antallet innvandrersorganisasjoner i Norge å være nærmere 1000 – altså mye høyere enn de rundt 350 organisasjonene som innfrir tilskuddskriteriene (NOU 2011: 287). Når jeg likevel velger å legge myndighetenes tilskuddskriterier til grunn for definisjonen, er det fordi jeg er mest opptatt av hvordan brukere av *formaliserte* innvandrersorganisasjoner balanserer orienteringen mot bostedslandet og opprinnelseslandet. I

følge Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) kan en “*lokal innvandrersorganisasjon* forstås [som] en organisasjon som er hjemmehørende i en kommune, bydel eller region, der medlemmene kommer fra land utenfor Norden, Sveits, USA, Canada, Australia og New Zealand... Driftsstøtte kan *ikke* gis til *trossamfunn* som mottar støtte i egenskap av trossamfunn” (IMDI 2011). For å motta støtte, må innvandrersorganisasjonen innfri kravet om å ha et integrerende siktemål: “[T]iltaket [må] bidra til å skape møteplasser i lokalsamfunnet og aktiviteter i lokalsamfunn på tvers av ulike grupper i befolkningen” (IMDI 2011). Det er dessuten satt et krav om at organisasjonen må ha minst 100 betalende medlemmer i Oslo og 15 betalende medlemmer i de minste norske fylkene (IMDI 2011).

1.5 Tidligere forskning

Studier av innvandrersorganisasjoner utgjør et relativt ungt forskningsfelt i Norge, og mye av forskningen som foreligger har derfor karakter av å søke å kartlegge feltet (se eksempelvis Mjelve (red.) 2003; Predelli 2006 og Hagelund og Loga 2009). Man kan grovt sett dele inn forskningen om norske innvandrersorganisasjoner i to hovedstrømmer (Hagelund og Loga 2009: 34). Den første strømmen fokuserer på organisasjonenes eksterne demokratiske funksjon, og handler om at organisasjonene er korporative kanaler for etniske gruppers interesser (se eksempelvis Predelli 2006). Den andre strømmen omhandler hvorvidt det eksisterer internt demokrati i innvandrersorganisasjonene, slik at de kan bli ansett som skoler i demokrati (se eksempelvis Rogstad 2007).

Studier av innvandrersorganisasjonenes indre liv er noe det imidlertid er forsket mindre på (Hagelund og Loga 2009: 34). Mitt bidrag til feltet er å søke å gi et nedenfra-perspektiv på hvordan deltakelse i en stor norsk innvandrersorganisasjon påvirker brukernes orientering mot bostedsland og opprinnelsesland. Jeg ser blant annet på hvordan innvandrersorganisasjonens handlingsrom påvirkes av verdier og praksiser i det etniske nettverket som innvandrersorganisasjonen mobiliserer sine brukere fra. Etnografiske studier av tamiler utgjør derfor et sentralt rammeverk for min oppgave.

Antropolog Øivind Fuglerud har gjort mye arbeid på det norsk-tamilske samfunnet og på båndene mellom den tamilske diaspora og opprinnelseslandet. For min oppgave er de mest relevante verkene *Life on the outside - The Tamil Diaspora and Long Distance Nationalism*

(1999) av Fuglerud og *Kultur og generasjon. Tilpasningsprosesser blant somaliere og tamiler i Norge* (2009) av Fuglerud og Engebrigtsen. Data fra disse to studiene utgjør en sentral del av empirien som presenteres i kapittel 2.

I Fafo-rapporten *Rurbane møter - Deltakelse og samhold blant ungdom og kvinner på Stovner* (Elgvin, Rogstad og Sinnathamby 2013) har jeg skrevet et delkapittel som belyser hvordan deltakelse på TRVS påvirker brukernes deltakelse i lokalsamfunnet. Noen av poengene fra denne rapporten videreutvikles i denne oppgaven. Der dette er tilfelle refererer jeg til rapporten, slik at forskjellen mellom ideer utviklet i rapporten og i denne oppgaven framgår tydelig. Arbeidet med Fafo-rapporten har for meg fungert som en slags pilotstudie for denne oppgaven. Eksempelvis ga det meg mulighet til å teste ut hvordan informantene tolket ulike spørsmål. Dette ga meg relevant kunnskap om hvordan jeg best mulig kunne utforme intervjuguiden som anvendes i denne studien.

1.6 Metode

Oppgaven er designet som en case studie av TRVS. Den primære metoden som anvendes er kvalitativt intervju. Jeg anser det som en hensiktsmessig tilnærming fordi jeg søker å tilegne meg en *dybdeforståelse* av TRVS-deltakeres orientering mot bostedsland og opprinnelsesland sett nedenfra – fra deres ståsted. Jeg har dybdeintervjuet 11 hovedinformanter. Videre har jeg gjennomført korte intervjuer på 10-20 minutter med 24 informanter. De fleste av de korte intervjuene er gjennomført med foreldre og elever på TRVS som ikke hadde tid eller ønsket å bli dybdeintervjuet, men som jeg likevel ønsket å inkludere stemmene til.

Jeg har dessuten gjort deltakende observasjon på TRVS, blant annet via deltakelse på leksehjelpsundervisning og et politisk møte. Deltakende observasjon gir mulighet for å si noe om hvordan aktivitetene på TRVS gjennomføres, og om den faktiske oppslutningen om aktivitetene blant foreldre og elever. I tillegg tolker jeg andrehåndskilder. Kildene omfatter statistikk fra Statistisk sentralbyrå (SSB) og etnografiske studier av tamiler (se omtale av relevante etnografiske studier i kapittel 1.5). Andrehåndskildene fungerer som et empirisk rammeverk for oppgaven og bidrar til å sette mine funn inn i en bredere kontekst, både med hensyn til det norsk-tamilske samfunnet og i forhold til andre ikke-vestlige innvandrergupper. Mer utfyllende informasjon om valg av metode, utvelgelse av

informanter og betraktninger rundt validitet, reliabilitet og etiske prinsipper knyttet til forskningsopplegget diskuteres i kapittel 4.

1.7 Operasjonalisering av samfunnstillit

I kapittel 1.2 inkluderte jeg ”samfunnstillit” som en indikator på førstegenerasjon tamilers orientering mot bostedslandet. Nedenfor operasjonaliseres denne indikatoren. Jeg er interessert i hvorvidt informantene i) har tillit til norske institusjoner ii) opplever at de har et sted å henvende seg dersom de vil utrette noe de anser som viktig i livene sine og iii) har tillit til sine medsamfunnsborgere (som ikke er tamiler). Tillit til andre borgere forstås her som at man kan forutsi andre menneskers atferd (Putnam 1993: 171)⁹.

For å dekke den første komponenten av tillitsindikatoren stiller jeg informantene spørsmål om hvorvidt de har tillit til norske institusjoner og om de kan gi eksempel på en institusjon de har høy tillit til og hva ved den som gjør at de føler tillit. For å dekke den andre komponenten stiller jeg informantene spørsmål om hvorvidt de opplever at de har et sted å henvende seg dersom de vil utrette noe viktig, og om de kan vise til eksempler på hva som er viktig for dem. Denne komponenten er tatt med fordi kvantitative studier fra Europa viser at innbyggere som har stor tro på organisasjoners evne til å urette ting, har større generell tillit til mennesker enn andre (Wollebæk og Seggaard 2011: 43-44). Det å føle at man har en organisasjon å henvende seg til dersom man vil utrette noe, kan derfor antas å fungere tillitsskapende.

For å dekke den tredje komponenten av tillitsindikatoren spør jeg foreldrene hvorvidt barna deres er del av nettverk (sosiale nettverk og organisasjoner) der det også inngår majoritetsnordmenn, og hvordan foreldrene ser på det. Dette kan si noe om tillit til majoritetsborgere. Årsaken til at jeg spør foreldrene om deres syn på *barnas* deltakelse på majoritetsarenaer, framfor foreldrenes *egen* deltakelse på slike arenaer, er at tidligere studier viser at manglende norskferdigheter regnes som det viktigste hinderet for innvandreres deltakelse i frivillige organisasjoner der det også inngår majoritetsnordmenn (Enjolras og Wollebæk 2010: 18). Dersom førstegenerasjons informantene aksepterer eller oppmuntrer

---

⁹ ”You trust [a person]...only because, knowing what you know of his disposition, his available options and their consequences, his ability and so forth you expect that he will *choose* to do it” (Dasgupta sitert i Putnam 1993: 171).

barna til å delta på majoritetsarenaer, vil det derfor kunne tyde på at de har en generell tillit til sine medsamfunnsborgere, uten at de nødvendigvis selv orienterer seg sosialt mot bostedslandet.

1.8 Funn

Basert på mine data og analyser synes deltakelse på TRVS å styrke første- og andregenerasjon tamilers orientering *både* mot opprinnelseslandet og bostedslandet. Derimot synes ikke deltakelse på TRVS å styrke førstegenerasjonens sosiale inkludering i det norske samfunnet.

Basert på min analyse finner jeg at det utvikles en sterk bonding sosial kapital på TRVS. Basis for denne sosiale kapitalen synes å være førstegenerasjonens engasjement for å opprettholde tamilsk kultur og deres støtte til kampen for en tamilsk stat. Deltakelse på TRVS synes ikke å styrke førstegenerasjonens sosiale inkludering i det norske samfunnet. Så langt er funnene i tråd med Putnams (2000:22-23; 2007:150-151) teoretiske perspektiv om bonding og bridging sosial kapital. Samtidig synes deltakelse på TRVS å bidra til å styrke foreldrenes samfunnstillit (bridging sosial kapital) og deres samfunnsdeltakelse i det norske samfunnet. Eksempelvis fungerer TRVS som en arena for formidling av ledige stillinger. Dette bryter med Putnams teoretiske perspektiv. Jeg finner dessuten at førstegenerasjons tamilers samfunnstillit delvis synes å bygge på deres møte med institusjoner både i bostedslandet og i opprinnelseslandet. Institusjonell tillit vektlegges imidlertid lite i Putnams (2000; 2007) teoretiske perspektiv. Det faktum at tamilene har en ”grunntillit” å bygge videre på, synes å bidra til at informantene jevnt er åpne for, og også motiverer barna til å bli sosialt inkludert i det norske samfunnet.

De teoretiske perspektivene om lenkende sosial kapital (Szreter og Woolcock 2004), selektiv akkulturasjon (Portes og Rumbaut 2001) og det transnasjonale perspektivet (Fuglerud og Engebrigtsen 2006) framstår bedre egnet til å belyse hvordan TRVS bidrar til å styrke deltakernes samfunnstillit og -deltakelse enn Putnams (2000; 2007) teoretiske perspektiv.

Gjennom min justering av Szreter og Woolcocks (2004) perspektiv om lenkende sosial kapital, bidrar perspektivet til å belyse hvordan den sosiale kapitalen på TRVS skapes

nedenfra. Denne sosiale kapitalen knyttes samtidig opp til ressurser i det norske storsamfunnet, eksempelvis ved at TRVS inviterer norske politikere til valgdebatter. For de tamilske foreldrene er TRVS en arena hvor de kan bli sett og hørt av norske politikere. Dette synes for flere å lede til en følelse av myndiggjøring og en følelse av at man har makt til å påvirke samfunnet rundt seg. TRVS har dessuten søkt og mottatt integreringstilskudd, som brukes til å gjennomføre valgkampanjer, der TRVS motiverer tamiler til å bruke stemmeretten sin. På den måten synes TRVS å styrke brukernes engasjement for, og deltakelse i norske valg.

Perspektivet om selektiv akkulturasjon (Portes og Rumbaut 2001: 54,63-65) bidrar på sin side til å belyse hvordan deltakelse på TRVS styrker andregenerasjonens samfunnsdeltakelse i bostedslandet. TRVS er en arena der tamilske foreldre med både høy og lav sosio-økonomisk status sender barna for at de skal tilegne seg utdanningsressurser. Den tette ukentlige oppfølgingen på TRVS' leksehjelp bidrar til å styrke barnas utdanningsaspirasjoner og oppleves av elevene selv å styrke deres utdanningsprestasjoner. Den tette oppfølgingen av tamilske barn og unge på TRVS styrker samtidig TRVS-ledernes mulighet til å identifisere og sanksjonere ungdom som faller utenfor. Eksempelvis synes TRVS-ledelsen å lykkes med å forebygge og svekke ungdomskriminalitet blant tamiler.

Når det gjelder sosial inkludering, oppgir de fleste unge informantene å ha nære venner både med og uten tamilsk bakgrunn. Samtidig som de unge informantene føler en primær tilhørighet til Norge og i liten grad kan tenke seg å flytte til opprinnelseslandet, opplever mange at det å treffe likesinnede og lære om tamilsk kultur på TRVS, gir dem en selvtilit som gjør det lettere å takle følelsen av å se "annerledes ut", som de ofte blir konfrontert med i det norske samfunnet. På den måten synes TRVS å fungere som et trykkammer for TRVS-elevenne, i tråd med antakelsen i det teoretiske perspektivet om selektiv akkulturasjon (Portes og Rumbaut 2001: 54; Kivisto og Faist 2010: 115).

At TRVS styrker brukernes orientering mot både bostedslandet og opprinnelseslandet, kan dessuten belyses ved å anvende det transnasjonale perspektivet. Eksempelvis eksisterer det i det norsk-tamilske samfunnet, verdier og praksiser som har et potensial til å styrke tamilenes tilpasning til det norske samfunnet. Et illustrerende eksempel er at det finnes sterke utdanningsnormer i det tamilske samfunnet og at førstegenerasjons tamilene jevnt over har med seg en solid grunnutdanning fra opprinnelseslandet til Norge (Fuglerud 1999: 28; SSB

2008). Tamilene kommer dessuten fra et land med relativt vel fungerende institusjoner. Dette synes å bidra til at førstegenerasjonen ankommer Norge med en grunnleggende institusjonell tillit (Coomaraswamy 2003: 150-1). Utdanningsnormene, utdanningsnivået og det faktum at førstegenerasjons tamiler jevnt over synes å ha erfaring med å forholde seg til vel fungerende institusjoner, synes å bidra til at TRVS' påvirkning på tamilers tilpasning til det norske samfunnet framstår enklere enn det ville ha vært dersom tamilene kom fra et mindre vel fungerende samfunn og ikke hadde sterke utdanningsnormer. Dette poenget bidrar til å understreke Fuglerud og Engebrigtsens (2006: 1124) argument om at innvandreres verdier og praksis *her*, reflekterer verdier og praksis *der*.

1.9 Oppgavens videre gang

I kapittel 2 diskuteres den tamilske diaspora generelt og den norsk-tamilske diaspora spesielt. Kapittelet danner et empirisk rammeverk for oppgaven.

I kapittel 3 presenteres og diskuteres de fire teoretiske perspektivene som jeg vil anvende i oppgaven.

I kapittel 4 går jeg gjennom metodiske valg og forskningsdesign.

I kapittel 5 presenteres analysen av det empiriske materialet.

I kapittel 6 sammenfattes mine hovedfunn. Deretter diskuterer jeg implikasjoner av funnene for diskusjonen om hvordan innvandrersorganisasjoner kan fungere integrerende og hva som av innvandrere selv kan anses som en god tilpasning til det norske samfunnet. Til slutt diskuteres forslag til videre forskning.

Kapittel 2 Bakgrunn

I dette kapittelet presenteres informasjon om tamilers migrasjon til Norge, den tamilske diasporaen og tamilske organisasjoner i Norge. Dataene er i stor grad basert på tolkning av Fuglerud (1999), Fuglerud og Engebrigtsen (2009) og statistikk fra SSB. Jeg viser at borgerkrigen på Sri Lanka, og LTTEs politiske ideologi er viktige faktorer for å forstå hvordan tamilske organisasjoner fungerer i Norge. Jeg belyser dessuten at tamiler kommer fra et samfunn med sterke utdanningsnormer, og jevnt over har med seg en solid grunnutdanning til Norge, hvilket kan bidra til å forklare deres tilpasning til det norske samfunnet.

2.1 Tamiler i Norge

Ved inngangen til 2013 bodde det 8943 srilankiske innvandrere og 5648 norskfødte med srilankiske foreldre i Norge (SSB 2013a). SSB regner med at om lag 95 % av den srilankiske befolkningen i Norge tilhører folkegruppen tamiler (Blom og Henriksen 2008: 29). Når jeg henviser direkte til statistiske data, vil jeg derfor referere til dette som ”innvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka” – men jeg antar altså at de fleste spurte er tamiler. Denne oppgaven omhandler tamiler fra Sri Lanka. Jeg vil derfor referere til srilankiske tamiler som ”tamiler”. Samtidig bor det om lag 60 millioner tamiler i Sør-India (Sriskandarajah 2005: 493).

Grovt sett kan man identifisere fire typer innvandringsårsaker for norsk-tamiler. Fra slutten av 1960-årene til innvandringsstoppen i 1975 ankom et par hundre tamilske arbeidsinnvandrere Norge via prosjektet Cey-Nor, som utviklet tamilske fiskelandsbyer. Et par hundre tamilske studenter innvandret på 1980-tallet. I 1986 bodde det om lag 1000 innvandrere fra Sri Lanka i Norge. Den største strømmen av tamilske innvandrere kom i perioden 1986-1993, som flyktninger fra den srilankiske borgerkrigen (Tharmalingam 2010: 27-28). Tamiler regnes derfor primært som en flyktninggruppe. Deretter har det kommet mange innvandrere via familiegjenforening (IMDI 2009a). Over 60 % av de srilankiske innvandrene har bodd i Norge mer enn 20 år og nesten 80 % hadde norsk statsborgerskap i 2005 (Blom og Henriksen 2008: 25,122).

2.2 Borgerkrig og den tamilske diaspora

I den siste folketellingen på Sri Lanka forut for borgerkrigen, som ble gjennomført i 1981, talte befolkningen 18 millioner: 74%, singalesere, 18 % tamiler og 7 % muslimer (Tambiah 1986: 4). Nord og øst bebos primært av tamiler og muslimer, mens resten av landet hovedsakelig bebos av singalesere. Borgerkrigen, som offisielt brøt ut i 1983, sto mellom srilankiske regjeringsstyrker (primært singalesere) og separatistbevegelsen Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE) - også kjent som tigrene. *Eelam* er navnet tamiler bruker om den tamilske nasjonen de ønsker å etablere.

Fra Sri Lanka ble selvstendig fra Storbritannia i 1948, vokste det fram en konflikt mellom den singalesiske majoriteten og den tamilske minoriteten. Singalesiske politikere argumenterte for at tamiler var gitt fordeler av britene, blant annet i form av utdanning og statusposisjoner. I 1956 avskaffet den singalesiske regjeringen engelsk og innførte singalesisk som eneste offisielle språk. Dette førte til at tamiler, som generelt ikke snakker singalesisk, mistet muligheten til å arbeide i statsadministrasjonen. I 1971 ble det innført proporsjonalt inntak til høyere utdanning basert på den etniske sammensetningen i regionene. I praksis måtte tamiler fra nå av ha høyere karaktersnitt enn singalesere for å komme inn på universitetet. Mange tamiler mistet derfor muligheten de tidligere hadde til høyere utdanning (Bose 2007: 12-22).

Disse hendelsene førte til en rekke ikke-voldelige tamilske protester på 1950- og 60-tallet, som ble møtt med voldelig motstand fra regjeringsstyrkene. På 1970-tallet vokste det fram flere militaristiske tamilske frigjøringsbevegelser, som angrep singalesiske mål. De to faktorene som utløste borgerkrigen i 1983 var et LTTE-angrep som drepte 13 srilankiske regjeringssoldater, og ble besvart med et omfattende anti-tamilsk opprør i hovedstaden Colombo, hvor opp mot 2000 sivile tamiler ble drept (Sriskandarajah 2005: 494). LTTE sto etter hvert igjen som den ledende representanten for tamilenes selvstendighetskamp mot den srilankiske regjeringshæren (Fuglerud 1999: 51)¹⁰. Borgerkrigen på Sri Lanka ble avsluttet i 2009, da LTTEs lederskap etter omfattende kamper med srilankiske regjeringsstyrker ble drept. I følge en FN-rapport anslås det at om lag 40 000 mennesker, primært tamilske sivile, mistet livet i løpet av de siste fem månedene av borgerkrigen. Krigsforbrytelser skal ha blitt

---

¹⁰ På begynnelsen av 1980-tallet fantes det flere ulike tamilske militante organisasjoner, som alle kjempet for et selvstendig *Tamil Eelam*, men LTTE sto igjen som ledende etter at motstridene stemmer ble drept (ofte av LTTE), forsvant, gikk over til LTTE eller emigrerte (Fuglerud 1999: 32-35,50-53).

begått på begge sider av konflikten. Totalt anslås det at minst 100 000 srilankere ble drept i løpet av den 26 år lange borgerkrigen (BBC 2012).

Om lag én million tamiler har flyktet fra Sri Lanka i løpet av de siste 30 årene. Det tilsvarer halvparten av den opprinnelige tamilske befolkningen forut for borgerkrigen¹¹. De største tamilske innvandermiljøene finnes i Canada, Vest-Europa (særlig Storbritannia), Australia og i India (Tharmalingam 2010: 67). Fuglerud (1999: 2) argumenterer for at tamilene som har emigrert fra Sri Lanka danner et diasporasamfunn. Felles for grupper som lever i diaspora¹² er at de, selv etter mange år og gjerne flere generasjoner etter utvandring, opprettholder sterke kulturelle, politiske og økonomiske bånd til sitt opprinnelige territorium. I tillegg opplever de gjerne å ha en felles identitet med medlemmer av samme gruppe andre steder i verden (Cheran 2003: 2). Den tamilske diasporaen er påvirket av avstandsnasjonalisme (Fuglerud 1999). Avstandsnasjonalisme viser (i en smal forstand) til en kollektiv oppfatning om et tapt hjemland, og gir seg utslag i politisk nasjonalisme rettet mot territoriet som oppfattes som en gruppes rettmessige hjemland (Safran 1991: 83). Et illustrerende eksempel på norsk-tamilenes avstandsnasjonalisme er at Fuglerud anslår at flertallet av tamiler i Norge støttet LTTE og hjemlandskampen under borgerkrigen på Sri Lanka. Dette har ledet til at skillelinjen for/mot LTTE tradisjonelt har vært den mest sentrale skillelinjen blant tamiler i Norge (Fuglerud 1999: 85,154, 178).

Den tamilske avstandsnasjonalismen illustreres også ved det faktum at det anslås at tamiler utenfor Sri Lanka kan ha bidratt med så mye som 60 % av LTTEs budsjett i løpet av borgerkrigen (Sriskandarajah 2005: 496; Gunaratna 2006: 263). Militærtidsskriftet *Jane's Intelligence Review* anslo i 2007 at LTTE mottok pengeoverføringer fra tamiler i diaspora og annen virksomhet utenfor Sri Lanka på mellom 200 og 300 millioner dollar årlig. LTTE hadde lite til felles med udisiplinerte og cellebaserte geriljagrupper man har sett i en rekke andre land. LTTE drev blant annet en de facto stat i de nordlige områdene av Sri Lanka med eget bankvesen og juridisk apparat fra 2000 til 2009 (Fuglerud og Engebrigtsen 2009: 55).

LTTE utviklet en revolusjonær samfunnsmodell i sin de facto stat som blant annet involverte avskaffelse av kastesystemet. Majoriteten av tamiler er hinduer, og forut for borgerkrigen sto

---

¹¹ Med "opprinnelig" menes tamilene som bebodde Sri Lanka forut for de indiske tamilene som ble brakt til Sri Lanka for å jobbe på teplantasjer av britene på 1800-tallet (Se Fuglerud 1999: 20).

¹² Av gresk for "spredning"

kastesystemet sterkt i de tamilske regionene. Så sent som på 1970-tallet refererte høy- og lavkaster nord på Sri Lanka kun til høykastene som ”tamiler”, mens verken lavkastene selv, eller høykastene, anså lavkastene som tamiler. I den tamilske regionen Jaffna hadde noen av lavkastene såpass lav rang at de fram til 1970-tallet var fradømt å vise seg i daglys (Pfaffenberger 1982 og 1994 referert til i Fuglerud 1999: 20,22). Kastepraksis ble i 1994 avskaffet av LTTEs straffekodeks og ble heretter straffeforfulgt i de LTTE-kontrollerte områdene (Fuglerud 1999: 163-165). Disse lovene markerte et oppbrudd med den tradisjonelle tamilske samfunnsstrukturen. LTTEs revolusjonære samfunnsmodell har også påvirket tamilers organisering i diaspora. Blant annet er kaste i liten grad sosialt akseptert å praktisere eller snakke om i det norsk-tamilske miljøet, utenom når det kommer til ekteskapsinngåelser (Fuglerud og Engebrigtsen 2006: 1129). Nedenfor diskuterer jeg hvordan LTTE har påvirket sosial organisering og praksis i den tamilske diasporaen.

2.3 Den tamilske diasporaen i Norge, norsk-tamilske organisasjoner og TRVS

2.3.1. Tamilske organisasjoner og det norsk-tamilske samfunnet

Fuglerud hevder at LTTE-representanter etablerte tamilske organisasjonene i de fleste større tamilske diasporasamfunn i vestlige land på 1980-tallet. Dette medførte at da den store gruppen med tamilske flyktninger etter hvert innvandret, var LTTE allerede på plass og hevdet å representere flyktningenes interesser. På den måten kunne LTTE-representantene også påvirke normene som ble gjeldende i det tamilske diasporamiljøet, blant annet ved å tone ned betydningen av kaste og engasjere tamilene i hjemlandskampen (Fuglerud 1999: 86,154,179)

I Norge var Tamilenes samordningsutvalg (TCC - Tamil Coordinating Committee) en av de første tamilske organisasjonene som ble etablert. Dette skjedde i Oslo i 1983, og deretter i Bergen, Trondheim og Stavanger. Disse avdelingene skal ha samlet nesten alle tamilene som var i Norge på 1980-tallet. Dette bekreftes også av informanter som kom til Norge på 1980-tallet, men som ikke selv deltok i TCC. TCC er en paraplyorganisasjon, som samler de fleste tamilske organisasjoner i Norge. TCC ble opprinnelig startet på Sri Lanka og deretter

”eksportert” til tamilske diasporasamfunn. TCC er internasjonalt kjent for å ha hatt relasjoner til LTTE (TamilNet 2012). Dette underbygger det transnasjonale aspektet ved tamilsk organisasjonsliv i Norge.

Fuglerud anslår at kun 5-10 prosent av norsk-tamiler har engasjert seg aktivt i driften av tamilske organisasjoner i Norge. Samtidig poengterer han at flertallet av norsk-tamiler sympatiserer med (eller *har* sympatisert med) LTTE (Fuglerud 1999: 85, 178-179)¹³. Tamiler er eksempelvis kjent for å stille opp i tusenvis i 1. mai-markeringer rundt om i Norge for å vise sin støtte til hjemlandskampen. I følge Fuglerud og Engebrigtsen har TCC ”...sine tentakler inn i de fleste tamilske initiativ og tiltak, både internasjonalt, nasjonalt og lokalt” (Fuglerud og Engebrigtsen 2009: 55-56). Det kan derfor synes som at de tamilske organisasjonene påvirker mye av aktiviteten og den sosiale samhandlingen blant tamiler i Norge. Samtidig er ikke alle tamiler i Norge positive til LTTE. Det har til tider vært sterke motsetninger mellom tamiler som sympatiserer med LTTE og dem som ikke gjør det. Blant tamilene som er negative til LTTE, er det flere som ikke vil benytte de tamilske organisasjonene i Norge, som for eksempel TRVS. Imidlertid har tamiler i Norge i stor grad unngått voldelige interne oppgjør, av den typen man har sett eksempelvis i Frankrike og Storbritannia. Dette skyldes antakelig delvis godt politisk lederskap internt (Fuglerud 1999: 85; Fuglerud og Engebrigtsen 2009: 56).

2.3.2 TRVS

TRVS er den største tamilske organisasjonen i Norge målt i medlemstall, og har som målgruppe alle barn og unge med tamilsk bakgrunn i Oslo og omegn (TRVS 2009). Senteret har i underkant av 1000 medlemmer i alderen 3-18 år. Barnas foreldre regnes ikke som medlemmer av TRVS, men mange av disse er innom ukentlig, og flere deltar på TRVS-aktiviteter.

TRVS er en underavdeling av Annai Poopathi tamilske kultursenter (APTK). APTK er med sine om lag 2500 medlemmer, Norges største kjede av tamilske kultursentre. APTK har totalt 15 underavdelinger i Norge; fire i Oslo (TRVS på Stovner, Tøyen, Mortensrud og Veitvet) og 11 i andre deler av Norge (deriblant i Trondheim, Bergen, Stavanger, Florø, Ulsteinvik og

---

¹³ Se kapittel 2.3.3.

Lørenskog). Disse skolene driver med mange av de samme aktivitetene som TRVS, men naturlig nok i et mindre omfang. I 2002 ble APTK (og deres underavdelinger) medlem av Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) (APTK 2010; LNU 2013).

TRVS' visjon er å "... være den fremtredende organisasjonen som arbeider for å samle tamiler i Norge med deres kulturelle identitet, og veilede dem til å bli ressurssterke og godt integrert i Norge"¹⁴. TRVS' forløper ble opprettet av TCC og tamilske foreldre i 1992, og tilbød morsmålsundervisning og kulturopplæring til om lag 20 barn i Oslo. Organisasjonen TRVS ble stiftet i 1996. TRVS har siden tilbudt et bredt spekter av aktiviteter til en stadig voksende gruppe av tamilske barn og voksne (APTK 2010). Senterets primæraktiviteter er morsmålsundervisning, leksehjelp og kulturaktiviteter for barn og unge i alderen 3-18 år. Leksehjelpstilbudet har i dag 31 lærere og 220 betalende elever, mens morsmålsundervisningen har 70 lærere og 910 betalende elever¹⁵.

Morsmålsundervisning tilbys barn i aldersgruppen 3-18 år. Leksehjelp tilbys barn fra 10 år og oppover. For elever i 5-10. trinn gis det undervisning i realfag og engelsk. Disse timene kjøres som rene undervisningstimer, der læreren forbereder opplegget for timen. På videregående nivå tar ungdommene med seg realfagslekser de trenger hjelp til. Leksehjelpsundervisning er åpen for alle barn i bydel Stovner, uavhengig av etnisk bakgrunn. Med unntak av et par lærere og elever, har imidlertid alle tamilsk bakgrunn¹⁶. TRVS tilbyr dessuten undervisning i tradisjonell tamilsk dans, sang og musikkinstrumenter. TRVS har også eldretreff for tamiler i alderen 60-82 år. På TRVS får de eldre blant annet yogaundervisning og det inviteres fagpersonell som holder foredrag om ernæring etc. på tamil (Elgvin, Rogstad og Sinnathamby 2013: 65).

TRVS tilbyr også ulike kurs, seminarer og debatter for foreldre. Eksempler er sykurs og IKT-kurs for kvinner. Én gang per semester holdes det dessuten foreldremøter for de ulike klassetrinnene som får leksehjelp. Her forteller lærerne om hvilke temaer som vektlegges i

---

¹⁴ Visjonen står å lese på veggen på TRVS.

¹⁵ Basert på betalte medlemskontingenter. Leksehjelpen og morsmålsundervisningen er to enheter av TRVS, og man betaler separat til de to enhetene. Men siden noen av elevene er medlemmer av begge tilbudene, er det totale antallet medlemmer av TRVS om lag 1000 (de fleste som følger kulturtilbudet er også elever av morsmåls- eller leksehjelpstilbudet).

¹⁶ Som vist i kapittel 1.4, må lokale innvanderorganisasjoner for å kunne motta driftsstøtte, innfri kravet om å "...bidra til å skape møteplasser i lokalsamfunnet og aktiviteter i lokalsamfunn på tvers av ulike grupper i befolkningen" (IMDI 2011).

undervisningen og om elevenes resultater. TRVS gjennomførte dessuten valgdebatter med ordfører kandidatene i Oslo forut for kommune- og fylkestingsvalget i 2007 og i 2011. De har også hatt kampanjer for å motivere tamiler til å bruke stemmeretten sin. I 2007 opprettet TRVS underavdelingen Familie- og ungdomsrådgivning (FUR). FUR organiserer seminarer om psykisk helse og vold i nære relasjoner og tilbyr rådgivning til familier som har utfordringer knyttet til psykisk helse. FUR samarbeider med Stovner bydel, og henviser tamilske familier til helsetilbudet i bydelen. FUR ble opprettet som følge av at ressurspersoner ved TRVS så at det var behov for et psykisk helsetilbud blant tamiler, delvis som følge av tsunami-katastrofen i 2004 og den blodige avslutningen på borgerkrigen på Sri Lanka i 2009 (TRVS 2013).

Fordi TRVS sitt primære aktivitetstilbud er språk og kulturaktiviteter for andregenerasjons tamiler, er de voksne brukerne primært foreldre som har barn i alderen 3-18 år på TRVS. Man kan dessuten skille mellom ”engasjerte” og ”mindre engasjerte” foreldre. Begge typer foreldre er å finne på TRVS mens barna er små og må følges til og fra aktiviteter. Foreldre som fortsetter å tilbringe tid på TRVS når barna blir eldre, kan jevnt over regnes som ”engasjerte”. Denne typen foreldre er ofte politisk engasjert i hjemlandskampen, og deres sosiale nettverk synes i større grad å være sentrert rundt TRVS enn tilfellet er for de andre foreldrene. Blant foreldre med barn på TRVS er det både mange ”engasjerte” og ”mindre engasjerte” foreldre, men det kan synes som at man etter avslutningen på borgerkrigen i 2009 finner flest ”mindre engasjerte foreldre” (Elgvin, Rogstad og Sinnathamby 2013: 66-67).

TRVS kjøpte i 2000 og 2007 henholdsvis 3. og 2. etasje i Nedre Rommen 3, hvor de holder til i dag. De to etasjene på totalt 1600 kvadratmeter er innredet som et skolebygg, med 15 klasserom, musikkrom, bibliotek og to saler for fellesaktiviteter. Midler til vedlikehold og drift kommer fra integreringstilskudd fra Oslo kommune, innbetaling av medlemskontingenter (650 kr per semester), innsamlinger og dugnadsarbeid blant tamiler og midler fra norske legater og pristildelinger. De 100 lærerne ved TRVS arbeider frivillig og får kun dekket reisekostnader (Elgvin, Rogstad og Sinnathamby 2013: 66). Til sammen fikk TRVS og de andre APTK-skolene i Oslo om lag seks millioner kroner via integreringsmidler og tilskuddsordninger i perioden 2000-2010. Tamilene er blant innvandrergруппene i Oslo som mottar størst tilskudd til sine innvandrersorganisasjoner (Aftenposten 2010).

2.3.3 LTTE og den tamilske diaspora etter 2009

Til tross for at LTTEs lederskap ble drept og borgerkrigen formelt avsluttet i 2009, føler mange tamiler i diaspora og på Sri Lanka at konflikten og hjemlandskampen fortsatt pågår. Dette skyldes at tamiler fortsatt føler seg diskriminert på Sri Lanka. International Crisis Group hevder i en nylig utgitt rapport om situasjonen for tamiler på Sri Lanka, at: "Tamil identity and political power are being systematically undermined by the military-led political and economic transformation of the northern province" (ICG 2013). Internasjonale observatører hevder dessuten at stadig flere singalesiske bosetninger opprettes i tradisjonelle tamilske regioner, og at tamilenes kulturelle arv og politiske representasjon svekkes (se eksempelvis New York Times 2013).

For mange norsk-tamiler føles det fortsatt utrygt å reise til Sri Lanka. De tradisjonelle tamilske områdene er i stor grad ødelagt av krig og store deler av norsk-tamilenes familie og venner har i likhet med dem selv forlatt landet. Videre er mange tamiler som har sympatisert med LTTE reddet for å reise til Sri Lanka av frykt for represalier av srilankiske myndigheter. Aspektene ovenfor bidrar til at mange tamiler fortsatt krever en form for internt selvstyre, i form av en nasjonal eller føderal stat. Informantene synes imidlertid å være enige om at tamilene nå må kjempe via politiske kanaler. Dilemmaet er å finne ut av hvilken rolle ulike aktører skal spille og hvordan man skal gå fram, når LTTEs ledelse ikke lenger eksisterer. Elimineringen av LTTE har ledet til interne splittelser i det norsk-tamilske miljøet. Flere markante skikkelser støtter eksempelvis ikke lenger opp om TRVS. Samtidig har TRVS like høye medlemstall som før 2009. Dette synes å henge sammen med at foreldrene synes det er minst like viktig nå som før 2009 å gi barna kjennskap til tamilsk språk og kultur.

2.4 Tamilers orientering mot bostedslandet

I denne oppgaven ser jeg på hvordan deltakelse på TRVS påvirker brukernes orientering mot bostedsland og opprinnelsesland. I dette kapittelet har jeg så langt presentert en kontekstuell ramme som kan bidra til å forklare norsk-tamilers og TRVS' orientering mot *opprinnelseslandet*. Nedenfor vil jeg se nærmere på mulige forklaringsfaktorer på norsk-tamilers orientering mot *bostedslandet*.

I tabell 2.1 nedenfor presenteres innvandrere fra Sri Lanka sin score langs ulike indikatorer for orientering mot bostedsland, i lys av scoren til innvandrere fra Chile, Iran og Vietnam. I følge en analyse av Frischsenteret har innvandrere fra Sri Lanka, Chile, Iran og Vietnam tilnærmet lik innvandringsårsak, ankomstalder, ankomstperiode og botid i Norge. Disse faktorene anses å påvirke sannsynligheten for å være sysselsatt. Dermed kan de fire innvandrergruppene anses som sammenlignbare når det gjelder sannsynlighet for å være i arbeid (Bratsberg, Røed og Raaum 2011: 6-7)¹⁷.

Jeg presiserer at målet med å inkludere tabellen ikke er å *sammenligne* alle de fire innvandrergruppene. Tabellen er snarere ment som en kontekstuell ramme, som gir mulighet til å se innvandrere fra Sri Lanka sin orientering mot bostedslandet *i kontekst av* grupper som har tilnærmet lik verdi på variabler som antas å påvirke tilpasningen til det norske samfunnet. Det kan gi en idé om hvor tamilene skiller seg fra innvandrere det er naturlig å sammenligne seg med når det gjelder orientering mot bostedslandet.

Jeg har i tabell 2.1 inkludert indikatorer for ”orientering mot bostedsland” basert på tall fra SSB, som i tilnærmet grad korresponderer med indikatorene jeg presenterte i kapittel 1.2. Jeg har dessuten inkludert innvandrergruppenes utdanningsbakgrunn i tabellen, fordi jeg i kapittel 5 og 6 diskuterer hvordan tamilenes utdanningsnivå synes å påvirke deres orientering mot det norske samfunnet. Nedenfor diskuterer jeg primært mulige forklaringer på tamilers høye deltakelse innen arbeidsliv og utdanningssystem i bostedslandet. Dette kan anses som et utgangspunkt for flere av poengene som senere vil diskuteres i kapittel 5 og 6.

---

¹⁷ Ankomstår anses å påvirke muligheten for å få jobb, ettersom konjunktursvingninger i markedet påvirker etterspørsel etter jobber (Bratsberg, Røed og Raaum 2011: 7). Botid sier noe om hvor lang tid man har hatt på seg til å bestå kvalifikasjonsprogram og tilegne seg kunnskap og erfaring om kultur og språk. Dette antas å påvirke sannsynligheten for å ha arbeid (Blom 2004).

Tabell 2.1 Innvandringsårsak, ankomstalter og –periode, utdanning og orientering mot bostedsland og opprinnelsesland for innvandrere fra Chile, Iran, Sri Lanka og Vietnam¹⁸

	Chile	Iran	Sri Lanka	Vietnam
1. Bakgrunn for opphold i Norge* (a)				
Flukt	61%	74%	44%	66%
Familiegjenforening	23%	19%	38%	27%
Arbeid og utdanning	2%	1%	2%	1%
Identifisert innvandringsårsak	86%	95%	84%	94%
2. Medianalder ved ankomst til Norge (b)				
Menn	27	25	23	24
Kvinner	27	27	24	25
3. Ankomstperiode (c)				
Periode for ankomst av de største kohortene	1986-89	1987-88	1986-88	1979-84
4. Høyeste fullførte utdanning* (d)				
Ikke fullført noen utdanning	8,0 %	8,2 %	3,4 %	23,6 %
Grunnskole	10,1 %	8,2 %	15,3 %	16,9 %
Videregående skole	46,2 %	38,6 %	56,6 %	38,7 %
Høyere utdanning	33,6 %	43,5 %	23,2 %	18,1 %
Orientering: bosteds- og opprinnelsesland				
Sysselsatte i 4. kvartal 2012 (e)	67,0%	54,9 %	69,6 %	62,2 % ¹⁹
Deltakelse i nasjonalvalg 2009 (f)	54,5 %	52,4%	63,2 %	36,4%
Deltakelse i kommunevalg 2011 (g)	42,0 %	34,4%	57,2%	35,6%
2.generasjon 19-24 år i høyere utdanning i 2009 (h)	16,8 %	40,8%	55,8%	46,4%
Føler sterk samhörighet med Norge (i)	35%	30%	57%	65%
Sendt penger til familie i opprinnelsesland (j)	41%	39%	79%	66%

Kilde: a (IMDI 2009a) (IMDI 2009b) (IMDI 2009c) (IMDI 2009d) ; b,c (Bratsberg, Røed og Raaum 2011: 7) ; d (SSB 2008) ; e (SSB 2013b) ; f (SSB 2010) ; g (SSB 2012a) ; h (Henriksen, Østby og Ellingsen(red.) 2010: 75) ; i,j (Blom og Henriksen 2008: 35-9)

¹⁸ Jeg har ikke inkludert kategorien “annet” for variabel 1 og 4. Disse fordelingene vil derfor ikke utgjøre 100 %.

¹⁹ Vietnam inngår ikke i SSBs tabell over sysselsetting i 4. Kvartal 2012, derfor anvender jeg for Vietnam tall fra 4. Kvartal 2011 (se SSB 2012b).

Tabell 2.1 viser at innvandrere fra Sri Lanka har en gjennomgående høyere score enn de såkalte sammenlignbare innvandrergруппene på indikatorene for ”orientering mot bostedslandet”. Eksempelvis har innvandrere fra Sri Lanka et svært høyt sysselsettingsnivå både sammenlignet med gruppene som inngår i tabell 2.1, og sammenlignet med arbeidsdeltakelsen blant innvandrere i Norge sett under ett (62,8 %) (SSB 2013b).

Fuglerud hevder at tamiler har hatt en sterk motivasjon for å finne arbeid i Norge, fordi de har hatt store økonomiske forpliktelser. I motsetning til eksempelvis de andre flyktninggruppene i tabell 2.1, flyktet tamilene fra en konflikt som pågikk i mange år etter deres ankomst til Norge. Dette bidro til at mange hadde et stort press på seg til å sende penger hjem, og til å hjelpe slektninger ut av krigssituasjonen (Fuglerud 1999: 98-99). Tall fra tabell 2.1 bekrefter at svært mange innvandrere fra Sri Lanka har sendt penger hjem. Til forskjell fra eksempelvis chilenske og vietnamesiske flyktninger, fikk få tamiler innvilget flyktningstatus i Norge etter 1987, og mange ankom derfor som asylsøkere. Mange av disse hadde betalt menneskesmuglere 10-12,000 \$ for å komme til Norge, og hadde derfor høy gjeld ved ankomst til Norge. De fleste asylsøkerne var unge menn. Det var viktig for dem å spare penger til å kunne gifte seg og stifte familie med en tamilsk partner i Norge. I motsetning til innvandrere med flyktningstatus, måtte asylsøkerne dokumentere at de hadde mulighet til å støtte familiemedlemmer finansielt før de kunne få innvilget familiegjengenforening. Disse faktorene har bidratt til at tamiler, både menn og kvinner, har hatt en sterk motivasjon for å skaffe seg arbeid og forbli sysselsatte i Norge (Fuglerud 1999: 98-99).

I følge Fuglerud har tamiler mobilisert og drevet betydelig formidling av arbeid innenfor sitt eget etniske miljø, for å bistå andre tamiler med å skaffe seg arbeid (se bl.a. Fuglerud 1999: 96-97). Det kan bidra til å forklare hvorfor norsk-tamilene i høy grad er sentrert i enkelte arbeidssektorer. I følge SSB-undersøkelsen *Levekår blant innvandrere i Norge 2005/2006* (LKI 2005/2006) arbeider 34,1 % av innvandrere fra Sri Lanka som hjelpearbeidere innen tjenesteyting, hvilket omfatter bl.a. rengjøringsarbeidere. 20,1 % arbeider innen personlig tjenesteyting og sikkerhetsarbeid, bl. a. som restaurantpersonale og pleie- og omsorgspersonale. 7,2 % er ingeniører og teknikere (SSB 1998: 21)²⁰.

---

²⁰ Tallene er basert på en spesialkjøring av statistikk om innvandrere fra Sri Lanka og deres tilknytning til norsk arbeidsliv, basert på intervjuundersøkelsen LKI 2005/2006 og utført av Svein Blom på forespørsel fra meg.

Et interessant trekk ved innvandrere fra Sri Lanka er at en svært høy andel kvinner er i arbeid; hele 62,7 %. Det er blant den høyeste arbeidsdeltakelsen for kvinner fra ikke-vestlige land i Norge (SSB 2013b). Ovenfor så vi hvordan krigen i opprinnelseslandet og betydelige økonomiske forpliktelser har motivert norsk-tamiler til å arbeide. En annen mulig faktor som kan påvirke tamilenes generelt høye sysselsetting, er det faktum at utdanningsdeltakelsen i opprinnelseslandet er svært høy, også for kvinner. Som vi ser av tabell 2.1, er andelen innvandrere fra Sri Lanka som ikke har fullført grunnutdanning svært lav. På 1970-tallet, da en stor andel av førstegenerasjons tamilene vokste opp, var gjennomsnittlig antall år med grunnutdanning på Sri Lanka syv år. Det tilsvarer et av Asias høyeste utdanningsgjennomsnitt (Przeworski, et al. 2003: 101). Sri Lanka har i dag en andel lese- og skrivekyndige på 91,2 % (CIA 2012). Til tross for at mange tamiler i Norge arbeider i sektorer som ikke krever høyere utdanning, bidrar antakelig det faktum at de fleste norsk-tamiler har erfaring med å sitte på skolebenken og tilegne seg kunnskap, til at de har lettere for å tilpasse seg norsk arbeidsliv enn innvandrergupper der en stor andel har liten eller ingen skolegang fra opprinnelseslandet.

Utdanning har tradisjonelt vært en sentral karrierevei for tamiler. I følge Fuglerud kan dette blant annet forklares ved at den tamilske regionen Jaffna nord på Sri Lanka (hvor de fleste norsk-tamilene kommer fra) er preget av tørke og et underskudd på dyrkbar jord. Samtidig ble det gjennom kolonitiden bygget mange misjonærskoler i de tamilske områdene. I 1822 var det eksempelvis 42 misjonærskoler i Jaffna. Kombinasjonen av disse faktorene har bidratt til at utdanning tradisjonelt regnes som den fremste måten å komme seg oppover i samfunnet på blant tamiler (Fuglerud 1999: 28). Det eksisterer dermed en sterk utdanningsnorm i det tamilske samfunnet på Sri Lanka.

2.5 Oppsummering

I dette kapittelet har jeg vist hvordan norsk-tamilers orientering mot bostedslandet og opprinnelseslandet i stor grad er påvirket av politiske og sosiale faktorer som knytter seg til samfunnet på Sri Lanka. Dette gjelder blant annet fokuset på utdanning blant tamiler, deres motivasjon for å arbeide i Norge og fokuset på kampen for et tamilsk hjemland – *Tamil Eelam*. Diskusjonene i dette kapittelet danner en kontekstuell ramme for analysen og diskusjonen som følger i kapittel 5 og 6.

Kapittel 3 Teori

I dette kapittelet diskuteres fire ulike teoretiske perspektiver som kan belyse hvordan deltakelse på TRVS påvirker deltakernes orientering mot bostedsland og opprinnelsesland. Disse perspektivene belyser mer overordnet spørsmålet om hvorvidt og hvordan deltakelse i et bonding nettverk bidrar til å styrke eller svekke deltakernes generelle samfunnstillit (bridging sosial kapital) og samfunnsdeltakelse. Jeg anvender Putnams (2000; 2007) perspektiv om bonding/ bridging sosial kapital, Szreter og Woolcocks (2004) arbeid om lenkende sosial kapital, Portes og Rumbauts (2001) perspektiv om selektiv akkulturasjon og Fuglerud og Engebrigtsens (2006) transnasjonale perspektiv. Først presenteres de teoretiske perspektivene, deretter deres relevans i en norsk samfunnskontekst²¹ og til slutt hvordan jeg vil anvende perspektivene. Til sammen gir de fire perspektivene meg mulighet til å belyse ulike aspekter ved hvordan TRVS påvirker deltakernes orientering mot bostedsland og opprinnelsesland.

3.1 Bonding og bridging sosial kapital

3.1.1 Bonding sosial kapital svekker samfunnstillit og -deltakelse

Sosial kapital teori er et bredt felt innen sosiologi og statsvitenskap, og finnes i ulike tapninger. For min analyse er Putnams arbeid interessant, og da særlig hans skille mellom bonding og bridging sosial kapital. Dette fordi han med artikkelen *E Pluribus Unum: Diversity and Community in the Twenty-first Century* (2007) har skrevet seg inn i en debatt som har likheter med integreringsdebatten som pågår i Europa. Her argumenterer han for at for mye bonding sosial kapital kan bidra til utvikling av parallellsamfunn (se Hagelund og Loga 2009: 18).

For Putnam er sosial kapital et gode som eksisterer på samfunnsnivå. Han definerer sosial kapital som "...features of social organization, such as trust, norms, and networks, that can improve the efficiency of society by facilitating coordinated actions" (Putnam 1993: 167). Personer som deltar i sosiale nettverk antas ut fra Putnams definisjon å utvikle tillit til sine

---

²¹ Jeg diskuterer kun de to første perspektivenes relevans til norske forhold. Dette fordi disse perspektivene blir mer relevante for mitt formål når jeg først diskuterer hvordan de passer overens med en norsk samfunnskontekst.

medmennesker, et bredt kontaktnett og normer som styrker sosial samhandling. For Putnam bygges sosial kapital gjennom samhandling ansikt til ansikt (Wollebæk og Seggaard 2011: 38). Jo flere samfunnsborgere som deltar i sosiale nettverk og utvikler kontaktnett og normer, jo høyere vil den aggregerte tilliten til samfunnet være. Sosial kapital knyttes av Putnam til samfunnstillit. Putnam argumenterer for at borgere med høy samfunnstillit opplever at de har makt til å påvirke. Høy samfunnstillit bidrar derfor til å styrke borgernes samfunnsdeltakelse, eksempelvis i politiske valg (Putnam 2007: 150-151).

Putnam gjør samtidig et skille mellom bonding (sammenbindende) og bridging (brobyggende) sosial kapital. Han hevder at det primært er tillit som utvikles i bridging nettverk som skaper overordnet samfunnstillit. Bridging nettverk viser til møteplasser for mennesker med ulik bakgrunn, eksempelvis med hensyn til etnisitet, religion og sosio-økonomisk status. Bonding nettverk viser derimot til møteplasser for mennesker med sammenfallende bakgrunn (Putnam 2000: 22-23)²². I denne studien utgjør TRVS et eksempel på et bonding nettverk, fordi organisasjonen samler mennesker på basis av deres identitet som tamiler.

I *E Pluribus Unum* (2007) argumenterer Putnam for at for mye bonding sosial kapital kan lede til utvikling av parallellsamfunn, der innfødte og innvandrere lever separate liv og hvor borgernes tilknytning til storsamfunnet svekkes. Putnam påpeker riktignok at mange, om ikke de fleste, samfunnsborgere er medlemmer av *både* bonding og bridging nettverk (Putnam 2000: 23)²³. Samtidig har ikke-vestlige innvandrere en tendens til i mindre grad enn andre samfunnsborgere, å ”shoppe” mellom bonding og bridging nettverk. Én årsak til dette er at dersom man har normer og verdier som avviker betydelig fra de innfødte samfunnsborgernes normer, blir den minst ”smertefulle” veien for å gjenopprette den sosiale kapitalen som man hadde tilegnet seg i opprinnelseslandet, men mistet i migrasjonsprosessen, å etablere sterke, etniske nettverk i bostedslandet. Derfor har ikke-vestlige innvandrere ofte mindre direkte kontakt med storsamfunnet i bostedslandet enn andre borgere, som i større grad forholder seg til bonding og bridging nettverk samtidig (Se Putnam 2000: 22,390; 2007: 137-142, 150-151).

---

²² Jeg vil anvende henholdsvis ”bonding”/”sammenbindende” og ”bridging”/”brobyggende” nettverk om hverandre.

²³ Putnam (2000: 23) påpeker dessuten at bonding og bridging sosiale nettverk kan anses som ytterpunkter på et kontinuum, hvor et nettverk kan regnes som *mer* eller *mindre* bonding/bridging framfor *enten* eller.

Putnam argumenterer for at "[b]onding social capital is... good for "getting by", but bridging social capital is crucial for "getting ahead"" (Briggs sitert av Putnam 2000: 23). Argumentet er hentet fra *Bowling alone. The Collapse and revival of American Community* (2000), men er samtidig relevant å anvende i relasjon til Putnams 2007-artikkel. I 2007-artikkelen argumenterer Putnam for at etnisk heterogene samfunn der innvandrere og innfødte lever separate liv, leder til lavere samfunnstillit for alle borgere. Det å ha lav tillit til at man kan påvirke samfunnet rundt seg, leder i sin tur til en generell nedgang i samfunnsdeltakelse (Putnam nevner spesifikt nedgang i valgdeltakelse) (Putnam 2007: 150-151).

Årsaken til at for mye bonding sosial kapital vil lede til lavere samfunnstillit, handler i følge Putnam om at man i slike nettverk møter personer som understøtter ens allerede eksisterende oppfatninger og ikke "utvider ens horisont" nevneverdig. Dette kan være en viktig støtte for medlemmene innad i gruppen, men den sammenbindende sosiale kapitalen som utvikles kan samtidig gå på bekostning av medlemmenes tillit til majoritetssamfunnet. I bridging nettverk vil man derimot konfronteres med virkelighetsoppfatninger som avviker fra ens egne holdninger. Dette kan bidra til å øke deltakernes forståelse for andres verdenssyn og derav bidra til å skape et samfunn basert på gjensidig forståelse (Putnam 2000: 22-23). For å motvirke utviklingen av parallellsamfunn, og å øke innvandreres samfunnstillit og samfunnsdeltakelse, poengterer Putnam at det i etnisk heterogene samfunn er behov for å øke oppslutningen om bridging nettverk (Putnam 2007: 164).

3.1.2 Relevans av Putnams perspektiv i en norsk kontekst

En generell utfordring ved å anvende Putnams teoretiske perspektiv om bonding og bridging sosial kapital på norske forhold, er at synet på sivilsamfunnets rolle som samfunnslim er svært ulik i Norge og i USA. Grete Brochmann (2002: 78) påpeker at USAs mangel på en sterk velferdsstat har gitt sivilsamfunnet²⁴ den sentrale rollen med å skape et inkluderende (og flerkulturelt) medborgerskap i det amerikanske samfunnet²⁵. Wollebæk og Seggaard argumenterer for at dersom Putnams teoretiske perspektiv om bonding og bridging sosial kapital skal være relevant for en norsk kontekst, må man i perspektivet inkludere en anerkjennelse av at

---

²⁴ Sivilsamfunnet utgjør én av tre hovedsfærer i samfunnet, sammen med stat og marked. De representerer ulike maktfelt, som samtidig er bundet sammen. Innenfor disse feltene foregår prosesser av dominans, konsensus og motstand (Dahlstedt referert til i Brochmann 2002: 73).

²⁵ Putnam har for øvrig blitt kritisert for å overvurdere sivilsamfunnets rolle med hensyn til å produsere sosial kapital også i en amerikansk samfunnskontekst (Skocpol 1996: 25; Portes 1998: 19).

institusjoner er en viktig kilde til tillit. De viser til Bo Rothsteins arbeid, og hevder at offentlige institusjoner som fokuserer på likebehandling vil ha større påvirkning på samfunnets sosiale kapital enn sivilsamfunnet (Rothstein 2002 sitert i Wollebæk og Seggaard 2011: 38). Samtidig konkluderer Wollebæk og Seggaard med at "...om ikke frivillige organisasjoner *genererer* sosial kapital [i en norsk kontekst], *bevarer* de den" (Wollebæk og Seggaard 2011: 44).

3.1.3 Relevans for min analyse

Dersom man tar utgangspunkt i Wollebæk og Seggaards (2011) tilpasning av Putnams teoretiske perspektiv til norske forhold, kan man anta at en viktig kilde til samfunnstillit for deltakere i norske bonding og bridging organisasjoner (så vel som for alle andre norske samfunnsborgere) er deres møte med norske institusjoner. Samtidig vil man kunne anta at bonding og bridging organisasjoner *bevarer* tilliten som allerede er opparbeidet via deltakernes møte med institusjonene. Basert på Putnams (2000: 22-23; 2007: 150-151) teoretiske perspektiv, kan man videre anta at bonding nettverk skaper/bevarer mindre samfunnstillit enn bridging nettverk, ettersom deltakere i bonding nettverk primært har kontakt med borgere med sammenfallende bakgrunn som dem selv. Gitt at Putnams teoretiske perspektiv og Wollebæk og Seggaards tilpasning av Putnams perspektiv til norske forhold er riktige, er det med andre ord rimelig å anta at den institusjonelle tilliten som deltakerne i et norsk bonding nettverk besitter, i mindre grad vil kombineres med en generell tillit til andre samfunnsborgere sammenlignet med hva som er tilfellet i et bridging nettverk. Med utgangspunkt i Putnams teoretiske perspektiv (2000: 22-23; 2007: 150-151) er det derfor rimelig å anta at deltakelse i et bonding nettverk også i en norsk kontekst vil styrke den sammenbindende sosiale kapitalen blant deltakerne, men at den sammenbindende sosiale kapitalen vil kunne gå på bekostning av deltakernes generelle samfunnstillit – og deltakelse.

3.2 Lenkende sosial kapital

Szreter og Woolcocks (2004) perspektiv om lenkende sosial kapital (LSK) er relevant fordi det utfordrer Putnams argument om at deltakelse i bonding nettverk i liten grad leder til produksjon av samfunnstillit (bridging sosial kapital) og samfunnsdeltakelse. LSK-perspektivet belyser hvordan myndigheter kan styrke den sosiale kapitalen som utvikles i

bridging og bonding organisasjoner *ovenfra*, ved å gi organisasjonene tilgang på ressurser. Ettersom jeg er interessert i et *nedenfra*-perspektiv i denne oppgaven, gjør jeg imidlertid en justering av LSK-begrepet *nedenfor*, slik at det blir relevant for mitt empiriske materiale.

3.2.1 Sosial kapital styres ovenfra

I følge Szreter og Woolcock (2004: 656) kan man ikke forvente at brobyggende sosial kapital skal oppstå spontant i heterogene samfunn, eksempelvis på tvers av innfødte og innvandrede samfunnsborgere. Slik de ser det styres produksjonen av sosial kapital primært av myndighetene. Dette gjøres ved å styrke borgernes rettigheter og tilgang på ressurser. Szreter og Woolcock anser med andre ord *institusjoner* som hovedkilden til sosial kapital, i likhet med Bo Rothstein (Szreter og Woolcock 2004: 655). LSK kan forstås som : "...norms of respect and networks of trusting relationships between people who are interacting across explicit, formal or institutionalized power or authority gradients in society" (Szreter og Woolcock 2004: 655).

3.2.2 Relevans av LSK i en norsk kontekst

LSK-perspektivet er svært relevant for å analysere produksjonen av sosial kapital i en norsk kontekst, ettersom det i den norske velferdsstaten finnes en rekke ulike (økonomiske) støtteordninger for frivillige organisasjoner. Dermed har myndighetene mulighet til å påvirke produksjonen av sosial kapital i organisasjonene, i sin utforming av tilskuddskriterier etc.

Guro Ødegård (2011) har utført en studie av norske innvandrersorganisasjoner, der hun bygger på Szreter og Woolcocks (2004) arbeid om sosial kapital. Hun tilpasser her LSK-perspektivet til norske forhold ved å vise hvordan norske myndigheter via blant annet tilskuddsordninger, kan påvirke produksjonen av sosial kapital i innvandrersorganisasjoner. Ødegård finner at lokale og nasjonale myndigheter har mulighet til å påvirke produksjonen av sosial kapital i innvandrersorganisasjoner ved å motivere organisasjonene til å tilpasse seg tilskuddskriteriene for innvandrersorganisasjoner. Videre kan myndighetene motivere organisasjonene til å koble seg opp mot bredere organisasjonsnettverk, der de kan tilegne seg informasjon og kunnskap om hvordan de bedre kan drive organisasjonen og hvordan de kan etablere et godt aktivitetstilbud til brukerne. På den måten kan norske myndigheter myndiggjøre

innvandrersorganisasjonene og deres deltakere. Myndiggjøring handler om å styrke en subjektiv form for deltakelse, der man føler at man kan påvirke samfunnsforholdene rundt seg. Dette kan forstås som samfunnstillit. Ved å styrke innvandrernes tilgang på samfunnsressurser, styrkes også deres potensial for samfunnsdeltakelse. På den måten kan innvandrersorganisasjoner bidra til å styrke brukernes orientering mot bostedslandet (Ødegård 2011: 132,133, 150).

3.2.3 Relevans for min analyse

Gitt at Ødegårds (2011) tilpasning av LSK-perspektivet til norske forhold er riktig, er det rimelig å anta at innvandrersorganisasjoner, gjennom å koble seg opp til offentlige ressurser (eksempelvis større innvandrernettverk), kan bidra til at deltakerne opplever å bli myndiggjort, hvilket kan bidra til å styrke deres samfunnsdeltakelse (Ødegård 2011: 133,150).

Mens Szreter og Woolcock (2004) og Ødegård (2011) er interessert i hvordan myndighetspersoner styrer produksjonen av sosial kapital *ovenfra*, er jeg interessert i hvordan frivillige organisasjoner kan komme offentligheten i møte ved å produsere sosial kapital *nedenfra*. Jeg gjør derfor en justering av LSK-begrepet, og konsentrerer meg om nedenfra-perspektivet. Gjennom min justering av LSK-begrepet kan man belyse hvordan innvandrersorganisasjoner kan komme offentligheten i møte ved blant annet å tiltrekke seg offentlig støtte selv og/eller bidra til at den sosiale kapitalen i nettverket kommer storsamfunnet til gode.

LSK-perspektivet belyser alt i alt hvordan bonding nettverk, i motsetning til Putnams (2000: 23) argument, kan motivere deltakerne til å "getting ahead" og ikke kun til å "getting by", for å anvende Putnams ord.

3.3 Selektiv akkulturasjon

Portes og Rumbauts (2001) perspektiv om selektiv akkulturasjon er relevant fordi det belyser hvordan innvandreres deltakelse i etniske nettverk kan bidra til å styrke deres samfunnsdeltakelse i bostedslandet. Dette analyseverktøyet står i et motsetningsforhold til

Putnams teoretiske perspektiv, men kan ses i sammenheng med LSK-begrepet, ettersom de begge antar at bonding sosial kapital kan fungere brobyggende.

3.3.1 Sterke etniske nettverk kan styrke innvandreres orientering mot bostedslandet

Selektiv akkulturasjon betegner en prosess der første- og andregenerasjons tilpasning til bostedslandet skjer parallelt med at gruppen opprettholder solidaritet og tilhørighet til det etniske nettverket. Det som i størst grad kjennetegner innvandrernettverk der selektiv akkulturasjon forekommer, er at de etniske nettverkene er bygget rundt en sterk sammenbindende sosial kapital (Portes og Rumbaut 2001: 54,63). Det vil si at personene i nettverket har høy tillit til hverandre og møtes ofte. I slike nettverk har andregenerasjons innvandrerne flere autoritetspersoner å forholde seg til. På den måten følges barna tett opp. Portes og Rumbaut beskriver det på følgende måte: "...[M]odest but tightly knit communities can be a valuable resource, as their ties support parental control and parents' aspirations for their young. Among immigrants of limited means, this function of social capital is vital" (Portes og Rumbaut 2001: 65).

Portes og Rumbauts argument er inspirert av James Colemans (1988) arbeid om lukkede nettverk. Det refererer til nettverk der "alle kjenner alle", og hvor foreldre og barn treffes regelmessig i en rekke ulike settinger (eks. skole, menighet, fritidsaktiviteter osv.). Et lukket nettverk bidrar til å skape en sterk sammenbindende sosial kapital. Lukkede nettverk gir foreldre mulighet til å holde oppsyn med barnas sosiale liv og sørge for at de handler i tråd med normer og praksis innad i miljøet. Uønsket oppførsel kan lettere sanksjoneres i lukkede nettverk, fordi sannsynligheten for å bli oppdaget er større og sosial utfrysning vil få store konsekvenser for den enkelte (Coleman 1988: 105-110).

Lukkede nettverk kan oppleves som en tvangstrøye for medlemmer som ikke følger intern praksis. Samtidig kan kontrollmekanismene i de lukkede nettverkene gjøre det mulig for foreldre med lav utdanning og begrenset kjennskap til bostedslandet, å holde barna vekk fra eksterne farer. For innvandrergrupper der det eksisterer normer om at barna skal ta utdanning, vil en lukket nettverksstruktur gjøre det mulig for foreldrene å dreie barna inn på et utdanningsspor (Se Coleman 1988: 106-110; Portes og Rumbaut 2001: 54,64). Det er vanlig

at foreldre som inngår i etniske nettverk der en selektiv akkulturasjonsprosess forekommer, motiverer barna til å ha flest venner av samme etnisk bakgrunn som dem selv. Dette fordi det anses som viktig at barna i stor grad omgås "sine egne" for at det lukkede nettverket skal fungere optimalt (Portes og Rumbaut 2001: 54,64,67).

Et annet trekk som man ofte gjenfinner i innvandrernettverk der selektiv akkulturasjon forekommer, er at en liten andel av førstegenerasjons innvandrerne har høy utdanning (human kapital). De utdannende innvandrerne gir veiledning og råd til andre medlemmer av nettverket om hvordan de bør orientere seg mot bostedslandet eksempelvis ved å formidle informasjon om arbeidsliv og utdanningssystem (Portes og Rumbaut 2001: 48,67; Portes og Zhou 1993: 84,86).

Etniske nettverk der selektiv akkulturasjon forekommer kombinerer høy økonomisk deltakelse i majoritetssamfunnet (arbeid og utdanning), med en bevaring av solidaritet og verdier innad i den etniske gruppen. Det etniske fellesskapet vil i dette tilfellet fungere som et trykkammer, hvor innvandrerne kan få utløp for frustrasjoner og spørsmål som dukker opp i kontakt med majoritetssamfunnet. Dette kan gi innvandrerne en ballast som gjør at de stiller sterkere i møtet med eksterne hindre for inkludering, som diskriminering og rasisme (Portes og Rumbaut 2001: 54; Kivisto og Faist 2010: 115).

3.3.2 Relevans for min analyse

Perspektivet om selektiv akkulturasjon belyser hvordan deltakelse i et bonding nettverk kan bidra til å styrke første- og andregenerasjons samfunnsdeltakelse. Gitt at antakelsene i perspektivet stemmer, er det rimelig å anta at innvandrere som er del av etniske nettverk med en tilnærmet lukket struktur, lettere kan sanksjonere uønsket atferd blant andregenerasjonen. Dersom nettverket besitter normer som fremmer utdanning, kan man dessuten anta at foreldrene kan dreie barna inn på et utdanningsspor. Det er videre rimelig å anta at foreldre i etniske nettverk der en selektiv akkulturasjonsprosess forekommer, motiverer barna til å ha flest venner av samme etniske bakgrunn, for på den måten å opprettholde det lukkede nettverket. Til slutt kan man anta at slike etniske nettverk kan fungere som et trykkammer som gir deltakerne mulighet til å diskutere felles erfaringer rundt inkludering i bostedslandet, og dermed tilegne seg en ballast som gjør at de stiller sterkere i møte med blant annet

diskriminering. Disse faktorene kan samlet sett bidra til å styrke innvandrernes samfunnsdeltakelse i bostedslandet (se Coleman 1988: 105-110; Portes og Rumbaut 2001: 54,64,65,67 og Kivisto og Faist 2010: 115).

Perspektivet om selektiv akkulturasjon (Portes og Rumbaut 2001) og LSK-perspektivet (se Szreter og Woolcock 2004, men særlig slik det anvendes av Ødegård (2011)) bidrar begge til å belyse hvordan etniske nettverk kan fungere som en trygg plattform for innvandrere, hvor de kan tilegne seg informasjon, kunnskap og selvtillit som kan motivere innvandrerne til økt samfunnsdeltakelse i bostedslandet. Disse to teoriene står i et motsetningsforhold til Putnams (2000: 22-23; 2007: 150-151) argument om at bonding sosial kapital bidrar til å svekke snarere enn å styrke deltakernes samfunnstillit og –deltakelse.

3.4 Transnasjonalisme og politisk engasjement

Mens perspektivet om selektiv akkulturasjon primært belyser hvordan innvandreres samhandling *etter* migrasjonsprosessen påvirker deres orientering mot bostedslandet, er jeg også interessert i hvordan politiske og sosiale verdier og praksiser som innvandrere har *med* seg fra opprinnelseslandet påvirker tilhørighet og deltakelse til bostedslandet. Jeg vil derfor inkludere et transnasjonalt analyseverktøy som belyser dette. Fuglerud og Engebrigtsens (2006) transnasjonale perspektiv er relevant for mitt formål, fordi det her diskuteres hvordan man kan anvende etnografiske studier av sosiale og politiske aspekter ved samfunnene som innvandrere kommer fra, til å belyse innvandrernes orientering mot bostedslandet.

3.4.1 Innvandreres tilknytning til opprinnelseslandet opprettholdes etter migrasjon

Transnasjonalisme ble fremmet som et multidisiplinært perspektiv innen samfunnsfagene på 1990-tallet. Transnasjonalisme refererer til "the process by which immigrants build social fields that link together their country of origin and their country of settlement" (Basch, Schiller og Blanc 1994: 27). Det transnasjonale perspektivet har blitt kritisert av forskere som påpeker at migranter til enhver tid har bevart tilknytning til sine opprinnelsesland, og at perspektivet derfor bringer lite nytt (se blant annet Waldinger og Fitzgerald 2004). Jeg deler imidlertid oppfatningen til Khalid Koser og Nadjé Al-Ali (2002: 2-3), som hevder at det

transnasjonale perspektivet bidrar til å rette oppmerksomheten mot prosesser som ikke er nye, men som inntil nylig ble lite vektlagt i samfunnsforskning på innvandrere (se også Gran 2008: 33). Det hersker dessuten stor enighet blant forskere om at bedre kommunikasjonsmuligheter, som billigere flyreiser, ringemuligheter og utviklingen av internett, har bidratt til at transnasjonal kontakt er langt mer omfattende i dag enn for bare 20-30 år siden (Faist 2000: 211-212; Vertovec 2001: 574-575).

Samtidig er det transnasjonale perspektivet i seg selv vanskelig å anvende som et analytisk verktøy, fordi det representerer et *syn* (innvandrere påvirkes av sin kontakt med opprinnelseslandet), snarere enn en bestemt antakelse om *hvordan* denne transnasjonale påvirkningen foregår og hva som er konsekvensen. Fuglerud og Engebrigtsen søker derimot å ta det transnasjonale perspektivet ned fra et abstrakt nivå og gjøre det mer anvendelig. De belyser hvordan studier av politiske og sosiale praksiser som innvandrere har med seg fra opprinnelseslandet kan brukes til å forklare deres orientering mot bostedslandet (Fuglerud og Engebrigtsen 2006: 1119,1124).

3.4.2 Fuglerud og Engebrigtsens transnasjonale perspektiv

Fuglerud og Engebrigtsens transnasjonale perspektiv tar utgangspunkt i Portes og hans kollegaers arbeid om akkulturasjon. Fuglerud og Engebrigtsen hevder det er for enkelt å anse akkulturasjonsprosesser som resultat av prosesser som finner sted *etter* migrasjonsprosessen, slik Portes og hans kollegaer gjør. De henviser blant annet til en artikkel av Portes og Julia Sensenbrenner (1993), der de to sistnevnte hevder at ”(t)he salience of many cultural practices and their re-enactment after immigration do not come about spontaneously, but usually result from the clash with the host society and they are, in this sense, an emergent product” (Portes og Sensenbrenner sitert i Fuglerud og Engebrigtsen 2006: 1123). Fuglerud og Engebrigtsen hevder derimot at en etnisk minoritets sosiale organisering og kulturelle identitet ikke blir endret (*re-enacted*), som følge av bosetningen i et nytt land, men at de blir kontinuerlig reproduisert. Fuglerud og Engebrigtsen belyser med andre ord hvordan innvandreres verdier og praksis *her* (bostedslandet), reflekterer verdier og praksis *der* (opprinnelseslandet) (Fuglerud og Engebrigtsen 2006: 1124,1131).

3.4.3 Relevans for min analyse

Gitt at Fuglerud og Engebrigtsens (2006) antakelser er riktige, er det rimelig å anta at innvandreres sosiale *organisering i og orientering mot* bostedslandet påvirkes av verdier og praksis i opprinnelseslandet. Det transnasjonale perspektivet kan på den måten bidra til å supplere diskusjonen om sosial kapital i innvandrerorganisasjoner, ved å belyse hvordan *karakteren* på den sosiale kapitalen i slike organisasjoner påvirkes av verdier og praksis i innvandrernes opprinnelsesland (Se Fuglerud og Engebrigtsen 2006: 1124,1131). Dette kan i sin tur bidra til å belyse hvordan deltakelse i innvandrerorganisasjoner påvirker deltakernes orientering mot bostedslandet.

3.5 Oppsummering

De mest sentrale poengene i dette kapittelet har vært følgende:

Putnam hevder at deltakelse i bonding nettverk i liten grad bidrar til utvikling av generell samfunnstillit eller motiverer deltakerne til deltakelse i storsamfunnet. LSK-perspektivet og perspektivet om selektiv akkulturasjon utfordrer begge Putnam, ved å belyse hvordan sosial kapital som utvikles i bonding nettverk kan fungere brobyggende. I sin opprinnelige form går LSK-perspektivet ut på at myndigheter kan styre den sosiale kapitalen i et nettverk *ovenfra*, ved å styre borgernes tilgang på ressurser. Fordi jeg er interessert i et *nedenfra*-perspektiv i denne oppgaven har jeg gjort en justering av LSK-perspektivet, der jeg fokuserer på hvordan bonding nettverk selv kan koble seg opp til ressurser i storsamfunnet og på den måten skape sosial kapital *nedenfra*.

Perspektivet om selektiv akkulturasjon framholder at et etnisk nettverk der det eksisterer en sterk bonding sosial kapital og tilgang på utdanningsressurser, gjør det mulig for førstegenerasjons innvandrere å kontrollere at barna handler i tråd med interne normer og praksis. I etniske nettverk der utdanning vektlegges, kan en lukket nettverksstruktur gjøre det mulig for foreldre å dreie barna inn på et utdanningsspor. Slike etniske nettverk kan dessuten fungere som trykkammer hvor deltakerne kan diskutere felles erfaringer knyttet til inkludering i bostedslandet og tilegne seg informasjon, kunnskap og selvtillit, som kan bidra til å styrke innvandrernes samfunnsdeltakelse.

Fuglerud og Engebrigtsens transnasjonale perspektiv framholder hvordan innvandrereres verdier og praksis *her*, reflekterer verdier og praksis *der*. Perspektivet kan bidra til å belyse hvordan den sosiale kapitalen som skapes og bevares i en innvandrerorganisasjon påvirkes av verdier og praksis i innvandrerens opprinnelsesland.

Kapittel 4 Metode

I dette kapitlet forklarer jeg hvordan jeg har gått fram for å besvare problemstillingen i oppgaven. Jeg diskuterer valg av metode, utvelgelse av informanter og betraktninger rundt validitet, reliabilitet og etiske prinsipper knyttet til forskningsopplegget.

4.1 Hvorfor case studie

Målet i denne oppgaven er å besvare hvordan deltakelse på TRVS påvirker brukernes orientering mot bostedsland og opprinnelsesland. ”Brukerne” referer til andregenerasjons tamiler som er medlem av TRVS og deres foreldre. Målet med oppgaven er mer overordnet sett å diskutere hvordan innvandrerorganisasjoner kan fungere integrerende, og hva som av innvandrere selv kan anses som en god tilpasning til det norske samfunnet. Som vist i kapittel 1.5 er det gjort begrenset med forskning på innvandrerorganisasjoners indre liv. Min studie har derfor et eksplorerende utgangspunkt.

Målet med studien vitenskapelig sett er derfor en ”thick description” (tykk beskrivelse) av TRVS, der jeg søker å erverve detaljert kunnskap om hvordan senteret påvirker brukernes orienteringsprosesser mot bostedsland og opprinnelsesland. På den måten søker jeg å bidra til å åpne opp et forskningsfelt som det finnes begrenset kunnskap om. Case studie er en hensiktsmessig tilnærming fordi det tillater meg å gjøre nettopp en tykk beskrivelse av hvordan deltakelse på TRVS påvirker brukernes orienteringsprosesser. Case studie-tilnærmingen tilrettelegger dessuten for at man kan tilnærme seg caset via ulike metodiske innfallsvinkler. En slik anvendelse av metodetriadangulering er ment å redusere skjevheter (bias) i slutningene man trekker, og på den måten styrke gyldigheten av funnene (Justesen og Mik-Meyer 2012: 43). I oppgaven knytter jeg eksempelvis tolkning av etnografiske studier av tamiler i Norge, opp til mine egne data fra TRVS.

Det kunne også vært hensiktsmessig å tilnærme seg temaet ”innvandrerorganisasjoner og innvandreres orienteringsprosesser mot bostedsland og opprinnelsesland”, gjennom et kvantitativt eller komparativt design, der man tilstreber å isolere effekten av deltakelse i en innvandrerorganisasjon på brukernes orienteringsprosesser. Jeg velger imidlertid i stedet å

gjøre et single-case studie fordi mitt siktemål er å oppnå en tykk beskrivelse. Fordi det tar tid å bygge opp tillit og kunnskap om en innvandrersorganisasjon og dens brukergruppe, ville det å inkludere flere innvandrersorganisasjoner i oppgaven innenfor min begrensede tidsramme gått på bekostning av den tykke beskrivelsen av TRVS som jeg søker å oppnå.

En trade-off ved case studier er at dybden i funnene går på bekostning av bredden og generaliserbarheten av funnene til andre case. Jeg kan eksempelvis ikke på bakgrunn av denne oppgaven si hva som er tilstrekkelige og nødvendige betingelser for at deltakelse i en innvandrersorganisasjon skal styrke deltakernes orientering mot bostedslandet. Hva jeg derimot kan, er å kombinere data fra SSB og etnografiske studier av tamiler med mine egne funn, for å identifisere faktorer som påvirker TRVS' påvirkning på deltakernes orientering mot bostedsland og opprinnelsesland. Dette kan i sin tur bidra til å danne antakelser om hvilke faktorer som må være til stedet for at funnene mine skal være generaliserbare til innvandrersorganisasjoner drevet av andre etniske grupper. Oppgavens validitet diskuteres nærmere i kapittel 4.4.

4.2 Kvalitative intervju

Den primære metoden som anvendes i denne oppgaven er kvalitativt intervju. Dette er en hensiktsmessig tilnærming fordi jeg søker å tilegne meg en dybdeforståelse av TRVS-deltakeres orientering mot bostedsland og opprinnelsesland sett nedenfra – fra deres ståsted. Kvalitative intervju er, slik jeg det, den metoden som i størst grad kan gi meg en dybdeforståelse av disse prosessene. Gjennom intervjuer kan man si noe om hvordan informantene forstår sine omgivelser og sin egen samfunnsdeltakelse. Det faktum at min studie har en eksplorerende tilnærming, bidrar dessuten til at jeg i stor grad må erverve data via førstehåndskilder. Jeg har hatt et fortolkende siktemål med intervjuene, inspirert av en hermeneutisk tilnærming. Det går ut på at jeg tolker hvordan informantene reflekterer rundt og begrunner sin virkelighetsforståelse med utgangspunkt i de teoretiske perspektivene som ble presentert i kapittel 3.

4.2.1 Utvalg og rekruttering

Jeg kom i kontakt med ledere og brukere av TRVS via arbeidet med Fafo-rapporten *Rurbane møter* (2013) (se kapittel 1.5). Jeg presenterte tema for masteroppgaven min for ledelsen, som igjen ga meg lov til å forespørre foreldre og elever om å intervju dem. Ledelsen lot meg også delta på ulike aktiviteter på TRVS. Ut fra problemstillingen følger det at jeg primært har vært interessert i å intervju de to brukergruppene ved TRVS, nemlig tamilske foreldre og elever. Samtidig var det hensiktsmessig å intervju ledere ved TRVS for å erverve kunnskap om mål og motivasjon for å etablere og drifte senteret. *Ledere* referer til styremedlemmer og andre ressurspersoner som er aktive i TRVS' drift (se tabell 4.1). Jeg har intervjuet ledere som jeg ble tipset om internt, fordi de har kjennskap til konkrete prosesser som er relevante for min oppgave (eksempelvis ved at de deltok i etableringen av TRVS).

I utvelgelsen av informanter blant brukerne på TRVS har jeg anvendt det jeg vil kalle *strategisk rekruttering*. Det vil si at jeg har operert med et knippe kriterier for å styrke variasjonen i utvalget, og derav søke å nå et "metningspunkt". Det vil si å nå et punkt hvor det å inkludere flere informanter i liten grad vil bringe ytterligere forståelse av hvordan deltakelse på TRVS påvirker orientering mot bostedsland og opprinnelsesland (avhengig variabel). For å styrke variasjonen ble informanter av begge kjønn rekruttert. For førstegenerasjons brukerne anvendte jeg også to andre kriterier: i) holdning til LTTE (for/mot) og ii) utdanning (høy/lav). Årsaken til at disse to kriteriene ble inkludert beskrives nedenfor.

Vi så i kapittel 2 at konfliktlinjen for/mot LTTE er sentral i det norsk-tamilske samfunnet (Fuglerud 1999: 85) og at de engasjerte foreldrene ved TRVS også ofte er engasjerte i hjemlandskampen. Følgelig kan man anta at TRVS sin påvirkning på orienteringen mot bostedsland og opprinnelsesland er størst blant de engasjerte foreldrene. Gitt at dette stemmer, vil man ved å inkludere informanter med ulike politiske sympatier få en større variasjon på den avhengige variabelen. Jeg anså det dessuten som hensiktsmessig å intervju tamiler med og uten høyere utdanning. Jeg anser "høyere utdanning" å innebære at man har utdanning utover videregående skole. Årsaken til at jeg inkluderte dette kriteriet er at man kan anta at innvandrere med høy utdanning besitter ressurser som bidrar til å styrke gruppens orientering mot bostedslandet (Se eksempelvis Portes og Rumbaut 2001: 62). Gitt at dette stemmer, vil man ved å inkludere personer med både høy og lav utdanning, oppnå et mer

sammensatt bilde av hvordan TRVS påvirker førstegenerasjonens orientering mot bostedsland og opprinnelsesland.

Jeg har også intervjuet tre førstegenerasjons tamiler som ikke bruker TRVS grunnet politisk uenighet om driften av TRVS. Målet med disse intervjuene har vært å danne seg et (overflatisk) inntrykk av hvilke trekk ved tamilers orienteringsprosesser som synes å være påvirket av det tamilske samfunnet generelt sett, og hvilke trekk som påvirkes spesifikt av deltakelse ved TRVS.

Jeg rekrutterte andregenerasjons informanter både via TRVS og via snøballmetoden²⁶. Disse informantene er i alderen 15-28 år²⁷. Det opplevdes imidlertid vanskeligere å rekruttere foreldre via TRVS. Mange hadde ikke tid til å sette av 1-2 timer til et dybdeintervju og/eller de framsto skeptiske til å snakke med en forsker. Mitt inntrykk er at flere var skeptiske til spørsmål om deres kontakt med opprinnelseslandet, grunnet den betente situasjonen på Sri Lanka. Det gjorde det vanskelig å få tilstrekkelig relevant informasjon ut av samtalen. Jeg valgte derfor i stor grad å benytte snøballmetoden for å rekruttere foreldre. Metoden betegner et utvalg som til å begynne med er lite, men som gradvis vokser seg stort etter hvert som ballen ruller. Utvalget etableres ved at forskeren får personlig kontakt med en liten gruppe informanter, som forespørres om å rekruttere andre informanter til studien (Andrews og Vassenden 2007: 152).

Ved å rekruttere personer via snøballmetoden, fikk jeg inntrykk av at informantene gikk ”gode” for meg og mine intensjoner med prosjektet. Det gjorde det enklere å oppnå en tillitsrelasjon, som igjen ledet til at jeg fikk mer informasjon ut av intervjuene. Et potensielt problem med snøballmetoden er at alle informantene som rekrutteres kommer fra samme sosiale nettverk, og derfor har like egenskaper (Thagaard 2003: 54). For å oppnå en variasjon med hensyn til de tre kriteriene som ble nevnt ovenfor, startet jeg derfor flere snøballer samtidig. Det vil si at jeg ba kontaktpersoner i ulike uformaliserte tamilske nettverk om hjelp til å finne informanter i deres nettverk (se Andrews og Vassenden 2007: 154).

---

²⁶ Se diskusjon nedenfor

²⁷ I følge retningslinjene til Norsk samfunnsvitenskapelige datatjenestes (NSD) kan ungdom som deltar i mindre forskningsprosjekter samtykke til deltakelse selv når de er over 15 år (NSD 2012a).

Samtidig viste det seg vanskelig å finne foreldre med lav utdanning²⁸. Av dybdeintervjuene jeg gjennomførte var det kun én informant som ikke hadde tatt noe utdanning utover videregående skole i Norge. Dette henger antakelig sammen med at mitt tamilske nettverk primært består av tamiler med utdanning utover videregående skole. Utvalget som jeg endte opp med kan derfor sies å ha karakter av et tilgjengelighetsutvalg (se Thagaard 2003: 54). En potensiell skjevhet med dette tilgjengelighetsutvalget er at informantene kan antas å ha en sterkere orientering mot bostedslandet enn en ”gjennomsnittlig” tamilsk innvandrers.

For å oppnå mer variasjon i utvalget har jeg også gjennomført en rekke korte intervjuer med informanter som jeg traff på TRVS, men som ikke hadde tid eller ønsket å bli dybdeintervjuet. Disse intervjuene varte typisk i 10-20 minutter og omhandlet spesifikke temaer fra intervjuguiden som jeg anså som relevant å innhente mer data om. Mitt inntrykk var at jeg ved å inkludere disse informantene i utvalget, etter hvert nådde et ”metningspunkt”. Totalt har jeg dybdeintervjuet 11 personer. Med dybdeintervju menes intervjuer som varte 1-3 timer, hvor jeg gikk gjennom hele intervjuguiden. Personene som ble dybdeintervjuet kalles *hovedinformanter*.

Tabell 4.1 Fordeling over kjønn og rolle blant hovedinformantene

	Ledere	Foreldre	Elever	Totalt
Kvinne	1	2	2	5
Mann	2	3	1	6
Totalt	3	5	3	11

I tillegg gjennomførte jeg kortere intervjuer på 10-20 minutter med 24 personer. Disse kalles *øvrige informanter*.

Tabell 4.2 Fordeling over kjønn og rolle blant de øvrige informantene

	Foreldre	Elever	Totalt
Kvinne	2	9	11
Mann	8	5	13
Totalt	10	14	24

²⁸ Kriteriene med hensyn til variasjon i kjønn og tilknytning til LTTE var derimot noe enklere å innfri.

4.2.2 Gjennomføring av intervju

Intervjuene ble gjennomført i perioden oktober 2012 til april 2013²⁹. Jeg brukte en semi-strukturert intervjuguide (se appendiks 1). Intervjuguiden består av ulike temaer som omhandler informantenes orientering mot bostedsland og opprinnelsesland. Temaene korresponderer til en rekke åpne spørsmål. Målet med å anvende en semi-strukturert guide var å sikre at jeg kom gjennom en bestemt rekke temaer med alle hovedinformantene. Samtidig i tråd med oppgavens eksplorerende tilsnitt, var målet med intervjuene å erverve kunnskap om et tema man vet lite om fra før. Derfor var det nødvendig med en åpen intervjuguide som tillot improvisasjon, slik at jeg kunne fange opp og bore dypere i relevante temaer som dukket opp underveis i intervjuene (se Mikkelsen 2005: 171). Alle intervjuene med hovedinformanter foregikk enkeltvis, bortsett fra ett ektepar som ble intervjuet sammen. Flere av de korte intervjuene foregikk i grupper på to til fire personer.

4.3 Anvendelse av andre metoder

4.3.1 Deltakende observasjon

I arbeidet med oppgaven har jeg tilbrakt totalt syv dager på TRVS i perioden november 2012 til april 2013. I løpet av disse dagene forespurte jeg foreldre og elever om å bli intervjuet og jeg observerte den sosiale samhandlingen mellom ledere og brukere av senteret. Jeg har dessuten deltatt på et foreldremøte, på leksehjelpundervisning og på et politisk møte med Heikki Holmås for brukere av TRVS. Den observerende deltakelsen supplerer intervjuene på to måter: Det gir mulighet for å si noe om hvordan aktivitetene gjennomføres og den faktiske oppslutningen om aktivitetene blant foreldre og elever. Eksempelvis beskriver jeg i kapittel 5 hvordan en leksehjelpstime gjennomføres, som del av min analyse av hvordan deltakelse på TRVS kan bidra til å styrke elevenes utdanningsaspirasjoner. For det andre gjør det faktum at jeg har kommet innom TRVS på ulike dager og har deltatt på ulike aktiviteter, at jeg har fått mulighet til å snakke med en rekke ulike brukere av senteret og tilegnet meg en større innsikt i hvordan TRVS fyller deres ulike behov.

---

²⁹ Prosjektet er meldt inn til NSD

4.3.2 Andrehåndskilder

Tolkning av andrehåndskilder anvendes for å forstå mine funn i lys av andre vitenskapelige arbeider som omhandler tamiler. Målet er å plassere mine funn i en bredere kontekst og å styrke deres reliabilitet. Statistikk fra SSB anvendes for å se tamilenes orientering mot bostedsland og opprinnelsesland i kontekst av grupper som eksempelvis har hatt tilnærmet like lang tid til å tilpasse seg det norske samfunnet på som tamilene (se tabell 2.1 i kapittel 2). Min bruk av dataene begrenser seg til tolkning av resultatene. Etnografiske studier av tamiler i Norge av Fuglerud (1999) og Fuglerud og Engebrigtsen (2009) fungerer som et empirisk rammeverk for min oppgave. En potensiell validitetsutfordring med å anvende disse dataene i en diskusjon av TRVS i dag, er at de beskriver det tamilske samfunnet *før* avslutningen på borgerkrigen i 2009, da LTTE-ledelsen ble drept. Som vi så i kapittel 2 er norsk-tamilske organisasjoner mer splittet i dag. Min studie kan derfor bidra til å belyse hvordan orienteringen mot bostedsland og opprinnelsesland oppleves blant tamiler etter 2009.

4.4 Validitet

Validitet omhandler gyldigheten av funnene i oppgaven. I denne oppgaven er målet å trekke slutninger om hvordan deltakelse på TRVS påvirker elever og foreldres orientering mot bostedslandet og opprinnelseslandet. Den indre validiteten omhandler med andre ord gyldigheten til slutningene jeg trekker med hensyn til TRVS' påvirkning på brukernes orienteringsprosesser. Jeg har søkt å styrke den indre validiteten ved å intervjuer første- og andregenerasjons tamiler med variasjon i bakgrunnsfaktorer som jeg antar påvirker den avhengige variabelen. Dette gjelder eksempelvis tilknytning til LTTE/hjemlandskampen (se kapittel 4.2.1.). Jeg ser dessuten mine funn i kontekst av statistikk og etnografiske studier som omhandler utdanningsnivå, utdanningsnormer og samfunnstillit blant tamiler bosatt i Norge og på Sri Lanka. På den måten søker jeg å belyse hvordan verdier og praksis i det norsk-tamilske samfunnet *generelt* påvirker tamilenes orienteringsprosesser, versus hvordan deltakelse på TRVS *spesielt* påvirker orienteringsprosessene. På den måten søker jeg å styrke funnenes indre validitet.

Målet med en case studie er samtidig, "... at least in part – to shed light on a larger class of cases (a population)" (Gerring 2007: 20). TRVS kan anses som et case av lokale innvandrers-organisasjoner. I følge definisjonen som ble presentert i kapittel 1.4 kan en "lokal

innvandrersorganisasjon forstås [som] en organisasjon som er hjemmehørende i en kommune, bydel eller region, der medlemmene kommer fra land utenfor Norden, Sveits, USA, Canada, Australia og New Zealand...” (IMDI 2011). Samtidig søker jeg ikke å trekke slutninger som er generaliserbare til *alle* innvandrersorganisasjoner som faller inn under denne kategorien. Snarere innfører jeg to *scope conditions*: Jeg anser at funnene mine kan være generaliserbare til innvandrersorganisasjoner som er drevet av etniske grupper som, i likhet med tamilene, har et stort transnasjonalt engasjement og hvor innvandrerne jevnt over har fullført minimum grunnutdanning. Dette fordi jeg antar at et sterkt transnasjonalt engasjement og tilgang på human kapital påvirker en innvandrersorganisasjons mulighet til å påvirke brukernes orientering mot bostedsland og opprinnelsesland. Anvendelse av *scope conditions* går ut på å avgrense gyldighetsområde for de teoretiske perspektivene man anvender i tid og rom, for på den måten å styrke generaliserbarheten i funnene (George og Bennett 2005: 77). Generaliserbarheten av mine funn diskuteres nærmere i kapittel 6.3.

4.5 Reliabilitet

Reliabilitet går på hvorvidt dataene er troverdige og bekreftbare. Det omhandler hvorvidt forskningen er utført på en tillitsvekkende måte og hvorvidt funnene støttes av tidligere forskning (Andersen 2006: 291; Thagaard 2003: 21). Jeg har søkt å styrke dataens reliabilitet ved å dokumentere hvordan jeg har gått fram for å velge informanter (se kapittel 4.2.1). Jeg har dessuten forsøkt å utarbeide intervjuguiden på en måte som i størst mulig grad styrker troverdigheten i svarene. Under utformingen av intervjuguiden var jeg oppmerksom på at svarene kunne påvirkes av rekkefølgen på spørsmålene. Fordi jeg har et generelt inntrykk av at tamiler er opptatt å bevare gruppens rykte som ”superinnvandrere”, antok jeg at informantene ville kunne være tilbøyelige til å besvare mine spørsmål på en måte som overdriver deres eget fokus på integrering. Fordi jeg snarere ønsker å belyse hva tamilene *selv* anser som en god tilpasning til det norske samfunnet, startet jeg derfor intervjuene med å stille spørsmål som ikke opplagt omhandler verken en tamilsk eller norsk ”sfære”. Dette var spørsmål som omhandlet hvordan og hvor informanten hadde sett for seg framtiden sin da han/hun ankom Norge, hvordan de ser for seg framtiden sin nå og hva de anser som et godt

liv for barna sine. På den måten forsøkte jeg å redusere sjansen for at jeg ledet svarene i en bestemt retning³⁰.

Jeg har også forsøkt å formulere spørsmål som får informantene til å reflektere over sin orientering mot bostedslandet og opprinnelseslandet. I stedet for å spørre: “Hvorfor går du på TRVS?”, har jeg eksempelvis spurt ”hva gir det deg/barna dine å gå på TRVS som du ikke ville fått gjennom deltakelse på en ”norsk fritidsaktivitet”? Mens jeg ved å stille spørsmålet på den første måten, fikk svar som ”det er kort vei til TRVS, derfor passer det bra for barna å gå på leksehjelp her”, oppnådde jeg ved å spisse spørsmålet, svar som i større grad reflekterte at det anses som viktig å opprettholde kontakt med det tamilske samfunnet.

I intervjuene med hovedinformantene og i noen av intervjuene med de øvrige informantene har jeg brukt båndopptaker, slik at jeg har kunnet gjengi nøyaktig hva personene har sagt. I analysen anvender jeg en rekke sitater fra intervjuene, for å underbygge mine argumenter. Jeg søker med dette å underbygge at dataene er tolket på en troverdig måte. Mange av de korte intervjuene foregikk mer spontant og ble ofte ikke tatt opp på bånd. Flere ønsket heller ikke å bli tatt opp. Ved et par anledninger har dette ført til at jeg i ettertid har vært usikker på nøyaktig hva enkelte informanter sa. Dette skyldes delvis også begrensende norskkunnskaper hos enkelte. I de tilfellene der det å gå tilbake til notatene ikke har bidratt til økt forståelse, har jeg valgt å utelate poengene fra oppgaven.

4.6 Tilgang til feltet og etiske betraktninger

Når det gjelder tilgang til feltet, er jeg av den oppfatning at forskerens bakgrunn har implikasjoner for dataene man oppnår. Min bakgrunn som halvt norsk og halvt tamil, har derfor antakelig påvirket min tilgang til feltet. Jeg snakker ikke tamil, men jeg har et nettverk av venner og familie med tamilske bakgrunn og jeg har fulgt den politiske situasjonen på Sri Lanka tett de siste årene. Denne kunnskapen har gjort det enklere for meg å fange opp forkortelser og hendelser i informantenes historier som en utenforstående ville hatt vanskeligere for å identifisere. Det har gjort det enklere å stille relevante oppfølgingsspørsmål. Jeg har inntrykk av at dette i visse tilfeller har gjort det enklere å oppnå reliable og valide data.

---

³⁰ Dette gjaldt primært i intervjuene med førstegenerasjons tamiler.

På den annen side møtte jeg i begynnelsen av datainnsamlingen kommentarer av typen ”så fint at du skal skrive om oss”. Jeg oppfattet dette som en forventning om at jeg skulle gi en entydig positiv framstilling av tamilene i Norge, spesielt fordi det delvis handlet om ”mine egne”. Fordi jeg fikk lov til å gjennomføre intervjuer på TRVS og ble invitert hjem til personer for å gjøre intervjuer, kunne det oppfattes ekstra vanskelig å stille kritiske spørsmål til informantene. Jeg har likevel forsøkt å utfordre (de ressurssterke) informantene, ved å følge opp med kritiske spørsmål. Jevnt over synes informantene å ha forståelse for at forskerrollen også innebærer å ha et kritisk blikk. Én faktor som kanskje har påvirket min tilgang til feltet i større grad enn min egen bakgrunn, er at flere av informantene oppgir å ha positiv erfaring med forskere fra tidligere studier som er gjort om tamiler i Norge. Jeg har inntrykk av at disse erfaringene har bidratt til at et par av kontaktpersonene og informantene har vært ekstra hjelpsomme med henholdsvis å sette meg i kontakt med relevante informanter og med å gi meg tilgang på informasjon.

Når det gjelder etiske betraktninger har min datainnsamling og databehandling foregått i tråd med NSDs retningslinjer. Det har dermed vært en betingelse at all personinformasjon skal behandles anonymt (NSD 2012b). Dette har også vært en betingelse for at flere av informantene har samtykket til å delta. Hovedinformantene er gitt fiktive navn og i appendiks 2 følger en kort presentasjon av disse informantene. Hovedinformantene ga meg mye relevant informasjon, men ikke alle har kommet med utsagn som er like relevante for å belyse mine argumenter. Derfor er ikke alle sitert i oppgaven. De øvrige informantene vil i analysen omtales ved kjønn og alder (der jeg kjenner den), fordi jeg ikke besitter nok informasjon om denne gruppen til å lage en profil for hver enkelt. Ett unntak med hensyn til anonymitet er tidligere bystyrerepresentant for Arbeiderpartiet (Ap) og tidligere leder ved TRVS, Yogarajah Balasingham. Han har samtykket til at jeg kan bruke en uttalelse av ham med navn. Hans kjente rolle i det tamilske og det norske samfunnet bidrar dessuten til at det ville vært vanskelig å anonymisere ham. Når det gjelder sitering, har jeg valgt å rette opp språklige feil i informantenes utsagn, så fremt dette ikke endrer på meningsinnholdet, slik at det fremstår grammatisk riktig. På den måten likestilles alle utsagnene med hensyn til seriositet uavhengig av informantens norskferdigheter.

Kapittel 5 Analyse: ”Getting by” eller ”getting ahead”?

I dette kapitlet fortolkes empiri om hvordan TRVS påvirker tamilers orientering mot bostedsland og opprinnelsesland med utgangspunkt i de fire teoretiske perspektivene som ble presentert i kapittel 3. Jeg tar utgangspunkt i Putnams argument om at ”[b]onding social capital is... good for ”getting by”, but bridging social capital is crucial for ”getting ahead”” (Briggs sitert av Putnam 2000: 23). Jeg argumenterer for at Putnams påstand ikke stemmer med hensyn til TRVS. Den sammenbindende sosiale kapitalen som produseres ved TRVS synes i stedet jevnt over å bidra til å styrke brukernes orientering mot bostedslandet, riktignok med unntak av når det gjelder førstegenerasjonens sosiale deltakelse i det norske samfunnet. Samtidig bidrar deltakelse på TRVS til å styrke brukernes orientering mot opprinnelseslandet.

I kapittel 5.1 argumenterer jeg for at det skapes en sterk bonding sosial kapital på TRVS. I kapittel 5.2 argumenterer jeg for at bonding sosial kapitalen på TRVS samtidig fungerer bridging. I kapittel 5.3 anvender jeg det transnasjonale perspektivet og perspektivet om lenkende sosial kapital til å belyse hvordan deltakelse på TRVS kan styrke brukernes orientering mot bostedsland og opprinnelsesland, eksempelvis ved å motivere tamiler til å delta i norske politiske valg. I kapittel 5.4 anvender jeg det transnasjonale perspektivet og perspektivet om selektiv akkulturasjon til å belyse hvordan deltakelse på TRVS kan styrke brukernes orientering mot bostedsland og opprinnelsesland, eksempelvis ved å styrke andregenerasjonens utdanningsaspirasjoner.

5.1 Bonding sosial kapital og TRVS

Ut fra Putnams teoretiske perspektiv om bonding og bridging sosial kapital kan man forvente at det på TRVS skapes en sterk bonding sosial kapital. Man kan samtidig forvente at denne sosiale kapitalen fungerer ekskluderende overfor personer som ikke er del av TRVS, og leder til lavere generell samfunnstillit og –deltakelse blant brukerne (se Putnam 2000: 22-23; 2007: 150-151).

Basert på deltakende observasjon og intervjuer ved TRVS synes det som at det skapes en sterk bonding sosial kapital på TRVS. Dette er i tråd med Putnams teoretiske perspektiv. Foreldrene synes å anse at aktivitetstilbudet på TRVS er bygget rundt en form for gjensidig avtale mellom dem selv og TRVS-lederne, der målet er at andregenerasjons tamiler skal lære tamilsk språk, historie og kultur, og hvor TRVS er garantisten for at dette målet innfris. Dette målet synes å utgjøre den viktigste årsaken til at foreldrene støtter opp om TRVS. Den andre hovedårsaken foreldrene oppgir for at de møter opp på TRVS, er at senteret representerer en "...frisone fra arbeidsplassen og det norske storsamfunnet, hvor de kan være seg selv, snakke sitt eget språk [og] diskutere nyheter fra hjemlandet..." (Elgvin, Rogstad og Sinnathamby 2013: 71). TRVS synes med andre ord å oppleves av foreldrene som en arena hvor de kan henvende seg for å innfri to viktige behov i livene sine.

At TRVS treffer et sterkt mobiliseringspunkt med sitt språk- og kulturtilbud henger i stor grad sammen med at norsk-tamilske foreldre i liten grad selv har kunnet eksponere barna for opprinnelseslandet, som følge av borgerkrigen. Til tross for at krigen teoretisk sett er over, lever fortsatt mange norsk-tamiler i en diasporatilstand, der opprinnelseslandet oppleves som utrygt og fremmed. Dette fordi tamiler fortsatt blir diskriminert på Sri Lanka og fordi landsbyene foreldrene kommer fra ofte er ødelagte og deres sosiale nettverk i stor grad er borte (se kapittel 2.3.3).

Flere informanter uttrykker dårlig samvittighet for å ha flyttet fra familie og venner i opprinnelseslandet. Det å sette barna i stand til å kommunisere på tamil med slektninger rundt om i verden, er en måte å veie opp for dårlig samvittighet. Men det er også mer enn det; for flere av informantene synes det å lære barna tamil som et moralsk ansvar. Dilanies (21) refleksjoner rundt hvorfor hun ble sendt på TRVS som liten, illustrerer dette. Dilanie fulgte kurs i tamilsk sang, dans og trommer, ved siden av morsmålsundervisning på TRVS. Hun sier følgende:

I³¹: "Hvorfor var det viktig for foreldrene dine at du skulle gå på så mange tamilske aktiviteter?"

D: "Spesielt pga. krigen...har det vært enda viktigere at vi holder på vår kultur. Fordi vi begynner å bli utryddet. Vi har ikke et land. Vi har ingenting. Og derfor tror jeg

---

³¹ "I" refererer til "intervjuer".

faktisk det er veldig viktig for dem å holde på det, da... Førstegenerasjonen er påvirket veldig av krigen, de er sånn ”vi har ikke et land”, de er veldig berørt av det.”

TRVS synes å fungere som en organisasjon som tamilske foreldre henvender seg til for å oppfylle et moralsk og kulturelt ansvar for å gjøre barna til gode tamiler. Det er et ansvar som oppleves som svært viktig i deres diasporatilværelse og som mange ikke føler de kan ivareta alene i en ellers hektisk hverdag.

Foreldrene har tillit til TRVS’ språk- og kulturtilbud, fordi undervisningen på TRVS foregår i tråd med undervisningen slik de kjenner den fra Sri Lanka. Dette poenget illustreres av en engasjert far:

“Hvis noen spør sønnen min om hvem han er, så vet han ikke det. Men hvis noen spør nå [etter han har gått på TRVS] så vet han det. Vi må hjelpe barna å få en identitet. Språk er viktig for identitet og musikk er kultur. Her [på TRVS] lærer de bort det samme systemet som vi har i hjemlandet til barna” (Elgvin, Rogstad og Sinnathamby 2013: 69).

På TRVS er flere av lærerne i tamilsk språk og kultur utdannet fra opprinnelseslandet. Pensumbøkene er dessuten kvalitetssikret av tamilske professorer. Den transnasjonale relasjonen mellom undervisningen i opprinnelseslandet og i bostedslandet synes å styrke foreldrenes tillit overfor TRVS.

Foreldrenes tillit til TRVS går dessuten ut på at de ser at lærerne på TRVS ofrer mye av sin fritid for at barna deres skal lære å kjenne tamilsk kultur. Raj er eksempel på en lærer som har ofret mye av sin fritid for norsk-tamilske barn og unge på TRVS. Han har arbeidet som lærer ukentlig på TRVS siden 1990-tallet. Hovedmotivasjonen bak hans frivillige engasjement er å en dag kunne oppleve etableringen av *Tamil Eelam*. Han sier :

”Jeg er lærer fortsatt, jeg har ikke noe fritid, jeg har innstilt meg og programmert meg til å gjøre sånn... Se på jødene. De hadde ikke noe land i mange år. Men allikevel klarte de å holde på sin identitet og språk. Derfor var det mulig å opprette Israel. Det

er det samme vi gjør nå. Tamilene, vi opprettholder vår identitet, vår kultur som er unik...”

Som vi så i kapittel 2 finnes det i den tamilske diaspora et sterkt transnasjonalt engasjement og en sterk form for avstandsnasjonalisme, der målet bak engasjementet har vært opprettelsen av en selvstendig tamilsk stat. Mange av de engasjerte foreldrene ved TRVS har eksempelvis støttet/støtter kampen for et selvstendig *Tamil Eelam* både finansielt og/eller politisk og moralsk. I følge Fuglerud (1999: 179) bygger dessuten driften av TRVS på den revolusjonære samfunnsmodellen til LTTE³². For de engasjerte brukerne synes TRVS å adressere flere aspekter ved deres diasporatilværelse som oppleves som viktig³³. Det faktum at TRVS organiserer minnemarkeringer for tamilske ofre for borgerkrigen og samler inn penger til tamilske bistandsprosjekter, representerer en måte for de engasjerte foreldrene å kanalisere sitt transnasjonale engasjement på: Ved å delta på TRVS *her*, opprettholder de samtidig sitt engasjement for sitt folk *der*. Det felles engasjementet rettet mot opprinnelseslandet synes å danne basis for den sammenbindende sosiale kapitalen som skapes på TRVS.

Alt i alt har vi så langt i delkapittelet sett at det i tråd med Putnams (2000; 2007) teoretiske perspektiv, utvikles en sterk sammenbindende sosial kapital på TRVS. Den bygger for det første på at foreldrene opplever TRVS som en garantist for at barna lærer tamilsk språk og kultur. Den bygger for det andre på at TRVS representerer en frisone fra storsamfunnet, hvor foreldrene kan være seg selv, samtidig som de (engasjerte foreldrene) kan kanalisere sitt engasjement for hjemlandskampen.

I tråd med Putnams (2000; 2007) teoretiske perspektiv, synes ikke deltakelse på TRVS å styrke foreldrenes sosiale inkludering i det norske samfunnet. Foreldrene oppgir jevnt over i størst grad å ha tamilske venner. Det deltar i liten grad majoritetsnordmenn på TRVS’ aktiviteter. Det synes samtidig vanskelig å forestille seg at lærere og ledere ved TRVS ville hatt den samme motivasjonen til å arbeide frivillig, eller at foreldre ville hatt den samme motivasjonen til å møte opp på TRVS, dersom TRVS’ aktivitetstilbud skulle åpne opp for i større grad å inkludere majoritetsnordmenn. Dette fordi de to mest sentrale årsakene til at

---

³² Dette kommer blant annet til uttrykk ved at TRVS, i likhet med praksis i tidligere LTTE-kontrollerte områder av Sri Lanka, mobiliserer tamiler på tvers av kaste ((Fuglerud 1999: 163-165,179; Fuglerud og Engebriktsen 2009: 68). I tillegg er noe av informasjonen ervervet via intervju)).

³³ Ettersom de mindre engasjerte foreldrene jevnt over synes mindre engasjert i hjemlandskampen, fremstår mye av det transnasjonale engasjementet som man kan få dekket på TRVS, derimot mindre viktig for denne gruppen.

foreldrene møter opp på TRVS (rollen som garantist og frisone) opprettholdes best dersom TRVS i størst grad fortsetter å være et bonding nettverk av og for tamiler (se Elgvin, Rogstad og Sinnathamby 2013: 70).

5.2 Bonding sosial kapital synes ikke å svekke bridging sosial kapital

Vi har sett at man ut fra Putnams (2000: 22-23; 2007: 150-151) teoretiske perspektiv kan forvente at bonding sosial kapital som utvikles på TRVS vil fungere ekskluderende overfor personer som ikke er del av TRVS og at denne sosiale kapitalen vil lede til lavere generell samfunnstillit og -deltakelse blant brukerne av TRVS. Likevel synes informantene både å ha høy samfunnstillit og deltagelse i bostedslandet. Dette bryter med antakelsene i Putnams teoretiske perspektiv.

En mulig forklaring på at empirien bryter med Putnams antakelser synes å være at enkelte av mekanismene i Putnams resonnement har begrenset gyldighet i en norsk kontekst. Mens Putnam (2000; 2007) anser at sosial kapital primært skapes via deltagelse og samhandling ansikt til ansikt i sivilsamfunnet, argumenterer Wollebæk og Seggaard (2011: 38) for at dersom Putnams teoretiske perspektiv skal være relevant i en norsk kontekst, må man i perspektivet inkludere en anerkjennelse av at samfunnsborgeres møte med institusjoner er en viktig kilde til deres sosiale kapital. Gitt at denne tilpasningen er riktig, er det rimelig å anta at en sentral kilde til førstegenerasjons informantenes samfunnstillit stammer fra deres møte med norske institusjoner.

Denne antakelsen stemmer overens med bildet informantene gir. Som grunnlag for sin tillit til det norske samfunnet, trekker de fram velferdsstaten og det faktum at Norge er et likhetsorientert samfunn der alle har mulighet til å utdanne seg og ha (relativt) god inntekt.

Samtidig konkluderer Wollebæk og Seggaard (2011: 44) med at "...om ikke frivillige organisasjoner *genererer* sosial kapital [i en norsk kontekst], *bevarer* de den". Samtidig er ofte verken ledere eller brukere av en innvandrersorganisasjon grunnsosialisert inn i det norske samfunnet. Man kan derfor stille spørsmål ved *hvilken* tillit organisasjonen i så fall

bevarer – tillit som deltakerne har opparbeidet seg i Norge eller i opprinnelseslandet? Dette spørsmålet er relevant med hensyn til TRVS.

I følge det transnasjonale perspektivet som Fuglerud og Engebrigtsen (2006: 1124,1131) fremmer, vil innvandrere reprodusere verdier og praksiser fra opprinnelseslandet i bostedslandet. Gitt at dette stemmer, er det rimelig å anta at tamilenes samfunnstillit i Norge er påvirket av hvorvidt de vokste opp med høy samfunnstillit på Sri Lanka. Til tross for at Sri Lanka fra 1983 til 2009 var offer for en blodig borgerkrig, er landet ett av verdens eldste demokratier utenfor Vest-Europa og Nord-Amerika. Sri Lanka går videre for å ha relativt sett sterke institusjoner (Coomaraswamy 2003: 150-1). Førstegenerasjons tamilene kommer derfor fra et relativt velfungerende samfunn. Det synes å påvirke informantenes tilpasning og tillit til det norske samfunnet. Neelan (51) ser det slik:

”Sri Lanka er jo et utviklet land. Det er enklere å tilpasse seg [det norske samfunnet] når man har kapasitet til å bruke mulighetene [man får i Norge].”

Flertallet av førstegenerasjons informantene kom til Norge da de var i 20-årene, og av disse har de fleste fullført videregående skole på Sri Lanka. Neelan er den eneste av førstegenerasjons informantene som ikke har tatt høyere utdanning i Norge. Han måtte avbryte studiene i Norge for å tjene penger som han kunne sende til familien på Sri Lanka under borgerkrigen. Mathura (50) derimot, tok høyere utdanning i Norge. Hun sier følgende om hvordan kunnskapen hun hadde med seg fra Sri Lanka har påvirket henne i møtet med det norske samfunnet:

” [J]eg tok gymnaset i Norge, ...utdanning i Norge og videreutdanning i Norge, men likevel er grunnutdanningen min fra Sri Lanka. Skjønner du? Jeg klarte meg på skolen her i Norge på grunn av at jeg har en grunnutdannelse fra Sri Lanka.”

Det faktum at informantene ankom Norge med solid grunnutdanning og har erfaring med å forholde seg til sterke statlige (utdannings)institusjoner fra opprinnelseslandet, synes å bidra til at de har en grunnforståelse av hvordan samfunnsinstitusjoner fungerer og at de føler en slags gjenkjennelse overfor en rekke av institusjonene de møter i Norge (for eksempel i møte med det norske skolesystemet). Det gjør det lettere å tilpasse seg og synes også å bidra til å

styrke deres tilhørighet til det norske samfunnet. Når det gjelder samfunnstillit synes mine data derfor å stemme overens med Fuglerud og Engebrigtsens (2006: 1124,1131) poeng om at verdier og praksis (i dette tilfelle samfunnstillit) opparbeidet i opprinnelseslandet påvirker verdier og praksis i bostedslandet.

Dersom vi vender tilbake til Wollebæk og Segaaards (2011: 44) poeng om at frivillige organisasjoner *bevarer* sosial kapital, synes det derfor som at tilliten som *bevares* på TRVS er en kombinasjon av tillit som er ervervet både i opprinnelseslandet og i bostedslandet. Det må imidlertid understrekes at vi nå er i ferd med å bevege oss langt bort fra Putnams opprinnelige teoretiske perspektiv. Mens Putnam (2000; 2007) anser sosial kapital å bygge på samhandling ansikt til ansikt, argumenter jeg altså for at den sosiale kapitalen som skapes og bevares på TRVS, påvirkes av tamilenes møte med institusjoner i bostedslandet og i opprinnelseslandet – med andre ord av verdier og praksis på tvers av nasjonale grenser.

Det faktum at tamilene har en grunntillit å bygge videre på, synes å bidra til at den sammenbindende sosiale kapitalen som skapes og bevares på TRVS også bidrar til å styrke tamilenes generelle samfunnstillit og –deltakelse i bostedslandet.

Eksempelvis har alle mine voksne informanter sendt barna sine i norske barnehager. Dette henger sammen med at de selv har måttet arbeide, blant annet for å sende penger hjem til familiemedlemmer som ble igjen på Sri Lanka under krigen³⁴. Samtidig kan det tyde på at man har en grunnleggende tillit til samfunnsinstitusjoner når man sender barna sine i barnehage framfor eksempelvis til en tamilsk dagmamma. I opprinnelseslandet er det, i følge informantene, ikke vanlig at barn i alderen 1-3 år passes på av andre enn familien. Det å bryte med tamilske tradisjoner for barneoppdragelse har gitt flere dårlig samvittighet. Det å arbeide framfor å være hjemme mens barna er små, gjør dessuten at foreldrene får mindre direkte mulighet til å påvirke barnas språkutvikling. Ved å sende barna på TRVS får foreldrene imidlertid en garanti for at det tamilske språket og kulturen lever videre i barna. For flere av informantene synes denne vissheten å gjøre det lettere å gå på arbeid uten dårlig samvittighet. Den sammenbindende sosiale kapitalen som utvikles på TRVS synes på den måten ikke bare

---

³⁴ Som vi så i kapittel 2.4, har mange tamiler hatt en sterk motivasjon for å arbeide og tjene penger i Norge, blant annet som følge av at borgerkrigen har ledet til økonomisk nød for mange familier (Fuglerud 1999: 98-99). Innvandrere fra Sri Lanka har dessuten tradisjonelt vært blant de ikke-vestlige innvandregruppene bosatt i Oslo, hvor en stor andel sender barna i barnehage (Djuve og Pettersen 1998: 14).

å styrke samholdet internt på senteret, men bidrar også til å styrke deres deltakelse i det norske samfunnet.

Et annet og mer konkret eksempel på hvordan deltakelse på TRVS bidrar til å styrke foreldrenes deltakelse i det norske samfunnet, illustreres gjennom uttalelsene til en far som tilbringer tre kvelder i uka på TRVS:

”...[V]i [foreldrene] snakker om mange ting. Vi får mye kunnskap her...Når noen vet om en ledig stilling på jobben sin, forteller de det her [på TRVS]. Mange får jobb på denne måten” (Elgvin, Rogstad og Sinnathamby 2013: 68).

Det er ikke et uttalt mål for TRVS å være en arena for arbeidsformidling. Når TRVS likevel fungerer som det, synes det å være en utilsiktet konsekvens av at TRVS er en sentral møteplass for tamiler i Oslo og at tamiler jevnt over har høy sysselsetting og er motivert for å arbeide (se kapittel 2). At TRVS innehar en funksjon som arbeidsformidler viser samtidig hvordan senteret er en arena som tamiler kan henvende seg til for å få dekket ulike behov som oppleves som viktige i deres diasporatilværelse. Det omfatter alt fra engasjement rundt hjemlandskampen til å finne seg arbeid.

At deltakelse på TRVS kan fungere styrkende på brukernes samfunnsdeltakelse, kan belyses ved å anvende perspektivet om selektiv akkulturasjon. I tråd med dette perspektivet kan et sterkt etnisk nettverk fungere som et trykkammer, der deltakerne kan diskutere spørsmål, erfaringer og frustrasjoner i møte med storsamfunnet i bostedslandet. Dette kan bidra til å lette deres tilpasningsprosess (Portes og Rumbaut 2001: 54; Kivisto og Faist 2010: 115).

I dette delkapittelet har vi sett at bonding sosial kapital som utvikles på TRVS jevnt over ikke synes å svekke foreldrenes samfunnstillit og -deltakelse i bostedslandet. Vi har videre sett at informantenes samfunnstillit i stor grad synes å bygge på tillit som de har opparbeidet seg via møtet med institusjoner både i bostedslandet og i opprinnelseslandet. Institusjonell tillit er imidlertid et aspekt som i liten grad vektlegges i Putnams (2000; 2007) teoretiske perspektiv. Vi har dessuten sett at bonding sosial kapital som utvikles på TRVS synes å delvis styrke brukernes bridging sosial kapital. Eksempelvis synes de tamilske foreldrene mindre skeptiske til å sende barna i barnehage, og på den måten eksponere barna for norske normer og verdier

fra barna er små, når foreldrene samtidig har vissheten om at TRVS garanterer at barna får kjennskap til tamilsk språk og kultur. Deltakelse på TRVS synes også å styrke foreldrenes tilpasning til det norske samfunnet, ved å være en arena hvor det formidles informasjon om ledig arbeid.

Nedenfor vil jeg anvende perspektivene om lenkende sosial kapital, selektiv akkulturasjon og det transnasjonale perspektivet til å analysere hvordan deltakelse på TRVS synes å styrke brukernes samfunnstillit og deltakelse.

5.3 Lenkende sosial kapital, myndiggjøring og transnasjonalisme

Szreter og Woolcock (2004) bidrar med sitt teoretiske perspektiv om lenkende sosial kapital (LSK) til å belyse hvordan deltakelse i bonding nettverk kan fungere bridging dersom nettverkene blir koblet opp til ressurser i storsamfunnet. Ødegård (2011: 132,133,149,150) viser i sin anvendelse av LSK-begrepet hvordan norske myndigheter kan bidra til å myndiggjøre norske innvandrersorganisasjoner og deres deltakere ved å motivere organisasjonene til å tilpasse seg tilskuddskriterier og bli del av større organisasjonsnettverk. Det kan bidra til å styrke organisasjonsdeltakernes orientering mot bostedslandet. Jeg er interessert i å undersøke om man kan gjenfinne disse prosessene på TRVS. Samtidig, i tråd med nedenfra-perspektivet i min studie, er jeg interessert i hvorvidt og hvordan det på TRVS produseres sosial kapital *nedenfra*, som samtidig kommer storsamfunnet og offentlige institusjoner i bostedslandet til gode. Hvordan stemmer så disse aspektene overens med empiri fra TRVS?

Det synes ikke å være noen tvil om at TRVS er startet opp på initiativ av og for tamiler, for å dekke behov som denne gruppen møter i sin diasporatilværelse. TRVS' forløper ble startet av førstegenerasjons tamiler i 1992, og tilbød i starten primært morsmålsundervisning og noen kulturaktiviteter. Raj, som har vært aktiv i TRVS siden starten, forteller:

”Det var meningen da vi startet senteret at vi skulle praktisere språket og lære barna kulturelle aktiviteter, slik at det ikke blir noen stor overraskelse for dem om vi flytter tilbake...Vi fikk ikke noe særlig stor hjelp fra staten i begynnelsen. Vi hadde [heller]

ikke forventet så mye støtte, vi startet dette [TRVS] selv. Vi samlet penger selv... Jeg har innstilt meg på å jobbe frivillig i samfunnet siden jeg kom hit...”

Felles for alle førstegenerasjons informantene er at de så for seg at de ville returnere til Sri Lanka etter 3-6 år da de innvandret til Norge. Ut fra denne tankegangen var det viktig at barna lærte seg flytende tamil. En anonym informant forteller at alle tamilske foreldre i Oslo som hadde barn i skolealder og som de ønsket å sende på TRVS sin morsmålsundervisning, donerte 10 000 kr i oppstartsmidler til TRVS av egen lomme. Dette viser at engasjementet for TRVS har vært svært omfattende blant mange tamilske foreldre siden etableringen av senteret. Dette gjelder særlig blant foreldre som engasjerer seg aktivt i hjemlandskampen.

Ettersom tiden gikk og tamilenes diasporatilværelse syntes å forbli mer permanent, utviklet også tilbudet på TRVS seg til å omfatte aktiviteter som kan fremme brukernes orientering mot bostedslandet (leksehjelp, seminarer om oppdragelse osv.). TRVS har med tiden også tilpasset seg tilskuddskriteriene for lokale innvandrersorganisasjoner. Blant annet benyttes leksehjelpstilbudet i dag av et par ikke-tamilske elever i bydel Stovner³⁵. Denne tilpasningen har gjort at TRVS har fått tilgang på betydelige driftstilskudd, som gjør at de kan opprettholde og utvikle aktivitetstilbudet sitt (se kapittel 2.3.2). Dette synes å bidra til å myndiggjøre brukerne av senteret på flere måter.

Det mest illustrerende eksempelet på myndiggjøring er at TRVS forut for bydelsvalgene i 2007 og 2011 arrangerte valgdebatter der ordfører kandidatene i Oslo stilte opp, mens tamilske foreldre og andre deltakere kunne stille spørsmål til kandidatene. For de engasjerte foreldrene på TRVS synes det faktum at politikerne gjør seg tilgjengelige for dem, å bidra til at de føler at de blir sett og hørt og dermed myndiggjort. Det faktum at nær alle ordfører kandidatene tok seg tid til arrangementene i en ellers travel valgkamp, bekrefter dessuten at TRVS har blitt en arena som politikere velvillig oppsøker. Dette eksempelet understreker hvordan TRVS mobiliserer sosial kapital *nedenfra* og kobler seg opp til politiske ressurser, som både myndiggjør brukerne av TRVS og kommer politikerne til gode.

---

³⁵ Som vist i kapittel 1.4, må lokale innvandrersorganisasjoner for å kunne motta driftsstøtte, innfri kravet om å "...bidra til å skape møteplasser i lokalsamfunnet og aktiviteter i lokalsamfunn på tvers av ulike grupper i befolkningen" (IMDI 2011).

Dette er i tråd med antakelsene hentet fra LSK-perspektivet (se Szreter og Woolcock 2004; Ødegård 2011) knyttet sammen med min justering av perspektivet.

I valgtider er det dessuten flere eksempler på at politikere inviterer seg selv til TRVS for å møte senterets brukere. 30. april i år var eksempelvis utviklingsminister Heikki Holmås på selvinvitert besøk for å legge fram SVs viktigste saker før valget. 35 tamiler møtte opp. At ikke flere av foreldrene til de om lag 1000 elevene ved TRVS tok turen hit denne ettermiddagen kan skyldes begrenset informasjonsformidling eller at få var interessert i å høre på ham eller ikke støtter SV. Dagen etter Holmås sitt besøk, 1. mai, stilte derimot hundrevis av tamiler opp i 1. mai-toget i Oslo for å kreve en internasjonal gransking av borgerkrigen på Sri Lanka og vise sin støtte til kampen for *Tamil Eelam*. Dette vitner om at situasjonen i opprinnelseslandet fortsatt er en viktig mobiliseringsfaktor blant tamilene, og for mange antakelig langt viktigere enn norsk politisk aktivitet.

Samtidig er valgdeltakelsen blant innvandrere fra Sri Lanka svært høy (se tabell 2.1 i kapittel 2). Dette tyder på at tamiler anser det som relevant å bruke stemmeretten sin. Det kan i seg selv bety at de føler de har makt til å påvirke og at de føler seg myndiggjort. TRVS og tamilsk kvinneorganisasjon (TKO) har ved de siste valgene mottatt integreringsmidler fra Enhet for Mangfold og Integrering (EMI), for å gjennomføre partinøytrale valgkampanjer og husbesøk der de oppfordrer tamiler til å bruke stemmeretten sin. De kjører dessuten folk til stemmelokaler på valgdagen. Forut for politiske valg oppfordres dessuten tamiler i Oslo til å stemme via de tamilske radiokanalene. Det er rimelig å anta at disse kampanjene bidrar til å styrke tamilenes valgdeltakelse i Oslo. Dette bidrar til å understreke hvordan ledelsen ved TRVS (og andre tamilske organisasjoner) mobiliserer sosial kapital nedenfra. Samarbeidet mellom TRVS, TKO og radiokanalene underbygger også at det eksisterer et nettverk av velfungerende tamilske organisasjoner i Oslo, og at TRVS derfor har flere ”strenger å spille på” for å mobilisere tamiler i Oslo til bestemte formål. Jeg kommer tilbake til dette i kapittel 5.4

Det å kunne få inn én av ”sine egne” inn i norsk politikk, oppleves av flere informanter som viktig for å fremme tamilenes situasjon på Sri Lanka via norske politiske kanaler. På den måten kan det å stemme fram tamilske kandidater framstå myndiggjørende. En rekke tamiler med tilknytning til TRVS har stilt som kandidater til de siste bystyre- og bydelsvalgene i Oslo, og flere av informantene oppgir at de gir personstemmer til tamilske politikere. Det

mest omfattende eksempelet på mobilisering rundt tamilske kandidater, er valgkampanjen til Balasingham Yogarajah da han i 2003 ble valgt inn i Oslo bystyre. Han er Ap-politiker og tidligere leder ved TRVS. Han skal ha fått nær 2600 personstemmer. Han anslår selv at de fleste kom fra tamiler. Det er rimelig å anta at hans sentrale rolle på TRVS, bidro til at han lyktes med å mobilisere bredt blant tamiler i Oslo. Informasjon om hans kandidatur ble dessuten delt ut på TRVS. En tamil som jobbet med Yogarajahs valgkampanje, utdyper:

”Vi [tamilene] har stått langt nede på listene, det er personstemmene som gjør at du kommer høyt opp. Da tenker vi [tamilene] ikke politikk. Man kan ha forskjellige meninger om politikken. ”Men i 2003 skal han [Yogarajah] inn i styret”. Nesten 50 stykker jobbet for [valgkampanjen]. Den tiden visste ikke folk [tamiler] hvordan man stemmer. Vi måtte vise mange hvordan de skulle gjøre det... Og folk spør ”hvorfor skal jeg stemme på ham?” Og ”hvor og når skal vi stemme?” Det var frivillig. Vi brukte radio, husbesøk og telefonoppringning. Og delte ut info på tamilskolene.”

Blant de engasjerte foreldrene på TRVS nevnes dessuten Norges rolle i fredsforhandlingene på Sri Lanka som en faktor som har gjort at de har følt seg myndiggjort. Mens fredsforhandlingene sto på opplevde de at de ved å bruke stemmeretten sin i bostedslandet, kunne påvirke den politiske situasjonen i opprinnelseslandet. De fleste informantene ytrer imidlertid stor skuffelse over at Norge i liten grad involverte seg i den siste fasen av borgerkrigen på Sri Lanka, der mange sivile tamiler og LTTEs ledelse døde. At valgdeltakelsen blant tamiler i Norge fortsatt var svært høy ved valgene i 2009 og 2011 (se tabell 2.1, kapittel 2), kan samtidig tyde på at Norges rolle i fredsforhandlingene i liten grad har svekker tamilenes institusjonelle tillit.

I dette delkapittelet har vi sett at TRVS myndiggjør deltakerne ved å tilby dem en arena hvor de kan komme i direkte kontakt med norske politikere, og hvor de motiveres til å påvirke samfunnet rundt seg ved å bruke stemmeretten sin. Dette er i tråd med antakelsene fra LSK-perspektivet, om at deltakelse i sammenbindende nettverk kan fungere brobyggende dersom deltakerne kobles opp til ressurser i storsamfunnet (se Szreter og Woolcock 2004: 655,656; Ødegård 2011). På TRVS skjer imidlertid disse prosessene i stor grad nedenfra og er initiert av TRVS’ ledelse. Riktignok har TRVS tilpasset seg kriteriene for driftsstøtte til innvandrersamfunn. Men det er samtidig TRVS-ledelsen og foreldrene selv som har

bygget opp TRVS til en solid organisasjon med en bred medlemsmasse. Og det er TRVS' ledelse som har tatt initiativ til valgdebatter og til valgkampanjer for å styrke tamilenes valgdeltakelse.

Til nå har jeg fokusert på hvordan deltakelse på TRVS påvirker førstegenerasjon tamilers orientering mot bostedsland og opprinnelsesland. Det er nå på tide å se nærmere på hvordan deltakelse på TRVS påvirker disse orienteringsprosessene blant andregenerasjons tamiler.

5.4 Selektiv akkulturasjon, høye utdanningsaspirasjoner og transnasjonalisme

Så langt i kapittelet har vi sett at det bevares og skapes en sterk bonding sosial kapital på TRVS. Ut fra perspektivet om selektiv akkulturasjon er det rimelig å forvente at foreldre og lærere ved TRVS kan anvende den sterke bonding sosiale kapitalen til å innprente sterke utdanningsaspirasjoner i barna. Dette fordi man ut fra perspektivet kan anta at etniske nettverk der det eksisterer sterke utdanningsnormer kan dreie barna inn på et utdanningsspor (se Portes og Rumbaut 2001: 54,64; Coleman 1988: 105-110). Vi har tidligere sett at det eksisterer sterke utdanningsnormer i det tamilske samfunnet (Fuglerud 1999: 28). Man kan videre anta at tamilske foreldre og autoritetspersoner motiverer barna til å ha flest venner av tamilsk bakgrunn, for å opprettholde det sterke etniske nettverket. På den måten kan TRVS fungere som et lukket nettverk der "alle kjenner alle". Det gjør det lettere å identifisere og sanksjonere uønsket atferd (se Coleman 1988: 105-110; Portes og Rumbaut 2001: 64-65). Hvordan stemmer så disse antakelsene overens med empirien?

Ledelsen på TRVS framstår, i tråd med antakelsene fra perspektivet om selektiv akkulturasjon, å være svært opptatt av å motivere andregenerasjonen til å ta høyere utdanning. En viktig årsak til ledelsens fokus på utdanning er at integrering *her* kan skape ressurser, som kan anvendes i etableringen av *Tamil Eelam*. Anton, som arbeider i APTK-ledelsen, underbygger dette argumentet:

”Utdanning er viktigst for utviklingen for oss [tamiler]...Vi skal gjøre suksess både i Norge og Sri Lanka og hjelpe tamilene på Lanka. Da er utdanning nøkkelen. Hvis vi ikke gjør suksess i Norge, kan vi ikke hjelpe andre.”

Poenget understreker at TRVS må ses som del av et større transnasjonalt prosjekt. Samtidig, gitt dagens turbulente situasjon for tamiler på Sri Lanka, antar Anton at andregenerasjonens framtid sannsynligvis ligger i Norge. Han sier:

”Mine barn skal konkurrere med nordmenn på arbeidsmarkedet. Det er der den reelle kampen foregår i framtiden, om 10 år. Hvis du ikke klarer å konkurrere med nordmenn å få jobb, så må du ta butikkjobber og vaskejobber. Vi må bygge opp skills som gjør at de blir topp.”

I tråd med perspektivet om selektiv akkulturasjon vil sterke etniske nettverk der barn har flere autoritetspersoner å forholde seg til, gjøre det mulig for foreldre med mindre human kapital å motivere barna til å gjøre det bra på skolen og ta høyere utdanning, via støtte fra det sosiale nettverket (Portes og Rumbaut 2001: 65). Antakelsen synes å stemme godt overens med hvordan TRVS’ leksehjelpstilbud fungerer:

Det er søndag, kl. er 11.30 og 23 9. klassinger gjør seg klare for dagens andre undervisningsbolk på TRVS. De startet matteundervisning 9.15, og etter to timers undervisning, har flere brukt den 15 minutter lange pausen til å kjøpe seg toast og kjærlighet på pinne i TRVS kantine. Det gjennomføres matpauser og friminutt i undervisningen, som på en vanlig norsk skole. Nå gjelder det å finne tilbake til riktig klasserom i tide.

Det er klart for naturfag, og 9. klassingene setter seg ned og hilser læreren velkommen. “I dag er tema olje og gass”, sier læreren. Han er 20 år og har et friår etter videregående, før han skal påbegynne høyere utdanning. Ved siden av en annen heltidsjobb arbeider han fast som naturfagslærer på TRVS hver søndag. Selv har han fulgt morsmålsundervisning på TRVS siden han var tre år. Deretter gikk han på TRVS’ leksehjelp. Nå handler det i følge ham selv om å “gi noe tilbake” til TRVS og til dagens unge norsk-tamiler. “Har noen av dere startet med tema olje og gass i naturfagstimen på skolene deres ennå?”, spør læreren. Alle rister på hodet.

Lærerne for leksehjelpen er første- og andregenerasjons tamiler hvorav de fleste enten har fullført eller er i gang med høyere utdanning i Norge. De besitter dermed mer human kapital enn mange av foreldrene ved TRVS. I intervjuer med ungdom i alderen 15-18 år om hvorfor de følger undervisning ved TRVS, er to av hovedgrunnene de oppgir følgende: For det første opplever de at leksehjelpen styrker skoleresultatene deres. For det andre kan de ved å følge morsmålsundervisning på TRVS avlegge privatisteksamen i tamil på videregående skole. Dermed sparer elevene både skoletimer og får uttelling for språkfag. Via deltakelse på TRVS utvikler barna med andre ord arbeidsvaner og utdanningsaspirasjoner som styrker dem i møte med det norske kunnskapssamfunnet. En jente (15) som følger leksehjelp i matte, naturfag og engelsk hver uke, illustrerer dette poenget. Hun har bodd i Norge er par år og har foreldre som snakker dårlig norsk. I følge henne styrker leksehjelpen hennes karakterer:

”Noen ganger har vi om temaer vi skal ha om på skolen før vi har hatt om det på skolen og andre ganger etter. Det gjør at det blir lettere på prøver.”

Hvert år gjennomføres dessuten et *Motivasjonsseminar* ved TRVS. Her presenteres ulike fagretninger av tamilske ungdom, som selv er i gang med eller har gjennomført høyere utdanning. Presentasjoner av populære studier blant tamilske elever, som medisin, jus og ingeniørfag er faste innslag. Her møter elevene rollemodeller som de kan knytte seg opp til. Dette illustrerer hvordan TRVS gir ungdommer tilgang på utdanningsressurser og styrker deres utdanningsaspirasjoner. Dette er i tråd med antakelsene i perspektivet om selektiv akkulturasjon (se Portes og Rumbaut 2001: 65; Coleman 1988: 106-110).

Til tross for at det opprinnelige målet bak etableringen av TRVS var å forberede andregenerasjonen på retur til opprinnelseslandet, er dette noe de færreste unge informantene er innstilt på. De føler jevnt over primær tilhørighet til Norge og ønsker å bli boende her. De unge informantene har generelt tilbragt lite tid i foreldrenes hjemland av årsaker som ble diskutert i kapittel 5.1. I et intervju med fire 15-åringere på TRVS oppgir alle å ha vært på Sri Lanka kun én gang, da de var henholdsvis fem og åtte år gamle. Da er det også naturlig at de føler liten direkte tilhørighet til opprinnelseslandet. Rooban (21) har selv vært elev ved TRVS og føler at en del av identiteten hans er tamilsk. Likevel føler han liten direkte tilhørighet til Sri Lanka, og anser sin primære tilhørighet å ligge i Norge:

”Vi har snakka om det. Det er evig samtaler om det. ”Når det blir fred så flytter vi tilbake” [sier foreldrene]. Da har jeg og broren min vært: ”Nei, vi blir boende her”. Du føler litt tilhørighet til Norge etter å ha blitt oppvokst med en sånn kultur... Jeg har blitt skikkelig Oslo-gutt. Jeg drar ikke.”

Hans utsagn er illustrerende for de andre unge informantene. Det faktum at 27 av 31 leksehjelplærere ved TRVS i dag er andregenerasjons tamiler, bidrar dessuten til at fokuset på opprinnelseslandet og retur dit, svekkes i undervisningen³⁶. Mens førstegenerasjons tamiler helst ønsker at undervisningen skal ligne systemet de vokste opp med, bygger andregenerasjons leksehjelperne sitt undervisningsopplegg på verdier de har tilegnet seg i det norske skolesystemet. En leksehjelperer (21) utdyper:

”Foreldrene sier vi må ha prøver for å kartlegge hvordan elevene har det. Det har ikke vi lyst på. Vi vil ikke gi dem prøver. De har så mye press fra før.”

Til tross for at TRVS i større grad enn tidligere tilbyr aktiviteter som kan bidra til å styrke brukernes orientering mot bostedslandet³⁷, forteller en ansatt i bydel Stovner at flere lærere i bydelen opplever at unge med tamilsk bakgrunn tilbringer for mye tid på TRVS og at dette leder til at de i mindre grad sosialiserer med personer utenfor det tamilske samfunnet. Lærernes bekymring synes å være at deltakelse på TRVS svekker barnas sosiale inkludering i det norske samfunnet. Hvordan vurderer så foreldrene og elevene ved TRVS elevenes sosiale inkludering i bostedslandet?

Foreldrene ved TRVS ønsker at barna skal ha venner av tamilsk opprinnelse, fordi de anser at dette kan gi dem selvtillit i møte med storsamfunnet og at det vil gjøre det enklere å opprettholde tamilsk kultur i den neste generasjonen. Mange ser dessuten helst at barna gifter seg med en tamil, både for å opprettholde kulturen, men også fordi de ser at norske ekteskap ofte fører til skilsmisse og familieoppløsning. Så langt er dette i tråd med antakelsene i perspektivet om selektiv akkulturasjon (se Portes og Rumbaut 2001: 64-65). Samtidig synes det å eksistere en åpenhet blant foreldrene for at barna også kan være del av ”norske” sosiale nettverk. Denne åpenhetene synes større enn man kunne anta ut fra perspektivet om selektiv akkulturasjon.

---

³⁶ Det er, naturlig nok, en sterkere orientering mot opprinnelseslandet i TRVS’ kurs i tamilsk språk og kultur.

³⁷ Se kapittel 5.3.

Blant de unge informantene på TRVS deltar nesten alle på ”norske” fritidsaktiviteter, der det deltar majoritetsnordmenn, ved siden av TRVS. En leksehjelpslærer bemerker at det synes å være en trend blant foreldrene å sende barna på norske aktiviteter, som eksempelvis svømming. Flere av foreldreinformantene ser det som prestisjefullt å ha barn som markerer seg på norske fritidsarenaer. Alt i alt framstår foreldrene på TRVS mer åpne med hensyn til å sende barna på norske aktiviteter enn flere av informantene med annen ikke-vestlig etnisk bakgrunn i bydel Stovner, som ble intervjuet til Fafo-rapporten *Rurbane møter* (2013). Noen unge tamilske informanter oppgir dessuten at de som barn ble oppfordret av foreldrene til å skaffe seg etnisk norske venner, blant annet for å utvikle sitt norske ordforråd.

Jeg tolker denne åpenheten som et utslag av at foreldrene har en generell tillit til det norske samfunnet og til majoritetsnordmenn. Samtidig synes foreldrenes relative åpenhet til barnas sosiale brobygging å styrkes gjennom barnas deltakelse på TRVS. De tamilske foreldrene synes å bekymre seg mindre for at norske aktiviteter kan svekke barnas tamilske identitet, når de samtidig har vissheten om at TRVS styrker barnas ”tamilskhet” (Elgvin, Rogstad og Sinnathamby 2013: 70).

Mens de fleste andregenerasjons informantene oppgir å ha nære venner både med og uten tamilsk bakgrunn, opplever de selv at det har en egen verdi å ha et tamilsk sosialt nettverk. Priya (18) er et illustrerende eksempel. Hun kommer fra en familie som engasjerer seg i hjemlandskampen og hun arbeider som leksehjelper for tamilske barn ved siden av skolegang. Hun har nære venner med både etnisk norsk og tamilsk bakgrunn og har vært aktiv innen ”norske fritidsaktiviteter”. Hun er derfor godt inkludert på norske arenaer, men anser det samtidig som viktig å ha en tamilsk identitet for å kunne fungere optimalt på begge arenaer:

”Hadde jeg ikke kunne tamil, kunne jeg ikke sagt at jeg er tamil. Og da blir det enda mer ”Hvem er jeg? Er jeg norsk?”...[Men] jeg er jo brun, da så...Hvis jeg ikke hadde vært like integrert innenfor det tamilske miljøet, så hadde jeg vært en mer usikker person innenfor det norske miljøet også. [J]eg er mer selvsikker fordi jeg vet hvem jeg er, på en måte.”

Uttalelsen til Priya minner om Portes og Rumbauts (2001: 54) argument om at det å være del av et sterkt etnisk nettverk, kan gi en styrke i møte med diskriminering i samfunnet. Det å se annerledes ut (*å være brun*) trenger selvfølgelig ikke å medføre at man blir diskriminert, men det kan samtidig gi en følelse av å befinne seg utenfor ”normalen”. Også blant TRVS-elever som har et mindre politisk engasjement for hjemlandskampen enn Priya, påpeker flere at de synes det er viktig å lære om tamilsk kultur. Mange oppgir at årsaken er at de ofte blir spurt om hvor de er fra, fordi de ikke har et ”typisk norsk” utseende. Om man ikke kan redegjøre for bakgrunnen sin, blir det, som en gutt (20) påpeker, en ”rar stemning”. På TRVS tilegner ungdommen seg nettopp kunnskap om og et aktivt forhold til den tamilske bakgrunnen sin, og de blir kjent med andre ungdommer med tamilsk bakgrunn. På den måten synes TRVS å fungere som et trykkammer for ungdommene, som gir dem en ballast og selvtillit i møte med det norsk samfunnet, hvilket samtidig fungerer brobyggende.

Samtidig synes noen av de unge informantene at de i for stor grad blir presset av foreldrene til å følge aktiviteter på TRVS. Med utgangspunkt i teorien om selektiv akkulturasjon kan foreldrenes press på at barna skal tilbringe tid i det etniske nettverket forstås som en måte å opprettholde en lukket nettverksstruktur. På den måten blir det lettere for foreldrene å holde oppsyn med hverandres barn, hvilket kan redusere sjansen for at barna eksempelvis utsettes for eksterne farer, som kriminalitet (Portes og Rumbaut 2001: 63; Coleman 1988: 105-110).

TRVS synes på mange måter å fungere som et lukket nettverk, hvor det er mulig å identifisere og sanksjonere unge tamiler som faller utenfor. Et illustrerende eksempel på dette er TRVS-ledelsens reaksjon i etterkant av et blodig gjengoppgjør mellom tamilske ungdommer på Kalbakken i Oslo i 2007, der rundt 30 personer deltok og én person ble drept (Dagbladet 2009). I kjølevannet av hendelsen arbeidet tamilske organisasjoner i Oslo, med TRVS i spissen, aktivt for å løse opp de tamilske gjengene. Man henvendte seg til tamiler i Oslo via tamilsk radio, holdt møter for alle elevene ved TRVS og hadde god kontakt med politiet. Dilanie (21), som på det tidspunktet var elev ved TRVS, forteller:

”Med én gang det der [gjengoppgjøret] skjedde, så fikk vi møte på tamilskolene. De ga oss veiledning om at sånne ting må ikke skje igjen og hvis vi [elevene] visste om sånne ting, så måtte vi si fra med én gang til voksne...De fulgte opp ganske godt. Vi fikk så mye veiledning at vi visste at vi ikke måtte gå den veien. Det var nesten *vi* som

fikk konsekvensen (ler). Men det er ganske bra, for etter det så visste vi hvilke konsekvenser det får, for det var nesten som om de [gjerningsmennene] tok ned ryktet vårt. Jeg ble veldig sint, egentlig.”

Via radio og tamilske møteplasser, som TRVS, kan tamilske ressurspersoner lett komme i kontakt med store deler av den tamilske befolkningen i Oslo. Møteplasser som TRVS gjør det dessuten enklere å identifisere ungdom som faller utenfor og ”holde orden i rekkene”. TRVS sitt forebyggende kriminalitetsarbeid blir også satt pris på av politiet. Under et TRVS-arrangement i 2008, uttalte en representant for Stovner politikammer følgende til foreldre og ledere ved TRVS: ”Dere er et forbilde når det gjelder kriminalitetsforebyggende arbeid. Jeg vil på vegne av Stovner politistasjon takke for det gode samarbeidet og håper på å fortsette samarbeidet” (sitert i Fuglerud og Engebrigtsen 2009: 77). TRVS sitt kriminalitetsforebyggende arbeid understreker hvordan TRVS-ledelsen mobiliserer bonding sosial kapital *nedenfra*, slik at det også kommer det øvrige samfunnet til gode.

Den sterke sosiale kapitalen som eksisterer *mellom* tamilske organisasjoner og det tamilske samfunnet i Oslo er en sentral årsak til at organisasjonene, med TRVS i spissen, lykkes med å forebygge kriminalitet blant tamilske ungdom. I kapittel 2 så vi at grunnlaget for den sosiale kapitalen som forvaltes av tamilske organisasjoner i Oslo i dag, ble lagt allerede i 1983, da TCC ble etablert. Dette er en paraplyorganisasjon med bånd til LTTE, som de fleste norsk-tamilske organisasjoner er medlem av. Fuglerud poengterer at LTTE-representanter etablerte tamilske organisasjoner, som TCC, i de fleste større tamilske diasporasamfunn i vestlige land på 1980-tallet. Dette medførte at da den store gruppen med tamilske flyktninger etter hvert innvandret, var organisasjonene allerede på plass, og kunne påta seg rollen med å representere flyktningenes interesser (Fuglerud 1999: 86,154,179). TRVS er eksempel på en av organisasjonene som ble etablert av personer som engasjerte seg i hjemlandskampen. Ved blant annet å påta seg rollen som garantist for at norsk-tamilske barn lærer tamilske språk og kultur, har TRVS opparbeidet seg en sterk sosial kapital i det norsk-tamilske samfunnet i Oslo, som de altså blant annet kan benytte til å forebygge kriminalitet blant tamilske ungdom. Denne sosiale kapitalen kommer hele det tamilske samfunnet i Oslo til gode, også tamiler som ikke bruker TRVS.

Samtidig så vi i kapittel 2 at tamiler generelt har med seg en solid grunnutdanning og sterke utdanningsnormer fra opprinnelseslandet (Fuglerud 1999: 28; SSB 2008). I dette kapitlet har vi samtidig sett at tamilene synes å ha med seg en grunnleggende institusjonell tillit. Disse aspektene bidrar til å understreke at tamilene generelt har et sterkt utdanningsfokus. Det kan derfor tyde på at TRVS gjennom sitt store fokus på leksehjelp, bygger videre på verdier som man kan gjenfinne både blant tamiler på Sri Lanka og i det øvrige norsk-tamilske samfunnet. Dette faktumet bidrar til å understreke Fuglerud og Engebrigtsens (2006: 1124) argument om at innvandreres verdier og praksis ikke blir endret som følge av migrasjonsprosessen, men at de blir kontinuerlig reproduisert. En sentral årsak til at TRVS synes å lykkes med å styrke andregenerasjonens utdanningsaspirasjoner, synes derfor å være at TRVS reflekterer utdanningsnormer som andregenerasjons tamilene konfronteres med generelt i møte med andre tamiler.

I dette delkapitlet har vi sett at deltakelse på TRVS synes å styrke barnas orientering både mot opprinnelses- og bostedslandet. Disse prosessene kan belyses via anvendelse av perspektivet om selektiv akkulturasjon og transnasjonalisme. For det første synes utdanningsfokus på TRVS å reprodusere en norm/verdsetting for utdanning, som allerede eksisterer blant tamiler i opprinnelseslandet og blant tamiler i Norge. Videre har vi sett at TRVS anvender og bygger videre på den sammenbindende sosiale kapitalen som eksisterer i det norsk-tamilske miljøet til å innprente sterke utdanningsaspirasjoner i barna.

TRVS bidrar via sitt aktivitetstilbud til ukentlige oppfølging av tamilske barn. TRVS har dessuten en sterk relasjon til resten av det norsk-tamilske miljøet i Oslo. Til sammen når de tamilske organisasjonene og radiokanalene ut til en stor gruppe av tamiler i Oslo. TRVS bidrar på den måten til at det tamilske samfunnet i Oslo mer generelt kan oppfattes som et lukket nettverk, der "alle kjenner alle". Det gjør det lettere å identifisere og sanksjonere uønsket atferd, hvilket TRVS kriminalitetsforebyggende arbeid blant tamilsk ungdom vitner om.

Med utgangspunkt i perspektivet om selektiv akkulturasjon kunne man anta at førstegenerasjons tamiler vil motivere barna til å ha flest venner av tamilsk bakgrunn, for å opprettholde det sterke etniske nettverket. I tråd med dette finner jeg at førstegenerasjonen *er* opptatt av at barna skal ha et tamilsk nettverk, hvilket gjør det lettere å opprettholde tamilsk kultur og verdier. Samtidig er foreldrene opptatt av at barna skal inkluderes sosialt i det

norske samfunnet – hvilket bryter med antakelsen fra selektiv akkulturasjon. Åpenheten synes å forklares ved at foreldrene føler seg mer trygge på at barnas omgang med majoritetsnordmenn ikke kan svekke deres ”tamilskhet” når barna samtidig deltar på TRVS. For det andre synes foreldreinformantene gjennomgående å ha en relativt sett høy samfunnstillit, hvilket antakelig bidrar til å styrke deres åpenhet for at barna er del av sosiale nettverk som inkluderer majoritetsnordmenn.

Samtidig som de unge informantene føler en primær tilhørighet til Norge, og i liten grad kan tenke seg å flytte til opprinnelseslandet, opplever mange at det å treffe likesinnede og lære om tamilsk kultur på TRVS, gir dem en selvtillit i møtet med norske samfunnet.

5.5 Oppsummering

I dette kapittelet har vi sett at Putnams argument om at ”[b]onding social capital is... good for ”getting by”, but bridging social capital is crucial for ”getting ahead”” (Briggs sitert av Putnam 2000: 23) ikke stemmer overens med empiri fra TRVS. Snarere enn å lede til utvikling av et parallellsamfunn, synes deltakelse på TRVS å styrke brukernes deltakelse og tilhørighet til det norske samfunnet, vel og merke med unntak av førstegenerasjonens sosiale inkludering.

Førstegenerasjonens engasjement for opprinnelseslandet utgjør en sentral basis for den sosiale kapitalen som utvikles på TRVS. Deltakelse på TRVS bidrar derfor til å styrke brukernes orientering mot opprinnelseslandet. Den sterke sammenbindende sosiale kapitalen som utvikles på TRVS er videre påvirket av det faktum at det jevnt over synes å eksistere sterke utdanningsnormer og en grunnleggende institusjonell tillit blant førstegenerasjons tamiler i Norge. Disse faktorene synes å bidra til å forklare hvordan den sammenbindende sosiale kapitalen som utvikles ved TRVS bidrar til å styrke brukernes orientering mot det norske samfunnet. Vi har sett at de teoretiske perspektivene om LSK, selektiv akkulturasjon og det transnasjonale perspektivet framstår bedre egnet til å belyse hvordan TRVS bidrar til å styrke deltakernes samfunnstillit og -deltakelse, enn Putnams teoretiske perspektiv.

Kapittel 6 Avslutning: Diskusjon og implikasjoner

I dette avsluttende kapittelet sammenfattes mine hovedfunn fra tidligere kapitler, for å gi et samlet svar på problemstillingen. Deretter diskuterer jeg implikasjonene som funnene har for diskusjonen om hvordan innvandrersorganisasjoner kan fungere integrerende, og hva som av innvandrere selv kan anses som en god tilpasning til det norske samfunnet. Endelig diskuteres forslag til videre forskning.

6.1 Besvarelse av problemstilling

Innledningsvis i oppgaven presenterte jeg problemstillingen:

Hvorvidt og hvordan påvirker deltakelse på TRVS brukernes deltakelse og tilhørighet til bostedslandet (Norge) og opprinnelseslandet (Sri Lanka)?

”Deltakelse og tilhørighet til bostedsland og opprinnelsesland” utgjør min avhengige variabel, og kan forkortes til ”orientering mot bostedsland og opprinnelsesland”. De to elementene av min avhengige variabel ble i kapittel 1 operasjonalisert på følgende måte: ”Orientering mot bostedslandet” er for førstegenerasjons tamiler operasjonalisert som: I) deltakelse i arbeidslivet II) deltakelse i politiske valg III) deltakelse i sosiale nettverk som omfatter majoritetsnordmenn og IV) samfunnstillit, som anses som et mål på tilhørighet til bostedslandet. For andregenerasjons tamiler er ”orientering mot bostedslandet” operasjonalisert som I) det å oppgi å ha høye utdanningsaspirasjoner II) deltakelse i sosiale nettverk som omfatter majoritetsnordmenn og III) det å føle primær tilhørighet til Norge (forstått som det å ønske å bo i Norge framfor i opprinnelseslandet).

”Orientering mot opprinnelseslandet” er på sin side operasjonalisert som I) det å kunne tenke seg å flytte til opprinnelseslandet og/eller II) å være engasjert i (den politiske) situasjonen i opprinnelseslandet og/eller III) delta på tamilske markeringer og seremonier i Norge og/eller IV) oppleve det som viktig å opprettholde tamilsk kultur. For førstegenerasjons tamilene

regnes det å sende barna på tamilsk språk- og kulturkurs som en indikasjon på å ville opprettholde tamilsk kultur.

Basert på mine data og analyser, synes deltakelse på TRVS å styrke første- og andregenerasjon tamilers orientering *både* mot opprinnelseslandet og bostedslandet. Derimot synes ikke deltakelse på TRVS å styrke førstegenerasjonens sosiale inkludering i det norske samfunnet.

Som utgangspunkt for min analyse av TRVS har jeg anvendt Putnams (2000; 2007) teoretiske perspektiv om bonding og bridging sosial kapital. Ut fra perspektivet kan man forvente at deltakelse på TRVS fører til utvikling av en sterk bonding sosial kapital, men at deltakelsen i liten grad vil styrke deltakernes samfunnstillit eller -deltakelse i bostedslandet (se Putnam 2000: 22-23; 2007: 150-151). Basert på min analyse finner jeg at det utvikles en sterk bonding sosial kapital på TRVS, og at deltakelse på TRVS ikke synes å styrke førstegenerasjonens sosiale inkludering i det norske samfunnet. Dette er i tråd med Putnams teoretiske perspektiv.

Samtidig synes deltakelse på TRVS jevnt over å bidra til å styrke foreldrenes samfunnstillit og -deltakelse i det norske samfunnet. Dette bryter med antakelsene i Putnams (2000; 2007) teoretiske perspektiv, også når perspektivet er tilpasset en norsk kontekst av Wollebæk og Seggaard (2011: 38,44). Som jeg vil vise nedenfor synes de teoretiske perspektivene om LSK (Szreter og Woolcock 2004), selektiv akkulturasjon (Portes og Rumbaut 2001) og det transnasjonale perspektivet (Fuglerud og Engebrigtsen 2006) bedre egnet enn Putnams teoretiske perspektiv, til å belyse hvordan TRVS bidrar til å styrke deltakernes samfunnstillit og -deltakelse.

Den sammenbindende sosiale kapitalen som utvikles på TRVS synes å være del av et større tamilsk transnasjonalt prosjekt. Et viktig mål for dette transnasjonale prosjektet har vært å opprettholde støtten til hjemlandskampen i diaspora, og å utvikle (utdannings)ressurser som kan brukes dersom norsk-tamilene skulle flytte tilbake til opprinnelseslandet for å etablere et tamilsk hjemland – *Tamil Eelam*. Til tross for at kampen for et eget hjemland er svekket etter avslutningen på borgerkrigen i 2009 og elimineringen av LTTEs ledelse, føler mange tamiler det fortsatt utrygt å reise til Sri Lanka. De synes derfor fortsatt å leve i en diasporatilstand, der opprettholdelse av tamilsk kultur anses som svært viktig.

TRVS synes å dekke to sentrale behov i livene til foreldrene som bruker senteret. Det første omfatter rollen som garantist for at andregenerasjonen lærer tamilsk språk, historie og kultur. Det andre behovet er å tilby foreldrene en frisone fra arbeidsplassen og det norske storsamfunnet, hvor de kan være seg selv, snakke sitt eget språk og diskutere temaer som relaterer seg til opprinnelseslandet. Det faktum at TRVS dessuten organiserer minnemarkeringer for tamilske ofre for borgerkrigen og samler inn penger til tamilske bistandsprosjekter, representerer en måte for de engasjerte foreldrene å kanalisere sitt transnasjonale engasjement på: Ved delta på TRVS *her*, opprettholder de samtidig sitt engasjement for sitt folk *der*. Det utvikles derfor en sterk bonding sosial kapital på TRVS, som er bygget rundt brukernes tamilske identitet. Det er følgelig vanskelig å forestille seg at lærere og ledere ved TRVS ville hatt den samme motivasjonen til å arbeide frivillig, eller at tamilske foreldre ville hatt den samme motivasjonen til å møte opp på TRVS, dersom aktivitetstilbudet skulle åpne opp for i større grad å inkludere majoritetsnordmenn.

Den sammenbindende sosiale kapitalen som utvikles på TRVS, synes samtidig å styrke foreldrenes samfunnstillit og -deltakelse i det norske samfunnet. Eksempelvis fungerer TRVS som en arena for formidling av ledige stillinger. For det andre synes foreldrene å oppleve at det er lettere å gå på jobb uten dårlig samvittighet over at (små)barna sendes i barnehage, når de samtidig har vissheten om at barnas tamilske kulturarv blir tatt vare på av TRVS. Dessuten synes det at TRVS fungerer som garantist for at barna lærer tamilsk kultur og språk å gjøre foreldrene mer åpne for at barna samtidig kan gå på norske fritidsaktiviteter og bli sosialt inkludert i det norske samfunnet. Dette fordi foreldrene kan føle seg trygge på at barnas sosiale omgang med majoritetsnordmenn ikke vil svekke deres ”tamilskhet”. Foreldrenes åpenhet for å sende barna i barnehage og på norske fritidsaktiviteter synes dessuten å styrkes av det faktum at førstegenerasjons tamiler synes å ha en grunnleggende samfunnstillit, som blant annet bygger på deres møte med institusjoner i Norge og på Sri Lanka.

LSK-perspektivet (se Szreter og Woolcock 2004; Ødegård 2011) bidrar til å belyse hvordan TRVS knytter seg opp til ressurser i det norske storsamfunnet, eksempelvis ved å invitere norske politikere til valgdebatter. For politikerne representerer TRVS en arena hvor de kan møte mange potensielle velgere på én gang. For de tamilske foreldrene er TRVS en arena hvor de kan bli sett og hørt av norske politikere. Dette synes å lede til en følelse av myndiggjøring og en følelse av at man har makt til å påvirke samfunnet rundt seg. TRVS har dessuten søkt og mottatt integreringstilskudd til å motivere tamiler til å benytte stemmeretten

sin. På den måten synes TRVS å styrke brukernes engasjement *for* og deltakelse *i* norske valg.

Perspektivet om selektiv akkulturasjon (Portes og Rumbaut 2001) kan på sin side anvendes til å belyse hvordan deltakelse på TRVS kan bidra til å styrke andregenerasjonens deltakelse i det norske samfunnet. TRVS er en arena der foreldre med både høy og lav human kapital sender barna for at de skal tilegne seg utdanningsressurser. Den ukentlige oppfølgingen som barna får på TRVS sitt leksehjelpstilbud synes å styrke barnas utdanningsaspirasjoner. Tilbudet oppleves av elevene selv også å styrke deres utdanningsprestasjoner. Den tette oppfølgingen bidrar samtidig til at TRVS kan anses som et lukket nettverk, som gjør det mulig for lederne å identifisere og sanksjonere ungdom som faller utenfor (se Coleman 1988: 105-110). Eksempelvis synes TRVS-ledelsen å lykkes med å forebygge og svekke ungdomskriminalitet blant tamiler. Denne sosiale kapitalen kommer også til nytte for tamiler som selv ikke bruker TRVS, samt det norske storsamfunnet.

Når det gjelder sosial inkludering, oppgir de fleste unge informantene å ha nære venner både *med* og *uten* tamilsk bakgrunn. De unge informantene oppgir jevnt over å føle en primær tilhørighet til Norge og de kan i liten grad tenke seg å flytte til opprinnelseslandet. Samtidig opplever mange at det å treffe likesinnede og lære om tamilsk kultur på TRVS, gir dem en selvtillit som gjør det lettere å takle følelsen av å se ”annerledes ut”. Opplevelsen av å se ”annerledes ut” er noe de unge oppgir at de ofte blir konfrontert med i det norske samfunnet. På den måten synes TRVS å fungere som et trykkammer for TRVS-elevenne, i tråd med antakelsen fra perspektivet om selektiv akkulturasjon (Portes og Rumbaut 2001: 54; Kivisto og Faist 2010: 115).

Vi har dermed sett at TRVS jevnt over styrker brukernes orientering mot *både* bostedsland og opprinnelsesland. Det at TRVS styrker orienteringen begge veier synes å henge sammen med at det i det norsk-tamilske samfunnet generelt sett finnes verdier og praksiser som har et potensial til å styrke gruppens orientering mot opprinnelseslandet og bostedslandet. Et sentralt eksempel er hjemlandskampen og det faktum at det lenge var krig på Sri Lanka. Disse faktorene har eksempelvis bidratt til at tamilene har hatt en sterk motivasjon til å arbeide i Norge, blant annet for å sende penger til familie i opprinnelseslandet (Fuglerud 1999: 98-99). Andre relevante faktorer er at førstegenerasjons tamilene jevnt over har solid (grunn)utdanning, at de har erfaring med å forholde seg til relativt velfungerende statlige

institusjoner og at det i det tamilske samfunnet finnes sterke utdanningsnormer (Coomaraswamy 2003: 150-1; Fuglerud 1999: 28; SSB 2008). Disse faktorene underbygger at det i det norsk-tamilske samfunnet generelt eksisterer et potensial for orientering mot bostedslandet, uavhengig av TRVS' drift. Utdanningsnormene, utdanningsnivået og den institusjonelle tilliten som eksisterer i det tamilske samfunnet bidrar antakelig til at TRVS' påvirkning på brukernes tilpasning til det norske samfunnet framstår sterkere enn det ville ha gjort dersom tamilene kom fra et mindre velfungerende samfunn og ikke hadde sterke utdanningsnormer. Disse faktorene bidrar dessuten til å understreke Fuglerud og Engebrigtsens (2006: 1124) argument om at innvandreres verdier og praksis *her*, reflekterer verdier og praksis *der*.

Vi har dermed sett at snarere enn å lede til utvikling av et parallellsamfunn, synes deltakelse på TRVS jevnt over å styrke brukernes deltakelse og tilhørighet til det norske samfunnet. Videre har vi sett at førstegenerasjonens engasjement for opprinnelseslandet utgjør basisen for den sammenbindende sosiale kapitalen som utvikles på TRVS og at deltakelse på TRVS samtidig bidrar til å styrke brukernes orientering mot opprinnelseslandet.

6.2 En dobbel orientering mot bosteds- og opprinnelsesland kan styrke integrering

Empiri fra TRVS-caset belyser hvordan deltakelse i en innvandrersorganisasjon som er bygget opp rundt et felles engasjement mot opprinnelseslandet, kan bidra til å styrke brukernes orientering mot bostedslandet. TRVS synes primært å oppfattes av brukerne som et sted de henvender seg for å opprettholde tamilsk kultur og for å kanalisere sitt engasjement mot hjemlandskampen. Samtidig synes TRVS å framstå relevant for brukerne fordi senteret imøtekommer utfordringer og behov som brukerne møter i sin diasporatilværelse. Ofte står temaer som omhandler tamilenes tilværelse i lokalmiljøet i fokus i den daglige sosiale samhandlingen på TRVS. Dette omfatter eksempelvis temaer som knytter seg til brukernes arbeid og skolegang.

At TRVS styrker brukernes orientering mot bostedslandet synes både å være delvis tilsiktet og utilsiktet fra TRVS-ledelsens side. Gjennom TRVS' leksehjelp og valgdebatter søker TRVS-lederne henholdsvis å styrke barnas utdanningsprestasjoner og å myndiggjøre

foreldrene. Deltakelse på TRVS synes også å styrke brukernes orientering mot bostedslandet på en mer utilsiktet måte, blant annet ved å fungere som en arena for arbeidsformidling.

Eksemplene ovenfor bidrar til å belyse hvordan balanseringen mellom orientering mot bostedsland og opprinnelsesland ikke er et nullsumspill, der en sterk orientering mot opprinnelseslandet nødvendigvis medfører en svak orientering mot bostedslandet (og vice versa). For informantene synes kontakten med det tamilske samfunnet, som TRVS fremmer (via å spre nyheter fra opprinnelseslandet, gjennomføre minneseremonier, tamilsk kultur- og språkopplæring og å støtte tamilske bistandsprosjekter), snarere å *styrke* deres deltakelse på norske arenaer eksempelvis med hensyn til sysselsetting, utdanning og valgdeltakelse.

At TRVS bidrar til å styrke brukernes orientering mot bostedslandet synes å henge sammen med at TRVS er en organisasjon der brukerne blir møtt og forstått på bakgrunn av hva som oppleves som meningsfullt i deres eget liv. Det være seg eksempelvis å gjøre barna til gode tamiler. Slike aspekter kan gjøre det enklere for foreldrene å konsentrere seg om andre aspekter ved tilværelsen, eksempelvis å finne seg en jobb. Den helhetlige tilnærmingen til brukernes ve og vel som TRVS tilbyr, synes på mange måter mer effektiv for at tamilene skal komme seg ut i arbeidslivet enn rene arbeidsmarkedskurs (AMO-kurs). AMO-kurs har et mer endimensjonalt fokus på at arbeidssøkere skal kvalifiseres til ledige jobber via arbeidspraksis og opplæring i eksempelvis å skrive en god CV³⁸. En Fafo-evaluering av NAVs AMO-kurs hevder at en av årsakene til at slike kurs i begrenset grad bidrar til at innvandrere kommer ut i arbeid, er at en del av innvandrerne på kursene har en rekke utfordringer med å skaffe seg arbeid, som ikke adresseres på kursene (Sandbæk og Djuve 2012: 70).

Til tross for at heller ikke en innvandrersorganisasjon vil være i stand til å imøtekomme alle typer utfordringer som deltakerne møter i sin immigranttilværelse, belyser TRVS hvordan en innvandrersorganisasjon kan ta tak i utfordringer som en etnisk gruppe samlet står overfor. Det mest illustrerende eksempelet er FUR, som ble omtalt i kapittel 2.3.2. FUR ble opprettet og utviklet på TRVS for å imøtekomme det faktum at flere tamiler møtte utfordringer relatert til psykisk helse i etterkant av tsunamikatastrofen i 2004 og i avslutningsfasen av den srilankiske borgerkrigen. Under begge hendelsene mistet mange norsk-tamiler slekt og

---

³⁸ For ytterligere informasjon om målet med AMO-kurs, se (Djuve og Tronstad 2011: 29).

venner i opprinnelseslandet. FUR samarbeider med og henviser tamiler til helsetjenestetilbudet i bydel Stovner (TRVS 2013). Dette eksempelet viser nettopp hvordan en innvandrersorganisasjon kan ta tak i interne utfordringer i innvandrergruppen, og på den måten forsøke å styrke gruppens levekår og samfunnsdeltakelse.

TRVS-caset bidrar til å belyse at veien fra innvandring til integrering ikke nødvendigvis er rettlinjert, men kan fungere mer effektivt om den går via sterke etniske nettverk. TRVS-caset illustrerer hvordan en ”både-og” orientering, der innvandrere og deres barn orienterer seg *både* mot bostedslandet og opprinnelseslandet samtidig, kan lede til at de blir godt integrert delvis gjennom å opprettholde båndene til den etniske gruppen. Et eksempel på dette er Priyas uttalelse i kapittel 5, om at hun opplever at det å være integrert innen det tamilske samfunnet gjør henne til en mer selvsikker person i møte med det norske storsamfunnet.

Førstegenerasjons informantene synes imidlertid i liten grad å være del av sosiale nettverk som omfatter majoritetsnordmenn. To sentrale årsaker til det synes å være følgende: For det første oppgir flere at de selv synes at de snakker dårlig norsk og føler seg ukomfortable med å holde lange samtaler på norsk. For det andre opplever enkelte at de har andre interesseområder og erfaringer enn majoritetsnordmenn flest, og at det derfor er begrenset med felles erfaringer å bygge et vennskap på. Disse poengene bidrar til å illustrere Szreter og Woolcocks (2004: 656) poeng om at man ikke kan forvente at brobyggende sosial kapital skal oppstå spontant i heterogene samfunn. Som vi så i kapittel 1 viser dessuten en studie av innvandreres deltakelse i norske frivillige organisasjoner, at manglende norskferdigheter regnes som det viktigste hinderet for innvandreres deltakelse i frivillige organisasjoner der det også inngår majoritetsnordmenn (Enjolras og Wollebæk 2010: 18). Innvandrersorganisasjoner kan imidlertid fungere som en trygg plattform der innvandrere er komfortable og ”på hjemmebane”, samtidig som organisasjonene kan bidra til å koble medlemmene opp til ressurser i storsamfunnet. Dette gjelder vel og merke så fremt innvandrersorganisasjonen ønsker å orientere seg mot storsamfunnet (se Ødegård 2011: 149). Dette bringer oss over til diskusjonen om generaliserbarheten av funnene fra TRVS-caset.

6.3 Generaliserbarhet av funn fra TRVS til andre innvandrersorganisasjoner

Hvorvidt kan så erfaringene fra TRVS overføres til innvandrersorganisasjoner drevet av andre etniske grupper? I kapittel 4.4 innførte jeg to *scope conditions*. Jeg anser at mine funn kan være generaliserbare til innvandrersorganisasjoner som er drevet av etniske grupper som, i likhet med tamilene, har et stort transnasjonalt engasjement og hvor innvandrerne jevnt over har fullført minimum grunnutdanning. Dette fordi disse to faktorene synes å påvirke i stor grad hvordan TRVS er driftet, hvordan TRVS mobiliserer medlemmer og hvordan senteret påvirker brukernes orientering mot bostedsland og opprinnelsesland.

I kapittel 2 og 5 har jeg argumentert for at borgerkrigen har fungert samlende på norsk-tamilene, og at hjemlandskampen spiller en helt sentral rolle i driften av og oppmøte på TRVS. Rajs kommentar i kapittel 5, om at han har ”programmert” seg til å arbeide frivillig hver uke i snart 30 år, med *Tamil Eelam* som hovedmotivasjon, underbygger at den frivillige innsatsen på TRVS har vært såpass sterk blant annet fordi den har samlet tamiler rundt håpet om engang å kunne flytte hjem til en tamilsk stat. Det sterke engasjementet rundt LTTE og hjemlandskampen, har i følge Fuglerud (1999) bidratt til å samle tamiler i diaspora om et felles mål. TRVS kan på den måten belyse Lewis Cosers (1956) poeng om at konflikter kan bidra til økt integrasjon ved å mobilisere medlemmer og å skape engasjement (Coser omtalt i Rogstad og Solbrække 2012: 320). Det kan her legges til at også foreldre som ikke er aktivt engasjert i hjemlandskampen, også bruker TRVS for å gi barna kjennskap til opprinnelseslandet som de i liten grad har kunnet besøke. Krigen på Sri Lanka har dermed stått sentralt for drift og deltakelse ved TRVS.

At tamilene har klart å samle seg om én felles tamilsk identitet er interessant når vi samtidig så i kapittel 2 at både høykaste-tamiler og lavkaste-tamiler så sent som på 1970-tallet ikke anså lavkaster å være tamiler (Pfaffenberger 1982 og 1994 referert til i Fuglerud 1999: 20,22). Samtidig er det ikke slik at alle typer konflikter følger en struktur der det framstår naturlig for menneskene som kommer fra konfliktsonen å samle seg rundt en felles identitet eller er felles politisk engasjement. Somaliere, som i likhet med tamiler kommer fra et krigsherjet land, har eksempelvis om lag 20 somaliske innvandrersorganisasjoner i Oslo, som mobiliserer medlemmer basert på klandtilhørighet (Fuglerud og Engebrigtsen 2006: 1125). Ut fra dette kan man konkludere med at det å komme fra et konfliktområde ikke i seg selv er en

faktor som bidrar til utvikling av sterke og samlende innvandrersorganisasjoner. For tamilenes del synes det mer konkret som at det er det politiske engasjementet rundt LTTEs kamp for *Tamil Eelam* som har vært den sentrale motivasjonsfaktoren bak mye av tamilenes organisasjonsvirksomhet i diaspora (se kapittel 5). Det gjelder også for driften og deltakelsen ved TRVS.

Ut fra dette kan man anta at funnene fra TRVS-caset er generaliserbare til innvandrersorganisasjoner som er drevet av innvandrergupper hvor det eksisterer et politisk engasjement som samler brukerne av organisasjonen.

En annen relevant faktor med hensyn til TRVS' påvirkning på brukernes orientering mot bostedslandet, er det faktum at tamilene kommer fra et samfunn med sterke utdanningsnormer og at de jevnt over har med seg en solid grunnutdanning til Norge (Fuglerud 1999: 28; SSB 2008). Forholdene ligger dermed til rette for at tamiler har høy samfunnsdeltakelse (eksempelvis med hensyn til utdanning) også uavhengig av TRVS. Alt i alt kan man derfor anta at tamiler jevnt over er en enklere gruppe å inkludere på arbeidsmarkedet enn innvandrergupper som mangler skolegang. Videre kan man anta at andregenerasjons tamilers utdanningsprestasjoner vil dra nytte av at foreldrene jevnt over er opptatt av utdanning og selv har et visst utdanningsnivå.

Dersom man skulle tenke seg innvandrersorganisasjoner som funn fra TRVS-caset kan være generaliserbare til, vil det være rimelig å tenke seg at innvandrersorganisasjoner drevet av irakiske kurdere og iranere kan være relevante. Med "generaliserbarhet", menes at man kan anta at innvandrersorganisasjoner som er drevet av disse to gruppene har potensial til å påvirke brukernes orientering mot bostedsland og opprinnelsesland på tilnærmet samme måte som TRVS. Hvorfor kan man så anta at innvandrersorganisasjoner drevet av disse to innvandrerguppene er relevante å se nærmere på?

Kurdere blir ofte referert til som verdens største statsløse etniske gruppe. Anslag tilsier at den kurdiske befolkningen totalt teller mellom 20 og 40 millioner mennesker (Gran 2008: 13). Kurderne har derfor i likhet med tamilene en diasporaidentitet og de har i lang tid kjempet for en uavhengig kurdisk stat (Lyons 2004: 6). Dermed kan man anta at kurderne, i likhet med tamilene, har et stort mobiliseringspotensial rundt sine innvandrersorganisasjoner også i Norge. Det eksisterer ikke tall over eksakt hvor mange kurdere det bor i Norge, ettersom de i

statistikken registreres som tyrkere, syrere, irakere og iranere. Espen Gran har skrevet en doktoravhandling hvor han fokuserer på kurdiske innvandrere til Norge fra Irak. Gran antar at en stor andel av de om lag 20 000 personene med bakgrunn fra Irak, bosatt i Norge, er kurdere (Gran 2008: 13,25). I følge tall fra SSB mangler langt flere irakere i Norge grunnutdanning enn hva tilfellet er blant innvandrere fra Sri Lanka (15,4 % mot 3,4 %) (SSB 2008). Samtidig har en større andel av innvandrere fra Irak høyere utdanning enn tilfelle er blant innvandrere fra Sri Lanka (32,7% mot 23,2 %) (SSB 2008).

Basert på Grans empiri er det rimelig å anta at en viss andel av irakiske innvandrere med høyere utdanning, er kurdere (Se blant annet Gran 2008: 25). Gitt at antakelsen stemmer, synes det derfor som at irakiske kurdere i Norge har tilgang på en viss mengde human kapital. Tilgang på human kapital i et etnisk nettverk kan eksempelvis anvendes til å motivere andregenerasjonen til å ta høyere utdanning. Gitt at det eksisterer normer som vektlegger utdanning i det kurdiske samfunnet, kan man anta at irakisk-kurdiske innvandrersorganisasjoner har potensial til å påvirke andregenerasjonens utdanningsaspirasjoner. Dersom man skulle gjort en studie av innvandrersorganisasjoner drevet av irakiske kurdere, ville det vært relevant å se nærmere på hvordan disse organisasjonene påvirker brukernes orientering mot bostedsland og opprinnelsesland, og hvorvidt man gjenfinner de samme orienteringsprosessene som finner sted på TRVS.

En annen gruppe man kan tenke seg at funnene fra TRVS-caset er generaliserbare for, er iranere. Iranere kom primært som flyktninger til Norge etter revolusjonen i Iran i 1979. Iranere har, som vi så i kapittel 2, tilnærmet lik botid og ankomstalter som innvandrere fra Sri Lanka (se tabell 2.1).

Sharam Alghasi skriver i sin doktoravhandling om iranere i Norge, at den iranske diasporaen er svært heterogen for eksempel med hensyn til politisk overbevisning. Eksempelvis har en del av innvandrerne tradisjonelt støttet sjahen, mens andre verken støtter sjahen eller dagens iranske regime (Alghasi 2009: 11). Iranere i Norge synes derfor i mindre grad enn tamilene å være omforent om et felles politisk engasjement. Følgelig kan man anta at det er vanskeligere å mobilisere iranere i Oslo rundt én iransk innvandrersorganisasjon, på samme måte som tamilene mobiliserer rundt TRVS. Samtidig kan man anta at det blant de politiske flyktningene fra Iran eksisterer et potensial for et sterkt transnasjonalt engasjement. Videre så vi i tabell 2.1 at hele 43,5 % av iranske innvandrere i Norge har høyere utdanning. Det gjør

iranere til en av de ikke-vestlige innvandrergруппene i Norge med mest utdanningsressurser (SSB 2008). Det er følgelig rimelig å anta at iranske innvandrersorganisasjoner har potensial til å styrke andregenerasjonens utdanningsaspirasjoner.

For framtidig forskning kan det derfor være interessant å studere hvordan innvandrersorganisasjoner av irakiske kurdere og iranere er organisert, hvilke typer aktiviteter de tilbyr og hvordan disse aktivitetene påvirker brukernes orientering mot bostedslandet og opprinnelseslandet, for så å sammenligne disse funnene med funn fra TRVS.

6.4 Sluttord

Med denne oppgaven har jeg forsøkt å bidra til å utvide feltet som omhandler studier av norske innvandrersorganisasjoner. Som vi så i kapittel 1, er feltet tradisjonelt preget av to hovedstrømmer knyttet til innvandrersorganisasjonenes eksterne og interne demokratiske funksjon. Denne oppgaven representerer et nedenfra-perspektiv på hvordan deltakelse i en stor norsk innvandrersorganisasjon påvirker brukernes orientering mot både bostedsland og opprinnelsesland. Målet har vært å belyse hvordan innvandrersorganisasjoners virke påvirkes av verdier og praksis i det etniske nettverket som innvandrersorganisasjonen er en del av og mobiliserer sine brukere fra. Samtidig har jeg vist hvordan innvandrersorganisasjoners virke påvirkes av den lokale konteksten som innvandrerne forholder seg til i sine daglige liv (eksempelvis illustrert gjennom TRVS sitt arbeid for å forebygge kriminalitet blant tamiler i Oslo).

Oppgaven belyser hvordan deltakelse i en innvandrersorganisasjon kan bidra til å styrke brukernes orientering mot bostedslandet, *samtidig* som engasjementet for opprinnelseslandet opprettholdes, eller styrkes. Dette refererer til en ”både-og” orientering framfor en ”enten-eller” orientering. Fra et teoretisk ståsted konkluderer jeg med at Putnams argument om at ”[b]onding social capital is... good for ”getting by”, but bridging social capital is crucial for ”getting ahead”” (Briggs sitert av Putnam 2000: 23) ikke gjelder for deltakelse på TRVS. Dermed er ikke Putnams antakelse nødvendigvis gjeldende for alle norske innvandrersorganisasjoner.

Litteraturliste

Aftenposten (2010). "-Vårt fokus er tamiler", artikkel av Einar Haakaas, Alf E. Magnussen og Olga Stokke 22. Februar.

Alghasi, Sharam (2009). *Iranians in Norway - Media Consumption and Identity Making*. Doktoravhandling. Oslo: Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.

Andersen, Svein (2006). "Aktiv informantintervjuing", *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift* 22/3: 278-89.

Andrews, Therese og Anders Vassenden (2007). "Snøballen som ikke ruller. Utvalgsproblemer i kvalitativ forskning", *Sosiologisk tidsskrift* 15/2: 151-163.

APTK (2010). "Annai Poopathi tamilske kultursenter". Oslo: Annai Poopathi tamilske kultursenter. http://www.poopathi.no/web/nb/norsk_forside [Lesedato 15.04.2013]

Basch, Linda, Nina G. Schiller og Cristina S. Blanc (1994). *Nations Unbound: Transnational projects, postcolonial predicaments, and deterritorialized nation-states*. Basel: Gordon & Breach.

BBC (2012). "UN 'failed Sri Lanka civilians', says internal probe", artikkel av Lyse Doucet 13. November.

Blom, Svein (2004). "Integrering av flyktningkohorter: Må "ta tiden til hjelp"", *Samfunnsspeilet* 18: 18-26.

Blom, Svein og Kristin Henriksen (2008). *Levekår blant innvandrere i Norge 2005/2006*. Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå.

Bose, Sumantra (2007). *Contested Lands: Israel-Palestine, Kashmir, Bosnia, Cyprus and Sri Lanka*. Cambridge: Harvard University Press.

Bratsberg, Bernt, Knut Røed og Oddbjørn Raaum (2011). *Yrkesdeltaking på lang sikt blant ulike innvandrergupper i Norge*. Rapport 1/2011. Oslo: Frischsenteret.

Brochmann, Grete (2002). "Statsborgerskap, medborgerskap og tilhørighet", i Grete Brochmann, Tordis Borchgrevink og Jon Rogstad. *Sand i maskineriet. Makt og demokrati i det flerkulturelle Norge*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Cheran, Rudramoorthy (2003). *Diaspora Circulation and Transnationalism as Agents for Change in the Post Conflict Zones of Sri Lanka*. Berlin: The Berghof Foundation for Conflict Management.

CIA (2012). "The World Factbook. Sri Lanka". Central Intelligence Agency. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ce.html> [Lesedato:12.09.2012]

- Coleman, James (1988). "Social Capital in the Creation of Human Capital", *The American Journal of Sociology* 94: 95-120.
- Coomaraswamy, Radhika (2003). "The Politics of Institutional Design: An Overview of the Case of Sri Lanka", i Sunil Bastian og Robin Luckham (red.). *Can Democracy be designed?* London: Zed Books.
- Dagbladet (2009). "Inntil ti tamiler kan bli tiltalt etter sverddrap", artikkel 5. Februar.
- Dagsavisen (2013). "Vil saumfare Frivillighets-Norge", artikkel av Sturla S. Hanssen og Håvard Therkelsen 22. Januar.
- Djuve, Anne Britt og Hanne Pettersen (1998). *Nasjonale intensjoner – lokal virkelighet. Etterspørsel etter, og bruk av barnehager blant innvandrerforeldre i Bergen, Oslo og Trondheim*. Fafo-notat 5. Oslo: Fafo.
- Djuve, Anne Britt og Kristian R. Tronstad (2011). *Innvandrere i praksis. Om likeverdig tjenestetilbud i NAV*. Fafo-rapport 2011:07. Oslo: Fafo.
- Elgvin, Olav, Jon Rogstad og Sarah F. Sinnathamby (2013). *Rurbane møter - Deltakelse og samhold blant ungdom og kvinner på Stovner*. Fafo-rapport 2013:02. Oslo: Fafo.
- Enjolras, Bernard, og Dag Wollebæk (2010). *Frivillige organisasjoner, sosial utjevning og inkludering*. Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- Faist, Thomas (2000). *The volume and dynamics of international migration and transnational social spaces*. Oxford: Oxford University Press.
- FrP. (2012). *Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett 2013*. Fremskrittspartiet.
- Fuglerud, Øivind (1999). *Life on the outside - The Tamil Diaspora and Long Distance Nationalism*. London: Pluto Press.
- Fuglerud, Øivind og Ada Engebrigtsen (2006). "Culture, networks and social capital: Tamil and Somali immigrants in Norway", *Ethnic and Racial Studies* 29: 1118-1134.
- Fuglerud, Øivind og Ada Engebrigtsen (2009). *Kultur og generasjon. Tilpasningsprosesser blant somaliere og tamiler i Norge*. Oslo: Universitetsforlaget.
- George, Alexander L. og Andrew Bennett (2005). *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. Cambridge/London: The MIT Press.
- Gerring, John (2007). *Case Study Research. Principles and Practices*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gran, Espen (2008). *Imagining the Transnational Lives of Iraqi Kurds*. Doktoravhandling. Oslo: Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.
- Gunaratna, Rohan (2006). "Impact of the Mobilized Tamil Diaspora on the Protracted Conflict in Sri Lanka", i Kumar Rupesinghe (red.). *Negotiating Peace in Sri Lanka: Efforts, Failures and Lessons*. Colombo: The Foundation for Co-Existence.

Hagelund, Anniken og Jill Loga (2009). *Frivillighet, innvandring og integrasjon. En kunnskapsoversikt*. Oslo/Bergen: Senter for forskning på sivilsamfunn & frivillig sektor.

Henriksen, Kristin, Lars Østby og Dag Ellingsen (red.) (2010). *Innvandring og innvandrere 2010. Korrigert versjon*. Statistiske analyser 119. Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå.

ICG (2013). "Sri Lanka's Authoritarian Turn: The Need for International Action". Asia Report N. 243 Executive Summary and Recommendations, International Crisis Group, 20. Februar. <http://www.crisisgroup.org/en/regions/asia/south-asia/sri-lanka/243-sri-lankas-authoritarian-turn-the-need-for-international-action.aspx> [Lesedato 27.05. 2013]

IMDI (2009a). "16.8 Flesteparten har kommet som flyktninger". Kapittel 16 Sri Lanka som landbakgrunn. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, 9. Oktober. <http://www.imdi.no/no/Kunnskapsbasen/Innholdstyper/Rapporter/2009/Innvandrere-i-norske-kommuner/16/8/> [Lesedato: 15.05.2013]

IMDI (2009b). "19.6 Høyet andel familiegjennforente i Sarpsborg". Kapittel 19 Vietnam som landbakgrunn. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, 9. Oktober. <http://www.imdi.no/no/Kunnskapsbasen/Innholdstyper/Rapporter/2009/Innvandrere-i-norske-kommuner/19/6/> [Lesedato: 15.05.2013]

IMDI (2009c). "5.6 Nesten 2 av 3 har kommet som flyktninger". Kapittel 5 Chile som landbakgrunn. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, 9. Oktober. <http://www.imdi.no/no/Kunnskapsbasen/Innholdstyper/Rapporter/2009/Innvandrere-i-norske-kommuner/5/6/> [Lesedato: 15.05.2013]

IMDI (2009d). "9.6. Iranere har kommet som flyktninger". Kapittel 9 Iran som landbakgrunn. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, 9. Oktober. <http://www.imdi.no/no/Kunnskapsbasen/Innholdstyper/Rapporter/2009/Innvandrere-i-norske-kommuner/9/6/> [Lesedato: 15.05.2013]

IMDI (2011). *Tilskudd til frivillig virksomhet i lokalsamfunn som bidrar til deltakelse, dialog og samhandling*. Rundskriv 6/12 18. November. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

Justesen, Lise og Nanna Mik-Meyer (2012). *Qualitative Research Methods in Organisation Studies*. København: Hans Reitzels Forlag.

Kivisto, Peter J. og Thomas Faist (2010). *Beyond a border. The Causes and Consequences of Contemporary Immigration*. Los Angeles: Pine Forge Press og Sage Publications.

Koser, Khalid og Nadjie Al-Ali (2002). *New approaches to migration? Transnational communities and the transformation of home*. London: Routledge.

LNU (2013). "Annai Poopathi Tamilsk Kultursenter". Norges barne- og ungdomsorganisasjoner. <http://www.lnu.no/kontakt/medlemsorganisasjoner/kultur-fritid-friluft/annai-poopathi-tamilsk-kultursenter/> [Lesedato: 16.06.2013]

Lyons, Terrence (2004). *Globalization, Diasporas and Conflict*. Paper. San Diego: Institute for International Comparative and Area Studies, University of California.

- Mikkelsen, Britha (2005). *Methods for Development Work and Research. A New Guide for Practitioners*. New Delhi: Sage Publications.
- Mjelve (red.), Jørgen (2003). *Innvandrerorganisasjoner i Norge*. København: Nordiska Ministerråd.
- New York Times (2013). "U.N. Rights Council to Vote on Resolution on Sri Lanka", artikkel av Nick Cumming-Bruce 18. Mars.
- NOU 2011:14. *Bedre integrering. Mål, strategier og tiltak*. Oslo: Departementenes servicesenter, Informasjonsforvaltning.
- NSD (2012a). "Vanlige spørsmål". Norsk samfunnsvitenskapelige datatjeneste. http://www.nsd.uib.no/personvern/om/vanlige_sporsmal.html?id=6 [Lesedato: 16.04.2013]
- NSD (2012b). "Krav til samtykke." Norsk samfunnsvitenskapelige datatjeneste. <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/samtykke.html> [Lesedato:12.06.2013]
- Portes, Alejandro (1998). "Social capital: its origins and applications in modern sociology", *Annual review of Sociology* 24: 1-24.
- Portes, Alejandro og Rubén Rumbaut (2001). *Legacies. The Story of the Immigrant Second Generation*. Berkeley: University of California Press.
- Portes, Alejandro og Julia Sensenbrenner (1993). "Embeddedness and immigration: Notes on the social determinants of economic action", *American Journal of Sociology* 98/6: 1320-1350.
- Portes, Alejandro og Min Zhou (1993). "The New Second Generation: Segmented Assimilation and its Variants", *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science* 530: 74-96.
- Predelli, Line N. (2006). *Innvandrerorganisasjoner i Norge. Utforming, aktiviteter og politisk deltakelse*. NIBR-rapport 2006:14. Oslo: NIBR.
- Przeworski, Adam, Michael E. Alvarez, José Antonio Cheibub og Fernando Limongi (2003). *Democracy and Development: Political Institutions and Well-Being in the World, 1950-1990*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Putnam, Robert (1993). *Making Democracy work. Civic traditions in Modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.
- Putnam, Robert (2000). *Bowling alone. The Collapse and revival of American Community*. New York/London: Simon & Schuster.
- Putnam, Robert (2007). "E Pluribus Unum: Diversity and Community in the Twenty-first Century. The 2006 Johan Skytte Prize Lecture", *Scandinavian Political Studies* 30/2: 137-174.
- Rogstad, Jon (2007). *Demokratisk fellesskap. Politisk inkludering og etnisk mobilisering*. Oslo: Universitetsforlaget.

Rogstad, Jon (2011). "Grenseløst engasjement. Sosial kapital og behovet for transnasjonale perspektiver", i Dag Wollebæk og Signe Bock Seggaard (red.). *Sosial kapital i Norge*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Rogstad, Jon og Kari N. Solbrække (2012). "Velmenende likegyldighet. Konflikt og integrasjon i et flerkulturelt sykehus", *Sosiologisk tidsskrift* 20/4: 315-338.

Safran, William (1991). "Diasporas in modern societies: myths of homeland and return", *Diaspora* 1: 83-99.

Sandbæk, Miriam L. og Anne Britt Djuve (2012). *Fortellinger om motivasjon. Hva er gode arbeidsmetoder i NAVs AMO-kurs for innvandrere?* Fafo-rapport 2012:27. Oslo: Fafo.

Skocpol, Theda (1996). "Unraveling from above", *Am. Prospect* 25: 20-25.

Sriskandarajah, Dhananjayan (2005). "Tamil Diaspora Politics", i C. E. Melvin Ember. *Encyclopedia of Diasporas: Immigrant and Refugee Cultures Around the World. Volume II: Diaspora Communities*. New York: Springer.

SSB (1998). *Standard for yrkesklassifisering*. Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå.

SSB (2008). "Tabell 1. Høyeste fullførte utdanning i/utenfor Norge, etter landbakgrunn og år. Prosent". Statistisk sentralbyrå, 6. Februar. <http://www.ssb.no/a/kortnavn/innvlev/tab-2008-02-06-01.html> [Lesedato: 10.01.2012]

SSB (2010). "Stortingsvalget 2009. Valgdeltakelse i prosent i utvalget av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap. Etter landbakgrunn og kjønn". Statistisk sentralbyrå, 14. Januar. <http://www.ssb.no/a/kortnavn/vundinnv/tab-2010-01-14-01.html> [Lesedato: 03.05.2013]

SSB (2011). "Kommunestyre- og fylkestingsvalget, 2011". Statistisk sentralbyrå, 4. November. <http://www.ssb.no/kommvalg> [Lesedato: 11.07.2013]

SSB (2012a). "Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011. Valgdeltakelse i prosent i utvalget av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter landbakgrunn og kjønn". Statistisk sentralbyrå, 1. Mars. <http://www.ssb.no/a/kortnavn/vundkinnv/tab-2012-03-01-01.html> [Lesedato: 03.05.2013]

SSB (2012b). "Tabell 9. Sysselsatte innvandrere, etter utvalgte fødeland og kjønn. Absolutte tall og i prosent av personer i alt 15-74 år i hver gruppe. 4. kvartal 2011". Statistisk sentralbyrå, 21. Juni. <http://www.ssb.no/innvregsys/tab-2012-06-21-09.html> [Lesedato: 10.04.2012]

SSB (2013a). "Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, 1. januar 2013". Statistisk sentralbyrå, 25. April. <http://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvbef/aar/2013-04-25?fane=tabell&sort=nummer&tabell=109859> [Lesedato: 05.06.2013]

SSB (2013b). "Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, 2012, 4. Kvartal". Statistisk sentralbyrå, 20. juni. <http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/innvregsys/aar/2013-06-20?fane=tabell&sort=nummer&tabell=124170> [Lesedato: 03.07.2013].

SSB (2013c). "Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, 2012, 4. Kvartal". Statistisk sentralbyrå, 20. Juni. <http://www.ssb.no/innvregsys/> [Lesedato:11.07.2013]

St. meld. nr. 39 (2006-2007). *Frivillighet for alle*. Kultur- og Kirkedepartementet.

Szreter, Simon og Michael Woolcock (2004). "Health by association? Social capital, social theory, and the political economy of public health", *International Journal of Epidemiology* 33/4: 650-667.

Tambiah, Stanley J. (1986). *Sri Lanka. Ethnic Fratricide and the Dismantling of Democracy*. Chicago: The University of Chicago Press.

TamilNet (2012). "Tamil nationalist political organiser assassinated in France". TamilNet, 8. November. <http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=35734> [Lesedato: 16.06.2013]

Thagaard, Tove (2003). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget.

Tharmalingam, Sarvendra (2010). *Homeland Orientation of War-torn Diasporas: Remittance and Cultural Practices of Tamils and Somalis in Norway*. Doktoravhandling. Oslo: Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.

TRVS (2009). "Søknad om tilskudd til TRVS'aktiviteter i 2010", brev adressert Oslo kommune, 2. Oktober. Stovner: TRVS.

TRVS (2013) Presentasjon av TRVS adressert til Heikki Holmås av ulike ressurspersoner ved TRVS, 30. april. Stovner: TRVS.

Vertovec, Steven (2001) "Transnationalism and identity", *Journal of Ethnic and Migration Studies* 27/4: 573-582.

Waldinger, Roger og David Fitzgerald (2004). "Transnationalism in question", *American Journal of Sociology* 109: 1177-1195.

Wollebæk, Dag og Signe Bock Segard (2011). "Sosial kapital - hva er det og hvor kommer det fra?" i Dag Wollebæk og Signe Bock Segard (red.). *Sosial kapital i Norge*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Ødegård, Guro (2011). "Bowling på Veitvet: Lenkende sosial kapital i et flerkulturelt lokalsamfunn", i Dag Wollebæk og Signe Bock Segard (red.). *Sosial kapital i Norge*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Appendiks

Appendiks 1 Intervjuguide

1. Generell info

1. Alder
2. Kjønn
3. Yrke
4. Utdanning
5. Botid i Norge
6. Sivilstatus
7. Statsborgerskap

2. Bosted

1. Da du kom til Norge, trodde du at du kom til å bli boende her i fremtiden?
2. Hvor vil du bo i en ideell situasjon?
3. Hvor tror du at du kommer til å bo om 20 år?

3. Orientering mot bostedsland

1. Er du sysselsatt? Hvor lenge har du jobbet på arbeidsstedet?
2. Føler du deg inkludert i det norske samfunnet?
3. Opplever du at problemstillingene i norsk politikk/ samfunnsliv treffer deg?
4. Opplever du at du har et sted du kan henvende deg for å dekke viktige behov i livet ditt? Gi et eksempel.
5. Er du engasjert på den norske arenaen? Hvordan?
6. Ønsker du å være mer engasjert?
7. Følger du med på ting som skjer i det norske samfunnet (nyhet, fagorganisert)?
8. Stemmer du ved valg? Hvordan kom du fram til parti?
9. Har du tillit til norske institusjoner? I så fall, kan du gi eksempel på en institusjon du har høy tillit til? Hva ved den er tillitsskapende?

4. Orientering mot bosteds- og opprinnelsesland

1. Hva innebærer det å være tamil for deg?
2. Hva identifiserer du deg med som tamil (kultur, verdier, politikk, sosialt)?
3. Hva identifiserer du deg ikke med som tamil?
4. Opplever du at din tamilske identitet er sterkere eller svakere i dag enn da du kom til Norge?
5. Hvilke verdier hadde du med deg til Norge fra opprinnelseslandet, som du vil si har styrket/gjort din tilpasning til det norske samfunnet vanskeligere?
6. Hvor sier du at du er fra når du er i utlandet?
7. Hva innebærer det å være norsk?
8. Hva identifiserer du deg med som norsk?

9. Hva identifiserer du deg ikke med som norsk?
10. Sett at du flyttet tilbake til opprinnelseslandet, hva ville du savnet/tatt med deg av verdier fra Norge?
11. Føler du at identiteten din er norsk/tamil/delt? Hvordan?
12. Er det noen grenser du ikke vil rikke, der du tenker at her vil jeg bare gjøre det på den "norske" eller bare på den "tamilske måten" (ekteskap, barneoppdragelse)?
13. Hvor har dine beste venner sin opprinnelse fra? Har du noen nære norske venner? Hvilke verdier anser du som viktige i et vennskap?

5. Orientering mot opprinnelsesland

1. Har du vært mange ganger i opprinnelseslandet siden du flyttet til Norge?
2. Føler du deg fortsatt hjemme når du er der?
3. Har du familie der?
4. Hvor ofte snakker du med slektninger?
5. Ser du på tamilske TV?
6. Sender du penger hjem?
7. Deltar på tamilske markeringer og seremonier i Norge?
8. Er du engasjert i den politiske situasjonen i opprinnelseslandet? På hvilken måte?
9. Hvordan forholder du deg til kampen for *Tamil Eelam*?
10. Er det viktig for deg å opprettholde tamilske kultur selv om du bor i Norge? Hvorfor? Hvordan?

6. Barneoppdragelse

1. Hvordan er det å oppdra barn i Norge?
2. Hvordan er deres oppvekst annerledes fra din?
3. Gikk barna dine i barnehage?
4. Anser du utdanning som viktig?
5. Hva ser du på som et godt liv for barna dine? (Norske/tamilske venner/ekteskap/utdanning).
6. Hvor har dine barns venner sin opprinnelse fra?
7. Er det viktig for deg at de har tamilske venner/ikke-tamilske venner?
8. Går de på noen fritidsaktiviteter? Hvordan bestemte de seg for å gå på akkurat disse aktivitetene?

7. TRVS

1. Går barna dine på TRVS (eller et annet tamilske kultursenter?) Hvilke aktiviteter?
2. Tilbringer du selv tid på TRVS?
3. Hva gir det deg/barna dine å gå på TRVS som de ikke ville fått gjennom deltakelse på en "norsk fritidsaktivitet"?
4. Hvordan hadde livet ditt og fritiden din sett ut om TRVS ikke fantes?

8. Avslutningen på borgerkrigen på Sri Lanka i 2009

1. På hvilken måte påvirket det deg?
2. Anser du deg selv som mer/mindre orientert mot opprinnelseslandet nå enn før?

9. Tilleggsspørsmål til TRVS- ledere og aktive brukere av TRVS i tillegg til relevante spørsmål ovenfor

1. Hva gjorde at du ble aktiv på TRVS? Kritiske faktorer?

10. Tilleggsspørsmål til andregenerasjons informanter i tillegg til relevante spørsmål ovenfor

1. Hva anser du som et godt liv for deg selv?
2. Hva tror du foreldrene dine anser som et godt liv for deg? Er dine og deres opplevelser av et godt liv sammenfallende?
3. Hva tenker du om din framtid med hensyn til utdanning og arbeid?
4. Hvor viktig vil du si det er for deg å gjøre det bra på skolen og få gode karakterer?
5. Hvordan forholder foreldrene dine seg til din utdanning?
6. Hvor ofte har du vært på Sri Lanka?
7. Kunne du tenke deg å flytte til opprinnelseslandet? Hvorfor/hvorfor ikke?
8. Går/gikk du på noen fritidsaktiviteter (som ung)? Hvordan bestemte du deg for å begynne på disse aktivitetene?
9. Går /gikk du på TRVS? Hvilke aktiviteter?
10. Hva gir/ga det deg å gå på TRVS som du ikke får/ ville fått gjennom deltakelse på en ”norsk fritidsaktivitet”?
11. Hvor har dine gode venner sin opprinnelse fra? Er det viktig å ha gode venner med både tamilsk og ikke-tamilsk bakgrunn?

Appendiks 2 Kort presentasjon av hovedinformantene som er anonymisert

I Nåværende og tidligere ledere/ressurspersoner ved TRVS³⁹

1. Raj

Alder: 50-årene

Kjønn: Mann

Yrke: Yrke som krever høyere utdanning

Utdanning: Høyere utdanning fra Norge

Botid i Norge: Om lag 30 år

Sivilstatus: Gift med tamil, barn

Statsborgerskap: Norsk

2. Anton

Alder: 40-årene

Kjønn: Mann

Yrke: Yrke som krever høyere utdanning

Utdanning: Høyere utdanning fra Norge

Botid i Norge: Om lag 20 år

Sivilstatus: Gift med tamil, barn

Statsborgerskap: Norsk

3. Radha

Alder: 50-årene

Kjønn: Kvinne

Yrke: Yrke som krever fagutdanning

Utdanning: Fagutdanning fra Norge

Botid i Norge: Om lag 30 år

Sivilstatus: Gift med tamil, barn

Statsborgerskap: Norsk

---

³⁹ Jeg oppgir ikke nøyaktig alder, utdanning eller yrke på de anonymiserte lederne/ressurspersonene ved TRVS og APTK, for å gjøre dem mindre gjenkjennelige i det tamilske samfunnet.

II Foreldre

4. Rasan

Alder: 42

Kjønn: Mann

Yrke: Ingeniør

Utdanning: Ingeniørutdanning fra Norge

Botid i Norge: 25 år

Sivilstatus: Gift med tamil, barn

Statsborgerskap: Norsk

5. Neelan

Alder: 51 år

Kjønn: Mann

Yrke: Kontoryrke

Utdanning: Videregående skole fra Sri Lanka, ingen høyere utdanning fra Norge

Botid i Norge: 24 år

Sivilstatus: Gift med tamil, barn

Statsborgerskap: Norsk

6. Shankar

Alder: 56 år

Kjønn: Mann

Yrke: Tidligere helsefaglig yrke

Utdanning: Helsefaglig utdanning fra Norge

Botid i Norge: 24 år

Sivilstatus: Gift med tamil, barn

Statsborgerskap: Norsk

7. Mathura

Alder: 50 år

Kjønn: Kvinne

Yrke: Sykepleier

Utdanning: Sykepleierutdanning fra Norge

Botid i Norge: 28 år

Sivilstatus: Gift med tamil

Statsborgerskap: Norsk

8. Selvi

Alder: 50 år

Kjønn: Kvinne

Yrke: Lærer

Utdanning: Pedagogisk utdanning fra Norge og høyere utdanning fra Sri Lanka

Botid i Norge: 23 år

Sivilstatus: Gift med tamil, barn

Statsborgerskap: Norsk

III Tidligere elever ved TRVS

9. Rooban

Alder: 21

Kjønn: Mann

Yrke: Student

10. Dilanie

Alder: 21

Kjønn: Kvinne

Yrke: Student

11. Priya

Alder: 18

Kjønn: Kvinne

Yrke: Elev, videregående skole